

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi
Önkormányzat

2023-2028

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	6
Értékeink, küldetésünk	13
Célok	13
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	15
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	15
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	16
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	25
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	72
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	100
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	110
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	116
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	125
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	129
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	130
1. A HEP IT részletei	130
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	130
Jövőképünk	130
Az intézkedési területek részletes kifejtése (<i>kitöltése javasolt, opcionális</i>)	131
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	134
3. Megvalósítás	137
3.1 A megvalósítás előkészítése	137
3.2 A megvalósítás folyamata	137
3.3 Monitoring és visszacsatolás	140
3.4 Nyilvánosság	140
3.6 Érvényesülés, módosítás	141
4. Elfogadás módja és dátuma.....	142

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvénnyel, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva**, a Budapest Főváros VIII. Kerület Józsefvárosi Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

Józsefváros viszonylag kis kiterjedésű, sűrűn lakott, ugyanakkor szélsőségesen eltérő adottságokkal rendelkező kerület. Látványosak az egyes negyedei közötti infrastrukturális és szociális különbségek. A körúton belül fekvő Palotanegyed a város egyik kiemelt presztízsű környékének számít, több országos jelentőségű kulturális, oktatási és egyházi intézménnyel, a kerület középső része viszont a város szegény övezetei közé tartozik, elhanyagolt épületekkel és többnyire szegény lakossággal. Az elmúlt évtizedben az önkormányzat által szanált területeken óriási lakásépítési hullám indult el a fiatal tehetséges vásárlóréteget célozva meg leginkább, ami a korábban ott élő szegényebb lakók egy részének elköltözésével járt együtt. Ugyanakkor ez a folyamat egyes időszakokban lehetőséget nyújtott több száz, rossz körülmények között élő család jobb és nagyobb lakásba költözésére. A jelenlegi önkormányzat, bár fontosnak tartja, hogy a magas jövedelmű lakosok számára is vonzó legyen a kerület, mégis elsősorban abban hisz, hogy a szolidaritás és a kerület fejlesztése összeegyeztethető célok, és megteremthető egy olyan élhető környezet, melyben a különféle státuszú emberek egyaránt otthon érzik magukat, és amelyben a hátrányos helyzetű rétegek problémáira nem a tőlük való megszabadulás jelenti a megoldást, hanem a lehetőség megteremtése a méltóságteljes életre.

Az Önkormányzat által vallott esélyegyenlőségi politika alapelve, hogy a szegénység, azaz embertársaink alapvető létszükségleteinek hiánya nem elsősorban a „szegények problémája”, hanem egy olyan változatos gyökerekre és okokra visszavezethető társadalmi kihívás, amelynek megoldása az egész társadalom érdeke és feladata. Ezzel összhangban a mélyszegénység felszámolására, az alapvető nélkülözést eredményező élethelyzetek megszüntetésére nem „szociális érzékenységgént”, hanem alapvető, sürgős kötelességgént kell tekinteni. A speciális élethelyzetekből (pl. betegségek, fogyatékosság) adódó szükségletek biztosítása, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés garantálása, a védett csoportok számára a diszkriminációmentes eljárások, vagy éppen a kisebbségi közösségek megfelelő reprezentációjának biztosítása mindannyiunk érdeke. A társadalmi integráció az egész közösséget érinti, és közügy.

Az esélyegyenlőség számtalan aspektusa érinti súlyosan Józsefvárost. A fővárosban itt a legalacsonyabbak a nyugdíjak, itt a legkevesebb a jövedelem, itt a legrosszabb az emberek egészségi állapota és arányosan itt a legtöbb a komfort nélküli lakás. Kevés a zöldterület és a meglévők is felújításra szorulnak. Józsefvárosban alig több mint harmadannyi park és közkert jut egy lakosra, mint a budapesti átlag. A kerület az egyik legsűrűbben lakott része a fővárosnak. Az elmúlt időszak alatt történt ingatlanberuházások során főleg kislakásokkal teli hatalmas lakótömbök és nagyméretű irodakomplexumok épültek sűrűn egymás mellé, ezzel növelve tovább a gépjárműforgalmat – ami annak ellenére is jelentős, hogy kiváló a kerület tömegközlekedési ellátottsága. A beruházások annak ellenére is fokozták a hősziget-jelenséget, hogy a kerület azon kevés kerületek közé tartozik, ahol 2014 és 2019 között némileg (7,5%-kal) nőtt a zöldterület.

A gépjárműforgalomnak és a kevés zöldfelületnek köszönhetően nagy a levegő- és zajszennyezés. Ezért is tűnik előre mutatónak az a fővárosi törekvés, amely az autóforgalom csökkentésére irányul és a különböző tömegközlekedési, valamint alternatív (bicikli, roller stb.) közlekedési módok használatára ösztönzi a lakosságot pl. új sétáló-, illetve csökkentett forgalmú utcák létrehozásával. Ezzel vannak összhangban a kerület közterületfejlesztési programjai is.

Egy átlagos józsefvárosi férfi születéskor várható élettartama 9 évvel marad el egy II. kerületi lakos várható élettartamától, ami már önmagában is szembeötlő hátrányt jelent. Ebben számos tényező (például a lakásállomány állapota, a légszennyezés) mellett a magyar egészségügyi ellátórendszer általánosan kritikus állapota játszik központi szerepet. Bár rengeteg egészségügyi intézmény működik a kerületben, a szűrővizsgálati rendszer és általában a lakosság egészségügyi ellátottsága nem kielégítő, ezeknek a fejlesztése tehát elkerülhetetlen. Ezzel párhuzamosan komoly erőfeszítéseket szükséges tenni az egészséges életmód népszerűsítésére is, a dohányzás, alkoholfogyasztás visszafogására, a helyes táplálkozás, rendszeres mozgás népszerűsítésére és a védőoltások beadatásának elfogadtatására. Bővíteni és anyagilag elérhetővé kell tenni a sportolási lehetőségeket a lakosság számára.

A helyi lakók életkörülményeinek kérdéshez szorosan hozzátartozik, hogy mennyire érezhetik magukat biztonságban a Józsefvárosban. Az elmúlt két évtizedben folyamatosan javult a közbiztonság helyzete a kerületben, de sajnos továbbra is számos olyan problémával kell szembenéznünk, melyek megoldásához a szociális, egészségügyi, önkormányzati és rendészeti területnek szorosan együtt kell működnie. Az önkormányzat célja, hogy preventív eszközökkel csökkenteni tudja a közösséget romboló megnyilvánulásokat, és a bűnelkövetést. Ennek érdekében civil szervezetekkel szorosan együttműködve olyan komplex programokat indít, melyek a különböző addikciókat, közülük a drogfogyasztás mértékét csökkentik, a családon belüli, nők, gyermekek és más sérülékeny csoportok elleni erőszak áldozatainak segítenek, illetve az iskolai bullying-gal szemben lépnek fel. De a bűnmegelőzéshez tartoznak urbanisztikai eszközök is, pl. a közvilágítás fejlesztése.

Mindezzel együtt a legsúlyosabb probléma a lakhatási szegénység. Miközben az önkormányzat tisztában van azzal, hogy a társadalmi szolidaritás kulcseleme és minden szociális intézkedés alapja a méltó lakhatás biztosítása lenne a rászoruló kerületi lakosok számára, ennek megoldására nincsenek megfelelő eszközei. A lakosság nagy része él méltatlan lakhatási körülmények között. Az önkormányzati lakások száma ugyan relatíve magas, minőségük viszont többnyire nagyon alacsony, sok lakásban nincs fürdőszoba és korszerű fűtés, ami elfogadhatatlan a 21. században Budapest szívében. Rengeteg a leromlott állagú, rosszul szigetelt lakás, melyek fönntartása aránytalanul költséges. Az önkormányzat a megoldást a minőségi bérlakásállomány növelésében, illetve az épületek energiahatékony felújításában látja, ehhez azonban nem áll elegendő forrás a rendelkezésére. A 2020. januári Klímavédelmi intézkedési terv nyomán a Képviselőtestület által elfogadott, az Energiaklubbal folytatott stratégiai együttműködés keretében megnyílt Józsefvárosban az első kerületi energiahatékonsági tanácsadó iroda, a RenoPont, mely részben általános otthonfelújítási, energiatakarékosági, fűtéskorszerűsítési tanácsokat ad a kerületi lakosoknak, részben egy kifejezetten az energiaszegénység mérséklését célzó programot működtet (ennek neve PowerPoor); célunk, hogy ebben a HEP-ciklusban az energiaszegénységben élő kerületi háztartások többségét elérje e tanácsadási szolgáltatást, melynek része, hogy önrész

nélküli energetikai felújítási, költségmentes energiahatékonysági megoldásokat is megismertetnek az iroda munkatársaihoz forduló bérlőkkel, lakókkal. Ennek érdekében az önkormányzat módosítja a települési támogatásokról szóló rendelkezéseit. Ugyanakkor a komoly állami szerepvállalás hiánya és a forráshiány korlátozza az önkormányzati intézkedések hatókörét.

Az esélyegyenlőségi program kiemelt feladatai közé tartozik az iskolai esélyegyenlőség megteremtése, és a józsefvárosi iskolák versenyképességének növelése, annak ellenére, hogy az önkormányzat ma már nem intézményfenntartó. Úgy tűnik, az iskolák államosítása nem hozott pozitív változást. Jelenleg a 8. kerületi iskolás gyerekek tanulnak legnagyobb arányban más kerületek oktatási intézményeiben, miközben több kerületi iskolában is az országos átlagnál alacsonyabbak a diákok kompetenciamérésen mutatott eredményei, és magas a lemorzsolódási arány. Uniós dokumentumok nevesítenek két kerületi általános iskolát is mint amelyekben etnikai alapú szegregáció figyelhető meg. Ezzel a folyamattal szemben az önkormányzatnak alig vannak eszközei, és legfeljebb színvonalas tanodák működtetésével, a korai nevelő intézmények (bölcsőde és óvoda) színvonalának növelésével, és a szakmai párbeszéd javításával tud a helyzeten valamelyest javítani. Az iskolák államosításának, vagyis, hogy kivonták azokat a helyi közösség irányítása alól, egy másik hátrányos következménye, hogy gyakorlatilag megszűnt annak a lehetősége, hogy bekapcsolódjanak a helyi közösségi és kulturális élet szervezésébe, márpedig az oktatás mellett ez is fontos feladatuk kéne, hogy legyen.

A Józsefvárosi Önkormányzat hisz abban, hogy a demokratikus társadalom alapja az autonóm közösségek és intézmények hálózata, ezért határozottan erősíteni szeretné a lokális intézmények önállóságát és általában a helyi közösségeket abban, hogy minél több döntés, mely közvetlenül őket érinti, a kezükbe kerüljön. Az önkormányzat egyik fő missziójának tekinti az autonóm közösségek és szervezetek támogatását és megerősítését, ami elsősorban nem is nagy összegű támogatást jelent, hanem annak a lehetőségnek a megteremtését, hogy az alkotó energiák és innovatív ötletek utat találjanak maguknak, de mindenekelőtt ezeknek a kezdeményezéseknek az elismerését és a velük való partneri viszony kialakítását.

E gondolat által vezérelve, egyúttal megoldást keresve arra a jelenségre, hogy rengeteg üres helyiség és terület van a kerületben, az önkormányzat közösségi tereket és támogatást biztosít kulturális kezdeményezések, közösségi programok és a helyi – profi és amatőr – művészek számára abban a reményben, hogy a pezsgő kulturális és közösségi élet az egész környékre pozitív hatással lesz.

Józsefvárosra mindig is a kulturális és etnikai sokszínűség volt jellemző, és ez most sincs másképp. Népeségarányosan itt él a legtöbb roma és a legtöbb bevándorló. A legkülönbözőbb keresztény, zsidó, muszlim és más vallási gyülekezetek mellett jelentős vallási központok találhatóak a kerületben. Józsefváros a budapesti alternatív kultúra bázisa, ugyanakkor országos jelentőségű kulturális és oktatási intézmények is kiemelkedően nagy számban vannak jelen. Egy ilyen közegben, ahol az emberek teljes természetességgel élnek meg a kulturális sokszínűséget, ahol a különböző értékrendű és életvitelű emberek napi szinten gyakorolják a békés egymás mellett élést mikéntjét, nem is képviselhet más nézetet az önkormányzat, mint a toleranciát és a kirekesztés minden formájának elutasítását.

Józsefváros önkormányzatának vezetése elkötelezett az esélyegyenlőség teljes körű biztosítása és minden társadalmi csoport, így kiemelten a kulturális, szexuális és nemi kisebbségek tagjainak diszkriminációmentessége mellett. A diszkriminációmentességet, a szegregációmentességet, az egyenlő bánásmódot és az esélyegyenlőséget az élet minden területén érvényesítendő célnak tekinti, különös figyelemmel a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás, a lakhatás, és a társadalmi érdekérvényesítő képesség területére. A társadalmi kirekesztés és az előítéletek elleni fellépés része, hogy az Önkormányzat aktívan is segíti a kisebbségeket közösségi életük megszervezésében, hogy meg tudjanak jelenni a helyi nyilvánosság fórumain, képviselni tudják magukat a közéletben, döntéshozásban és láthatóak legyenek a közösségi tereken. Különösképpen fontos ez a roma kisebbség esetében, mely számarányához képest még mindig

alul reprezentált a közéletben és kevés erőforrással rendelkezik. Bár tagjainak integrációja és esélyegyenlőségük biztosítása hagyományosan kiemelt prioritás a kerület életében, továbbra sem kielégítő a helyzetük, és ennek javítására különös figyelmet kell fordítani.

Az önkormányzat elkötelezett a nők és férfiak munkaerőpiaci egyenlősége mellett, munkáltatóként szigorúan betartja az „egyenlő munkáért egyenlő fizetés” elvét, valamint föllép a családon belüli erőszak ellen. Továbbá kiemelt programjai közé sorolta a mozgáskorlátozottak és más egészségi okból akadályozottak szociális integrációjának növelését, és Józsefváros akadálymentessé tételét.

Végül fontos leszögezni, hogy az esélyegyenlőség alapfeltétele, miszerint az önkormányzat mindenki számára egyenlő/diszkriminációmentes hozzáférést biztosít a szolgáltatásokhoz, csakis egy átlátható és számonkérhető módon működő önkormányzat révén valósulhat meg. A támogatási rendszerek kialakítását alapos társadalmi egyeztetésnek kell megelőznie. Ennek érdekében az Önkormányzat létrehozta a Községi Részvételi Irodát, melynek fő feladata a lakossággal történő hatékony kommunikáció és az érintettek bevonása az önkormányzat döntéseibe, melynek rendszerét folyamatosan fejleszti a lakossági visszajelzéseknek megfelelően.

A jelenlegi önkormányzat számára egy olyan Józsefváros és Magyarország megteremtése a cél, ahol egymás tisztelete, az egymás iránti bizalom, a szolidaritás, a méltányosság, a nyitottság, a fenntarthatóság, az emberi szabadságjogok tisztelete, az igazságosság, az esélyek egyenlősége és a méltóságteljes emberi élethez való jog érvényesül, ahol létezik a demokratikus közmegegyezés, és amelyben a különböző helyzetű emberek együtt tudnak élni — folyamatosan és átlátható módon egyeztetve érdekeiket. A jelenlegi politika célja tehát, hogy visszaadja az önkormányzás szó valódi értelmét: részvételt, beleszólást és hatalmat a józsefvárosiaknak.

A település bemutatása

Józsefvárost 1777-ben a pesti magisztrátus döntése alapján Mária Terézia fia, a későbbi II. József, valamint Szent József után nevezték el. A korabeli Józsefváros a mai Horváth Mihály térnél helyezkedett el, mint a korabeli Pest első, városfalon kívüli telepe, mely akkoriban a Lerchenfeld, azaz Pacsirtamező nevet viselte. A mindössze háromezer lakosú település a XIX. század során fejlődött igazi várossá. A városi környezet kialakulását nagyban befolyásolta az 1838-as pesti árvíz, amikor egészen a Horváth Mihály térig minden a Duna jeges vize alá került. Ám ennek a kegyetlen természeti katasztrófának nyomán a városrész újjászületett. A mai Kiskörút és Nagykörút között kiépülő mágnás negyed palotáiba költözött a magyar politikai és gazdasági elit, és 1865-ben a képviselőház is a mai Bródy Sándor utca 8. alatt rendezkedett be. Az építkezés lázában különösen megszorodott az iparos szakemberek száma, akik viszont a körút túlsó oldalán telepedtek le. 1890-re Józsefváros lakossága már meghaladta a 91 ezret.

Külső-Józsefvárosban sem állt meg az élet: egyre több gyár és munkástelep jött létre, átformálva a településrészt eddigi agrárarcúvá. 1856-ban a mai II. János Pál pápa téren felépült az első pesti gázgyár, valamint a kerület peremén a MÁV-gépgyár, és a MÁV első pesti pályaudvarának, a Józsefvárosi pályaudvarnak átadásával fellendülő kereskedelem nyomán jelentős zsidó közösség telepedtek meg a Teleki tér környékén.

A kerület fejlődését gyászos események törték meg, amelyek hosszú évtizedekre meghatározták Józsefváros arcúját. A főváros második világháborús ostroma okozott szinte felmérhetetlen károkat: Józsefváros épületeinek kilenczede sérült meg vagy pusztult el, amelyeknek helyreállítását alig, vagy csak részben végezték el az újjáépítéskor. Ezeket az állapotokat csak tetézte a kerület hősies szerepvállalása az 1956-os forradalomban, amikor Józsefváros terei, utcái és épületei szolgáltak díszletül a véres harcoknak.

A fordulópont a kétezres évekkel érkezett el Józsefváros életében: amikor megindultak a fejlesztések és a felújítások.

A mai Józsefváros – Budapest VIII. kerülete- az Üllői út - Múzeum krt.- Rákóczi út –Kerepesi út-Hungária krt. által határolt 6,85 km² nagyságú terület. Józsefváros hármastagozódása: Belső-Józsefváros (Palotanegyed), Középső-Józsefváros, Tisztviselőtelep.

Józsefváros az alábbi területekre osztható:

Magdolna-negyed, Orczy-negyed, Corvin negyed, Csarnok-negyed, Népszínház-negyed, Losonci negyed, Tisztviselőtelep, Ganz-negyed, Palota-negyed, Kerepesdülő, Százados negyed.

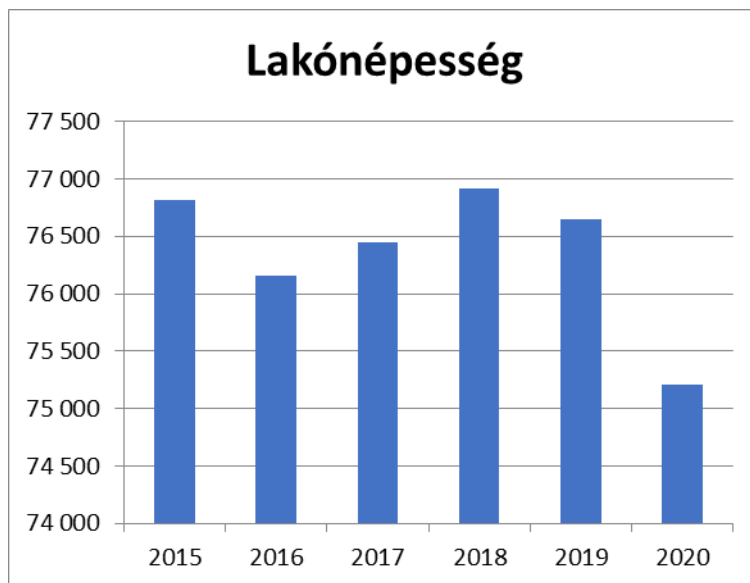
Józsefváros pozícióját, adottságait és helyzetét alapvetően meghatározza, hogy Budapest belvárosának peremén, így Magyarország legfejlettebb régiójának közepében fekszik. Ebből fakad, hogy országos és nemzetközi kapcsolatai egyaránt kiválóak, illetve, hogy számos szektor számára központi funkciót tölt be. Utóbbiak közül kiemelendő a felsőoktatás: tizenegy egyetem és főiskola tizenkilenc kara működik Józsefvárosban, közel negyvenezer diákot vonva be a kerület mindennapi életébe. Hasonlóan jelentős az egészségügyi intézmények sűrűsödése is, noha ez utóbbi szektor kevésbé van hatással a kerület életére, mint az egyetemvárosi szerepkör.

A VIII. kerület lakónépességének száma a Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Polgármesteri Hivatal saját adatlekérdezése alapján (2023. március 9-ei adat) a lakcímnnyilvántartás központi adataiból 66 540 fő, állandó lakosok száma 64 753 fő (0-110 éves korcsoport), ebből bejelentett lakóhellyel rendelkező lakosok száma 57 217 fő, bejelentett tartózkodási hellyel rendelkező lakosok száma 9323 fő, a tartózkodási hellyel rendelkezők számából a csak tartózkodási hellyel rendelkezők száma 105 fő.

A 66 540 fő lakónépesség szám adatai az alábbi táblázat adataihoz képest annyiban tér el, hogy a táblázatban a lakcím nélkül a kerületben lakókat is tartalmazza, ez okozza a nagyszámú különbséget.

A lakosság száma függ a természetes szaporulat mértékétől, valamint a beköltözők számától. Az utóbbi évek kimutatásait elemezve megállapítható, hogy az halálozások száma továbbra is rendre meghaladja az élve születések számát.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2015	76 811	bázis év
2016	76 152	99,14%
2017	76 446	100,39%
2018	76 916	100,61%
2019	76 653	99,66%
2020	75 213	98,12%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR		
(*népszámlálás végleges adataiból továbbvezetett)		

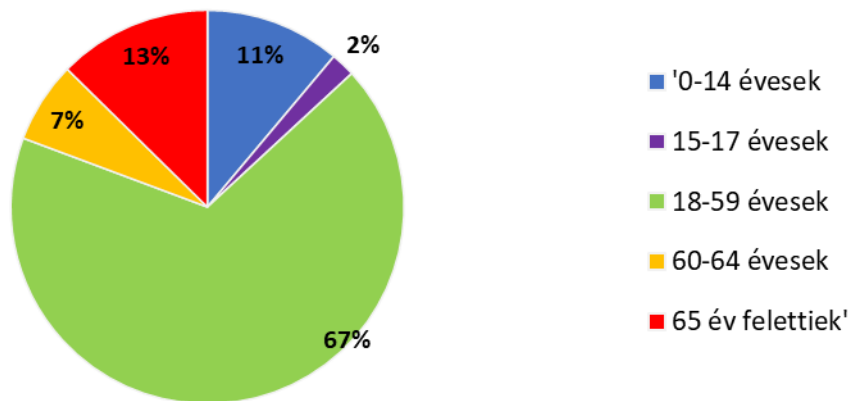

A kerület kizárólag más fővárosi kerületekkel határos, határvonalainak nagy része nem jelent funkcionális határt, így – noha a nagy forgalmú főutak elválasztó hatása jelentős – a kerülethatárok túloldalán általában azonos beépítés, azonos funkciók jelennek meg. Mindez nem jelenti azonban, hogy a kerület maga homogén szerkezetű lenne: Józsefvárosban jelentősen eltérő státuszú lakóterületek, országos jelentőségű intézményi és zöldterületek, illetve ipari területek egyaránt megtalálhatók. Jelentős az egészségügy és a felsőoktatás terén betöltött központi szerepe.

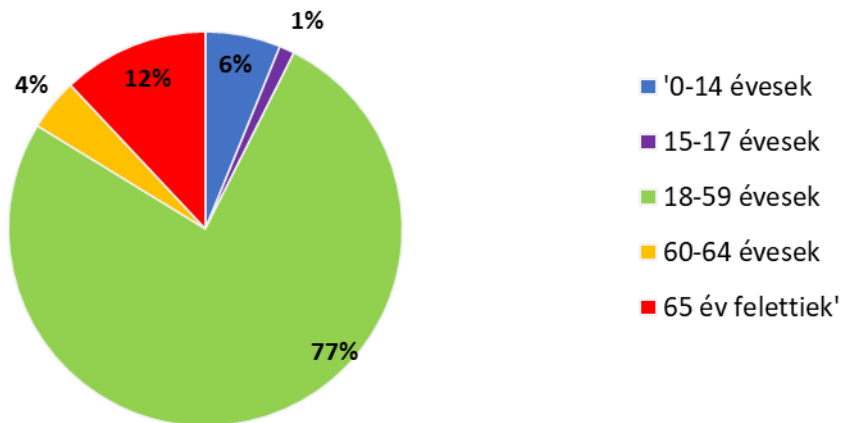
A kerületi ellátórendszer iránti igényeket befolyásolja a lakosság korcsoport szerinti alakulása. A lakosság korösszetételét és nemek szerinti megoszlását az alábbi diagramok mutatják be.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2018)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	35340	35913	71253	49,60%	50,40%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			1619	2,27%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	3933	3698	7631	5,52%	5,19%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	706	750	1456	0,99%	1,05%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	23876	45625	69501	33,51%	64,03%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	2357	2540	4897	3,31%	3,56%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	4468	7176	11644	6,27%	10,07%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR					

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

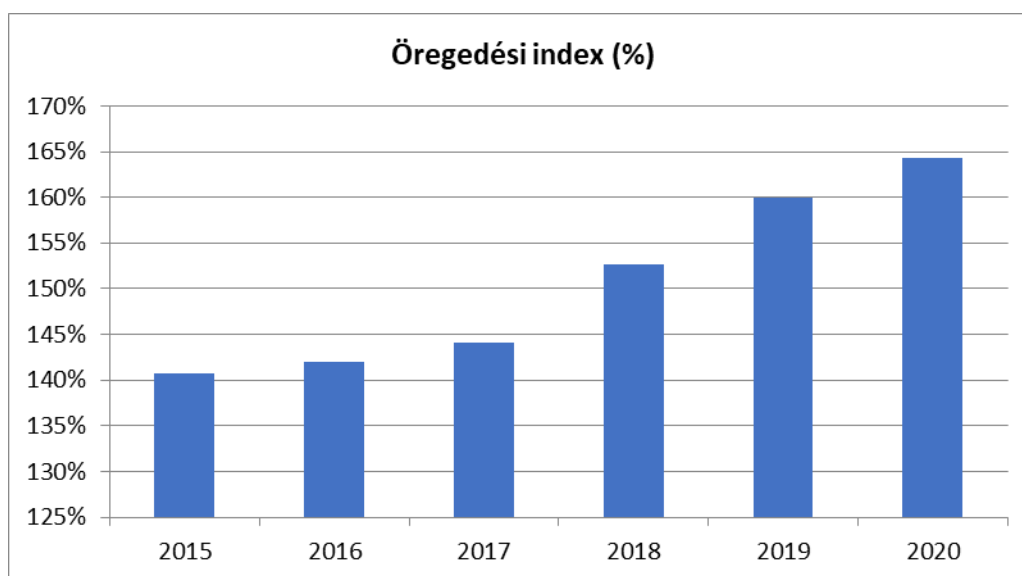
Állandó népesség - nők életkori megoszlása

Józsefvárosban az állandó népességből közel fele-fele arányban vannak a nők és a férfiak. A nők aránya 2018-ban 50,4 %. A 65 éven felüli népességnél a férfiak számának csökkenése mutatkozik, melyből látható, hogy a férfiak várható élettartama sokkal alacsonyabb a nőknél. A 65 év feletti férfiak aránya 13 %, a nőké 12 %. A lakosság legnagyobb része az aktív – 18-59 éves korcsoport – ezért fontos a lakhatáshoz kapcsolódó szolgáltatások minél nagyobb számú elérhetősége. 2011-ben a kerület népességének 22 %-a, 2016-ban 23,28 %-a, 2018-ban 23,21 %-a volt 60 éven felüli. Elmondható, hogy kerület népessége enyhén öregedő tendenciát mutat.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2015	11 327	8 052	140,67%
2016	11 343	7 991	141,95%
2017	11 382	7 896	144,15%
2018	11 644	7 631	152,59%
2019	12 000	7 502	159,96%
2020	12 157	7 402	164,24%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Józsefváros helyzete a korfa változásai tekintetében alapvetően jónak mondható. A kerület népessége enyhén öregedő tendenciát mutat, a kerületben élő idősök száma viszonylag magas, míg a legfiatalabb korosztályok létszáma alacsony. A 20 és 30 éves korosztályok kimagasló létszáma a következő években várhatóan népességnövekedést eredményezhet. Emiatt célszerű a továbbiakban is olyan támogatásokat kidolgozni, mely ide vonzza és letelepedésre ösztönzi a fiatal korosztályt, illetve gyerekvállalásra ösztönöz.

A 0-18 éves korosztály egyes ellátásokra jellemző korcsoportonkénti bontása a következő táblázatban került szemléltetésre. A korosztály létszámának alakulása a bölcsődei/óvodai/iskolai ellátás megszervezése szempontjából is nagy jelentőséggel bír.

	0-3 év	4-6 év	7-14 év	15-18 év	19-25 év
Lakóhely	1992	1361	3518	1807	4866
Tartózkodási hely	5	4	18	7	18
Település szintű	5	4	19	7	18
Összesen:	2002	1369	3555	1821	4902
Mindösszesen:	13 649				

Önkormányzati adat 2021-es évre vonatkozóan

A 65 éven felüli korcsoporton belül kiemelt célcsoportot jelentenek az egyedül élő idősök, akiknek sajátos szükségleteit a szolgáltatások során figyelembe kell venni. Csökkent önellátó képességük különösen súlyos problémát jelent, ha nincs olyan családtag vagy más olyan személy, aki segítségükre lehetne.

A 2011-es népszámlálás által a kerületben felmért családok száma 18.092. A kerületi háztartások száma 38.073, ebből egy személyes háztartás 19.048 volt. A gyermeket nevelő családok száma 10.725, melyből 5.265 olyan család volt, ahol egy szülő nevel gyermeket. Az egyszülős családokban élő szülők és gyermekek általános helyzete (anyagi, szociális, pszichikai) általában nehezebb, mint a teljes családban élőké.

A Józsefvárosban élő családok tekintetében megfigyelhető különbségek mutatkoznak a jövedelmi és vagyoni helyzet, az iskolázottság, foglalkoztatottság, illetve a lakhatási körülményeket figyelembe véve, attól függően, hogy a kerület mely részében élőkre vonatkozóan történik a felmérés. A Palotanegyed, mely a Körúttól a belváros felé eső terület, a Corvin negyed, illetve a Tisztviselőtelep lakosságát tekintve elmondható, hogy előnyösebb jövedelmi helyzettel és magasabb iskolai végzettséggel rendelkeznek a kerületnek a külső részeihez és a lakótelepen élőkhez képest.

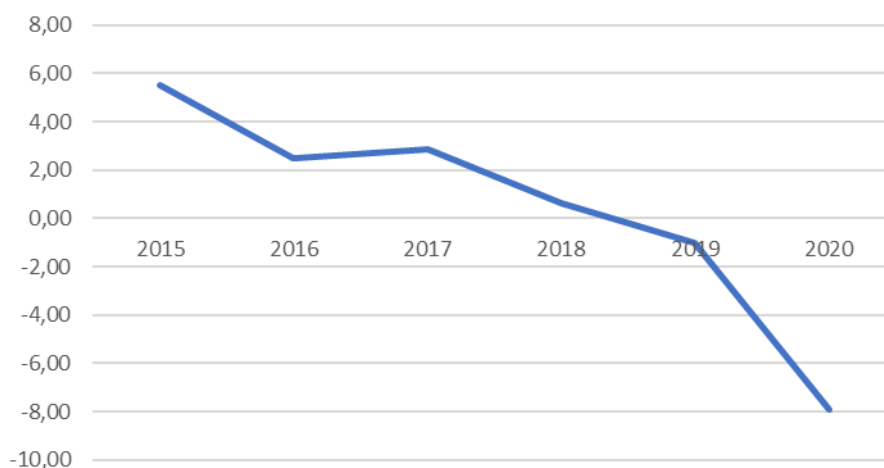
4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2015	5,53
2016	2,50
2017	2,87
2018	0,63
2019	-1,00
2020	-7,94

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A főváros VIII. kerülete az alacsonyabb társadalmi helyzetű, szegényebb bevándorló csoportok célterülete.

A népmozgalom tekintetében az elvándorlásokat figyelembe véve 2015-ben jelentős mértékben nőtt a betelepülők száma. 2018-ban az állandó jellegű odavándorlás és elvándorlás már kiegyenlítődik. 2019-től ismét jelentős elvándorlási tendencia figyelhető meg. A népmozgalom tekintetében az elvándorlásokat figyelembe véve az elköltözők száma jelentősen megemelkedett.

Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő)

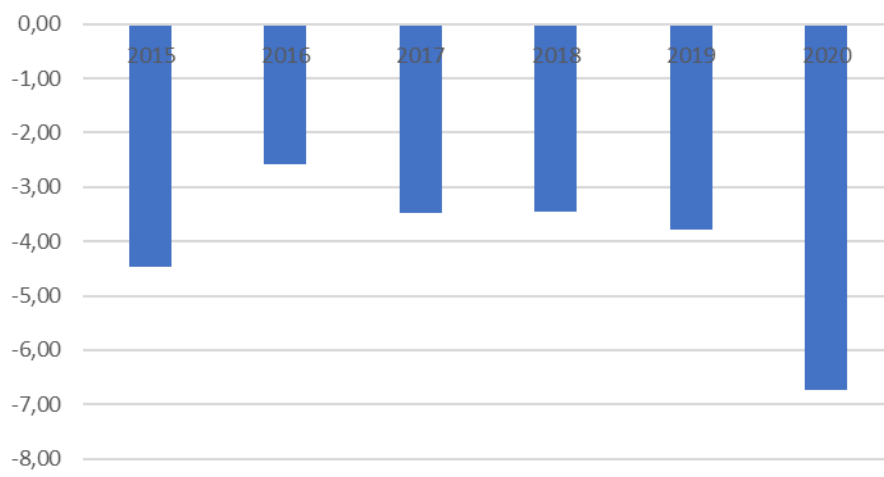

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2015	-4,47
2016	-2,59
2017	-3,48
2018	-3,46
2019	-3,78
2020	-6,74

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő)

Józsefvárosban a halálozások száma meghaladja az élve születések számát. A népesség alakulását a születések és halálozások száma és ezek egyenlege szabja meg. A természetes szaporodás nyers arányszáma a természetes szaporodás abszolút számának a lakossághoz viszonyított arányát mutatja 1000 lakosra számítva.

Józsefvárosban a természetes szaporodás aránya 2020-ban -6,74 ezrelék volt, vagyis jelentős természetes fogyás következett be.

Értékeink, küldetésünk

A kerület szociális szolgáltatásainak fejlesztésekor a következő elvek jelennek meg hangsúlyosan.

- Az **Önkormányzat felel** a jogszabályokban előírt **szolgáltatások és ellátások** biztosításáért. E kötelezettségének, valamint általános alapelveként a befogadó társadalom eszméjének érvényesítésére akkor képes, ha az emberek közreműködése, **önsegítő aktivitása** és egymásra figyelő **tenni akarásának mozgósítása ebben hatékonyan megvalósul.**
- Ahhoz, hogy **Józsefváros társadalma** fejlődhessen, az össztársadalmi út a befogadó, társadalmi kirekesztéstől mentes értékrend közmegegyezésen alapuló elterjedése. Ennek megvalósulása az itt élők életkörülményei javulásának alapfeltétele, így valamennyiük **közös érdeke.**
- A **társadalmi kohézió** megerősítése a fejlődés fontos alappillére, a gazdaság fejlődésének, az épített környezet megújításának, valamint a koncentrálnódó társadalmi problémák megoldásának sarokköve.

Józsefváros az esélyegyenlőségi programjában rögzíti, hogy befogadó alapszemléletű helyi társadalom kialakításán dolgozik, amely biztosítja az itt élő emberek, családok számára azt a jogot és lehetőséget, hogy anyagi, egészségügyi-, szociális- és személyi biztonságban éljenek és ahol

- **semmilyen hátrány vagy megkülönböztetés nem éri őket,**
- **elérhetőek a lehető legmagasabb színvonalú szolgáltatások, és**
- **az emberek személyközi kapcsolatai kölcsönös megbecsülésen, valamint a nehezebb sorsú polgárok és társadalmi csoportok iránti felelősség és aktív kölcsönös gondviselés elvrendszerén alapulnak,**
- **támaszkodva a családok megtartó erejére és a működő kisközösségekre, valamint**
- **a fejlődés és a szolidaritás környezeti és társadalmi fenntarthatóságára.**

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Budapest Főváros VIII. Kerület Józsefvárosi Önkormányzat az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,

a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

a diszkriminációmentességet,

szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A

köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik a tankerülettel.

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP célja, hogy az élet valamennyi területén szolgálja:

- a hátrányos megkülönböztetés megelőzését, ezáltal elősegítse az egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét, melynek megteremtése az állam, az önkormányzat és intézményei, a civil szervezetek és a magánszemélyek feladata,
- a lakóhelyi szegregáció, a vallási, etnikai, kulturális, világnézeti és egyéb kisebbségben élő társadalmi csoportok marginalizációjának és negatív megkülönböztetésének felszámolását
- a lakhatási szegénység felszámolását, ezen keresztül is biztosítva a kerület minden polgárának a tisztességes, emberhez méltó megélhetés ezen alapfeltételét.
- a hátrányos helyzetű emberek munkaerő-piaci integrációját, hátrányainak felszámolását, foglalkoztatási és tisztességes megélhetési esélyeik javítását, méltóságteljes életkörülményeik biztosítását;

Budapest Főváros VIII. kerület Józsefváros Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a befogadó társadalom szemléletének általánossá válását, a kölcsönös segítség és szolidaritás kultúrájának helyi társadalmi értékévé fejlődését, a diszkrimináció- és szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket,
- a befogadó társadalom szemléletének érvényesülését a közszolgáltatások területén, vagyis az azokhoz történő egyenlő hozzáférés elvének alapszabályként történő alkalmazását.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nktv.)

előírásaira.

Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása:

Józsefváros Önkormányzata a helyi esélyegyenlőség biztosítása érdekében az alábbi helyi rendeleteket alkotta meg:

· Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testületének az önkormányzati tulajdonú ingatlanokon a súlyosan mozgáskorlátozottak személygépkocsija parkolási célú bérleti díjának elengedéséről szóló 60/2011. (XI.04.) számú önkormányzati rendelete.

· Budapest Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testületének az intézményi gyermekétkeztetés térítési díjairól szóló 13/2022. (III. 28.) önkormányzati rendelete

Budapest Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testületének az önkormányzat tulajdonában álló lakások bérbeadásáról szóló 31/2022. (X. 20.) önkormányzati rendelete

· Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testületének a testnevelés és sport feladatairól, a helyi testnevelés és sporttevékenység támogatásáról szóló 20/2002. (V.24.) számú önkormányzati rendelete.

· Budapest Józsefváros Önkormányzat Képviselő-testületének a pénzbeli és természetbeni, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti ellátások helyi szabályozásáról szóló 10/2015. (III.01.) számú önkormányzati rendelete.

· Budapest Józsefváros Önkormányzat Képviselő-testületének a személyes gondoskodást nyújtó ellátások térítési díjairól szóló 56/2017.(XII.20.) számú önkormányzati rendelete.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogvatékosságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A Helyi Esélyegyenlőségi Program az egyes célcsoportokat figyelembe vevő egyes koncepciók és stratégiák a következők:

- *Józsefváros Integrált Településfejlesztési Stratégia* - a középtávra szóló fejlesztési program a terület környezeti, társadalmi és gazdasági céljainak megvalósítását szolgálja, valamint meghatározza a hosszú távú fejlesztési elképzelések eléréséhez szükséges beavatkozásokat, programokat. A 2015-ben készült stratégia felülvizsgálata 2020-ban történt meg.
- *Józsefváros közép- és hosszú távú vagyongazdálkodási terve 2022-2029* - a terv központi eleme a bérház- és bérlakásfejlesztési program. A terv egyebek mellett tartalmazza az önkormányzati bérházak és önkormányzati tulajdonú üres telkekkel kapcsolatos elképzeléseket, valamint kijelöli a bontandó, felújítandó vagy funkcióváltásra javasolt bérházak körét.
- *Lakásgazdálkodási terv* - a terv kiindulópontját a vagyongazdálkodási terv jelenti. A lakásgazdálkodási terv kimutatást tartalmaz az előző évi lakásgazdálkodásról és a tárgyévre hasznosításra bevont tervezett lakásokról, a Lakásrendeletben meghatározott szempontok szerint.
- *Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Antikorrupciós stratégiája 2020-2024* - az önkormányzat általános célként határozta meg a közpénzekkel való gazdálkodás átláthatóbbá tételét, a közigazgatás és az üzleti élet tisztaságának elősegítését, az ezekkel kapcsolatos oktatás és képzés kiterjesztését. A társadalmi igazság ideájára alapozva arra törekszik az Önkormányzat, hogy a korrupció nyilvánvaló méltánytalansága helyett az esélyegyenlőség és a szolidaritás igazsága legyen a működés mozgatórugója.
- *Józsefvárosi Civil stratégia* - a stratégia alapvető célja, hogy lehetővé tegye a civil szervezetek és közösségek és az önkormányzat átlátható és nyitott együttműködését, amelyben az önkormányzat a civil szervezeteket és közösségeket partnernek tekinti az önkormányzás eredeti jelentésének megvalósításában, vagyis abban, hogy az állampolgárok közösen és önrendelkező módon alakíthassák környezetüket és jövőjüket, és bele tudnak szólni az őket érintő döntésekbe. A stratégia elfogadására 2020 decemberében került sor.
- *Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat 2019-2024 évekre szóló Gazdasági programja* - stratégiai alapidokumentum, amely meghatározza az önkormányzati gazdálkodás, a működés és a fejlesztések hosszú távú célkitűzéseit.
- *Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció* - rögzíti azokat az irányokat, elveket és intézkedéseket, amelyek biztosítják a helyi szociális ellátórendszer fenntarthatóságát és kiszámíthatóságát. A koncepció két évente szükséges felülvizsgálata 2023-ban válik esedékké.
- *Józsefváros Klímastratégiája* - 2020. júliusában készült el a terület klíma szempontú értékelése. A stratégia a terület klímavédelemmel kapcsolatos jövőképét, célrendszerét és a részletesen kidolgozott intézkedéseket mutatja be

A kerületben jelenleg futó projektek

Magdolna-Orczy Negyed Program (VEKOP-6.2.1-15). Józsefváros 2017-ben 2 milliárd forintot nyert el a Magdolna és az Orczy negyed szociális városrehabilitációs programjára. A program fő célja Józsefváros leghátrányosabb helyzetű, komplex beavatkozásokkal mindeddig nem érintett területének felzárkóztatása, továbbá a Magdolna Negyed Program (MNP) eddigi három üteme során megvalósult lakóbevonásos szociális városrehabilitáció modelljének a szomszédos negyedre történő átültetése. A fő cél egy olyan fizikai és szociális környezet megteremtése, ahol a rendezett

közterületek és közösségi terek, a minőségi lakásállomány, valamint a komplex, különböző célcsoportok igényeit szolgáló programok lehetővé teszik a helyi lakosság integrációját és életminőségének javulását. A projekt lakhatási (LP), foglalkoztatási/gazdasági (FP) és közterületi (KP) alprogramból áll.

Befogadó óvodák a roma gyerekek minőségi oktatásáért (REC-AG-2020 / REC-RDIS-DISC-AG-2020) (továbbiakban: Befogadó Óvodák Projekt) pályázat címmel 2020-tól két éves óvodafejlesztési program indult Józsefvárosban. Ennek keretében egy olyan átfogó intézményfejlesztés zajlik, amely támogatja az összes gyermek fejlődését és kompenzálja a társadalmi hátrányokat. A Befogadó Óvodák Projektet az Európai Unió közel 100 millió forinttal támogatta – a program részben további szolgáltatások elérhetővé tételét, az intézményi programok megújítását, és összességében egy inkluzívabb óvodai szolgáltatás kialakítását teszi lehetővé. A program részletesebb szakmai ismertetését ld. a gyermekek esélyegyenlőségéről szóló fejezetben.

Egészséges Budapest Program (EBP)

EBPI.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma az Egészséges Budapest Program keretében a 1286/2018 (VI.25.) Korm. határozat alapján, 2018. december 20. napján Támogatási Szerződést (továbbiakban: Szerződés) kötött a Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzattal. A támogatott tevékenység teljesítését az Önkormányzat a Szerződés 5.3 pontjában foglalt 2019. április 30-ai teljesítési határidővel, valamint 2019. május 31-ei felhasználási határidővel vállalta. A támogatási szerződés első ízben a 23532-5/2019/EGST ügyiratszámú Támogatói nyilatkozat 50967-1/2018/EGST iktatószámú támogatási szerződés I. sz. módosításáról szóló dokumentumban, második alkalommal a IV/2369-1/2020/EKF ügyiratszámú Támogatói nyilatkozat 50967-1/2018/EGST iktatószámú támogatási szerződés II. sz. módosításáról szóló dokumentumban módosításra került, oly módon, hogy a II. sz. módosítás eredményeképpen a támogatott tevékenység időtartamának utolsó napja: 2020. december 31.; a felhasználási határidő 2020. december 30.; a támogatás felhasználásáról készített szakmai beszámoló és pénzügyi elszámolás benyújtásának napja 2021. február 28.

A járványügyi intézkedésekkel kapcsolatos egyes szabályok megállapításáról és a járványügyi intézkedésekkel kapcsolatos egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi CIV. törvény 25.§ (1) bekezdése 2020. október 30. napjától módosította a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 7.§-ában foglaltakat, mellyel a támogatott tevékenység időtartama meghosszabbodott.

A Szerződésben vállalt szakmai feladat teljesítése érdekében 8 közbeszerzési eljárás került megindításra, melynek eredményeként a szerződéskötések megtörténtek, az alábbi készülékek leszállítására és beüzemeltetésére is sor került:

- szemészeti készülékek
- ultrahang készülékek
- kisértékű orvostechnikai eszköz
- sterilizáló készülékek
- multifunkcionális elektromos stimuláló eszköz,
- video- gasztroszkóp-, kolonoszkóp és endoszkóposó-fertőtlenítő automata készülékek
- rectoscop készülék
- digitális röntgen átvilágító-felvételi berendezések.

EBPII.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma az Egészséges Budapest Program keretében az 1041/2020. (II.17.) Korm. határozat alapján, 2018. december 20. napján Támogatói Okiratot (továbbiakban: Okirat) bocsátott ki a Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat (továbbiakban:

Önkormányzat) részére. A támogatott tevékenység teljesítését az Okirat az 5.3. pontjában 2021. június 30.-i teljesítési határidővel, valamint 2021. június 30.-i felhasználási határidővel írta elő.

A 2020. augusztus 31-én kelt levelében az Önkormányzat kezdeményezte az Okirat 1. számú mellékletében felsorolt eszközlista módosítását 1 db digitális tüdőrontgen készülékkel. Az EBP Programiroda, illetve az Egészségügyért Felelős Államtitkárság illetékes szakmai főosztálya az 1 db digitális tüdőrontgen készülék beszerzésével egyetértett, de az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII.31.) Korm. rendelet 95. § (6) bekezdés c) pontja értelmében nem tartotta indokoltnak az Okirat módosítását.

A járványügyi intézkedésekkel kapcsolatos egyes szabályok megállapításáról és a járványügyi intézkedésekkel kapcsolatos egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi CIV. törvény 25.§ (1) bekezdése 2020. október 30. napjától módosította a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 7.§-ában foglaltakat. Eszerint a támogatott tevékenység időtartama az eredeti felhasználási határidőtől számított 180 nappal, de legalább e törvény hatálybalépését követő 180. napig meghosszabbodik. Ennek megfelelően a támogatott tevékenység időtartamának az Okirat 5.3. ab) alpontjában meghatározott utolsó napja, továbbá a támogatás felhasználásának 5.3. b.) pontban meghatározott határideje a törvény erejénél fogva 2021. december 27. napjára változott.

Az Önkormányzat a 2021. november 23. napján kelt levelében kezdeményezte, hogy az Okirat 1. számú mellékletében foglalt beszerzése kerülő eszközökön belül 1 db látótérvizsgáló berendezés helyett 1 db autorefrakto keratometer készülék kerüljön beszerzésre a rendelkezésre álló támogatási forrás belső átcsoportosításával. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma a megküldött kérelmet jóváhagyta és egyben megállapította, hogy a támogatói okirat módosítása nem szükséges.

Az Önkormányzat továbbá a 2021. november 25. napján kelt levelében kérte a Támogatót, hogy a támogatott tevékenység időtartamának utolsó napját 2022. június 30. napjára, a szakmai beszámoló és pénzügyi elszámolás benyújtásának napját 2022. augusztus 28. napjára módosítsa elsősorban a veszélyhelyzetre tekintettel. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma a IV.3889/2022/EKF iktatószámú levelében értesítette az Önkormányzatot arról, hogy az Okirat határidő módosítására vonatkozó kérelme alapján a támogatott tevékenység utolsó napja 2022. június 30-ig, a támogatás felhasználásának határideje 2022. július 31-ig, a szakmai és pénzügyi beszámoló megküldésének határideje 2022. augusztus 28-ig meghosszabbításra került.

Az Okiratban meghatározott szakmai feladat teljesítése érdekében 6 db, több részből álló közbeszerzési eljárás indult, emellett közbeszerzési értékhatárt el nem érő beszerzésekre is sor került, melyek eredményeként a szerződéskötések/megrendelések megtörténtek, a készülékek leszállítására és beüzemeltetésére sor került 2022. június 30. napjáig.

Közbeszerzés tárgya: Műtőfelszerelések beszerzése 2 részben

Közbeszerzés tárgya: Műtőfelszerelések beszerzése 5 részben

Közbeszerzés tárgya: Diagnosztikai orvostechnológiai eszközök beszerzése 5 részben

Közbeszerzés tárgya: Orvostechnológiai eszközök beszerzése 5 részben

Közbeszerzés tárgya: Informatikai eszközök beszerzése 2 részben

Közbeszerzés tárgya: Egészségügyi eszközök beszerzése 4 részben

Közbeszerzési értékhatárt el nem érő beszerzések tárgya:

- Orvosi bútorok beszerzése
- Hűtőgépek beszerzés
- Egyéb bútorbeszerzés
- Takarítókocsi beszerzése

EBPIII.

Az Egészséges Budapest Program keretében 2021. november 23. napján kibocsátott és 2022. december 22. napján módosított IV/9452-2021/EBPFO iktatószámú Támogatói Okirat (továbbiakban: Támogatói Okirat) alapján a Budapest Főváros VIII. Kerület Józsefvárosi Önkormányzat, mint kedvezményezett részére 50.000.000 Ft összegű támogatás került megítélésre a Józsefvárosi Szent Kozma Egészségügyi Központ új épületszárny (továbbiakban: új épületszárny) tervezésére és a kapcsolódó előkészítő munkák elvégzésére (szakmai feladat). A Támogatói Okirat elválaszthatatlan részét képezi a szakmai program (részletes feladatleírás), mely tartalmazza, hogy az új épületszárnyban az Auróra utcai háziiorvosi rendelőket és a háziiorvosi ügyeletet, önálló külön bejáratú épületben helyeznénk el; a két szinten kialakításra kerülne 12 háziiorvosi rendelőhelyiség a hozzá tartozó kiszolgáló helyiségekkel, a földszinten, elkülönülve a háziiorvosi rendelőtől, közvetlenül utcai bejáratral a háziiorvosi ügyelet kerülne kialakításra.

Tekintettel arra, hogy az Auróra utcai háziiorvosi rendelők felnőtt háziiorvosai a Támogatói Okirat kibocsátását követően úgy nyilatkoztak, hogy nem kívánnak átköltözni az új épületszárnyba, a szakmai program módosítása iránt kérelmet terjesztettünk elő 2022. szeptemberben a Belügyminisztérium felé, hogy az új épületszárnyban a háziiorvosi ügyeleti ellátás mellett az Auróra utcai háziiorvosi rendelők helyett laboratóriumi diagnosztika és pszichiátriai gondozó kerüljön elhelyezésre a szakmai feladatot és a költségtervet nem érintve.

A címrendi módosításról és kiegészítésről, a Központi Maradványelszámolási Alap előirányzatból, a rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból, a Gazdaság-újraindítási programok előirányzatból történő előirányzat-átcsoportosításról, fejezetek közötti és fejezeten belüli előirányzat-átcsoportosításról, kormányhatározat végrehajtása során alkalmazandó eltérő rendelkezésről, valamint egyes kormányhatározatok módosításáról szóló 1471/2022. (X.5.) Korm. határozat 2. és 3. pontja meghosszabbította a Támogatói Okirat felhasználási lehetőségét, így 2024. december 31. napjáig felhasználható az Egészséges Budapest Program keretében kapott támogatás.

Az Egészséges Budapest Program keretében kerületünk összesen 696 602 920 Ft támogatásban részesült, amelyből az Önkormányzat fenntartásában működő Józsefvárosi Szent Kozma Egészségügyi Központ, mint a kerületi járóbeteg szakellátó eszközparkjának és infrastruktúrájának fejlesztése valósult meg Józsefváros lakosságának egészségmegőrzése és a színvonalasabb egészségügyi szakellátásának biztosítása érdekében.

TÉRKÖZ 2018 „Csarnok negyed főutcája - DériM Projekt”. A városrehabilitációs program keretében egy funkciójában is megújuló köztér kerül kialakításra a Déri Miksa utcában. A mintegy 600 millió forint költségvetésű projekt kiadásaiból 270 millió forintot pályázati forrásból, az ezen felüli összeget pedig saját forrásaiból biztosítja az önkormányzat.

Corvin-sétány Projekt - Práter utca és Tömő utca felújítása. A felújítás célja, hogy olyan utcák jöjjenek létre, ami az ott élők, dolgozók és közlekedők számára emberközpontúbb és rendezettebb környezetet kínálnak. Az önkormányzat 2022-ben 992.233.000 Ft saját forrást biztosított a beruházás megvalósítására.

Káptalanfüredi gyermek- és utánpótlás tábor fejlesztése. Az önkormányzat tulajdonában lévő tábor komplex felújítására és fejlesztésére Józsefváros 2021-ben 2,1 milliárd forint állami támogatást kapott.

Európai Bizottság által kiírt “Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek” című programjának CERV 2022-CHILD című pályázata. A projekt tervezett összköltségvetése 98 millió forint (240 000 euró), a támogatás az összköltségvetés 90%-át, 88,5 millió forintot (216 000 euró) tesz ki. A projektben részt vevő tagok a Józsefvárosi Önkormányzat mellett a Wesley János Lelkészképző Főiskola, a Eurochild Association, a Család, Gyermekek, Ifjúság Közhasznú Egyesület, a Partners For Democratic Change Hungary, Partners Hungary Alapítvány, külső támogatója az Országos Gyermekvédelmi Szakszolgálat Fővárosi Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat. A Józsefvárosi Önkormányzat határozott célkitűzése, hogy gyerekbarát önkormányzattá váljon, amihez elengedhetetlen a kerületi gyerekek, fiatalok bevonása az önkormányzat és a kerület életébe. A pályázat célja a gyerekek közéleti részvételének elősegítése és támogatása helyi szinteken, amely lehetővé teszi a gyerekek számára, hogy aktív és felelősségteljes állampolgárokká váljanak. A pályázattal az Önkormányzat célja, hogy hatékony és innovatív gyermekrészvételi gyakorlatot alakítson ki a VIII. kerületben, amely fenntartható és valós lehetőséget nyújt a gyermekek számára, hogy elmondják véleményüket minden, az őket érintő kérdésben és ők is aktív részesei legyenek a demokratikus folyamatoknak. A gyerekek részvételét igyekszik minél alacsonyabb életkortól erősíteni, így az óvodás és iskolás korosztály van a fókuszban. A projekt nagyon erősen törekszik különböző hátrányos helyzetű és/vagy roma gyerekek aktív bevonására. A pályázat várható eredményei között szerepel többek között egy működő gyerekbarát kerekasztal és egy kerületi gyerek- és diák tanács megvalósítása; a kerületi költségvetés gyermekrészvételi mechanizmusának kidolgozása; online és offline gyermekkonzultációs eszközök; kortárs mentorálási program; újság mentorálási program; szakemberek képzése; gyermekek és fiatalok készségfejlesztése; pénzügyi tudatosságra nevelés; táborok és módszertani fejlesztések. A megvalósítás 2023 tavaszán indulhat el és 2 évig tart majd.

"EUCF - European City Facility - Városokkal a városokért – helyi fenntartható energetikai beruházások támogatása" című pályázata. A pályázat 60 ezer eurós (körülbelül 24 millió forint) támogatást jelent fenntartható energiaprojektek beruházási koncepciójának kidolgozására, melyet főleg az önkormányzati épületállomány felmérésére tervezünk fordítani. A pályázat megvalósítása 2023-ban kezdődik. A pályázat alapvető célja a kerületi ingatlanállomány tekintetében megvalósítható energetikai beruházások előkészítése, különös tekintettel két negyed - a Magdolna és az Orczy negyed - ingatlanállományára. A negyedek kiválasztását indokolja, hogy ezekben található a 100%-ban önkormányzati tulajdonú lakóépületek többsége. A két negyedben sok az alacsony jövedelmű háztartás, amelyeket súlyosan érint az energiaszegénység. A 8. kerületi lakásállomány további sajátossága a kislakások magas aránya, további jellegzetes problémája a vizesedés. A két negyedben a nem bontandó épületek körülbelül 40%-a épületszerkezeti felújítást is igényel. A projekt lehetőséget ad olyan potenciális beavatkozások kidolgozására, melyek ezeket a jellegzetességeket is figyelembe veszik. A két negyedben az önkormányzati tulajdonú lakásállomány kisebb része, 679 lakás társasházban található, így az Önkormányzat 171 társasházban van jelen tulajdonosként. A projekt célja a társasházi lakóközösségekkel és közös képviselőkkel való együttműködés erősítése; az önkormányzat aktívabb szerepvállalása a magántulajdonú ingatlanállomány energetikai megújulásának elősegítésében, elsősorban tudásmegosztáson keresztül. A két negyedben ezen túl 14 olyan önkormányzati telek is található, amely jelenleg nincs céges vagy intézményi használatban. Az olyan sűrű beépítésű belvárosi területeken, mint Józsefváros, ezek a telkek lehetőséget nyújtanak további zöldterületek kialakítására. A pályázat keretében azt fogjuk vizsgálni, hogy ezek a telkek hogyan tudnának hozzájárulni a kibocsátások csökkentéséhez, illetve a klímaváltozás okozta időjárás változások könnyebb elviselhetőségéhez.

Pályázati projektek összefoglaló táblázata:

Projekt azonosító	Projekt megnevezés	Projekt fenntartási időszak	Projekt állapot	Státusz
CSP-CSBM-19-0118	Táborozz velünk - Nyári tábor a Józsefvárosi Polgármesteri Hivatal munkatársainak gyermekei részére	Nincs fenntartási időszak előírva	Befejezett projekt	Lezárt
TÁMOP-3.3.2-08/1-2008-0002	Komplex közoktatási esélyegyenlőségi program megvalósítása Józsefvárosban az esélyegyenlőség többirányú, egyidejű javítása érdekében	2012.01.20-2017.01.19	Befejezett projekt	Lezárt
KEOP-5.7.0/15-2015-0237	Józsefvárosi Óvodai Intézmények energetikai fejlesztése	2015.12.11 - 2020.12.11	Befejezett projekt	Lezárt
KEOP-5.7.0/15-2015-0241	Önkormányzat középületeinek energetikai korszerűsítése	2015.11.30 - 2020.11.30	Befejezett projekt	Lezárt
KEOP-5.3.0/A/09-2009-0015	Energiaracionalizálás Józsefváros önkormányzati fenntartású közintézményeiben	Projekt zárásának időpontjától számított 5 év	Befejezett projekt	Lezárt
KMOP-5.2.2/B-2f-2009-0004	Európa Belvárosa Program I.	2014.09.23-2019.04.22	Befejezett projekt	Lezárt
KEOP-5.5.0/A/12-2013-0122	Energiaracionalizálás Józsefvárosban	2015.11.20-2020.11.19	Befejezett projekt	Lezárt
TÉR-KÖZ 2013 "A"	Európa Belváros Program II.	Nincs fenntartási időszak előírva	Befejezett projekt	Lezárt
TÉR-KÖZ 2013 "B"	Játszótársak projekt	Nincs fenntartási időszak előírva	Befejezett projekt	Lezárt
TÉR-KÖZ 2016 "B"	TÉR_ÉPÍTŐK	Nincs fenntartási időszak előírva	Befejezett projekt	Lezárt

KMOP-4.3.2/A-13-2013-0001	Józsefvárosi Egészségügyi Szolgálat komplex fejlesztése	2016.07.09-2021.07.08	Befejezett projekt	Lezárt
KÖFOP-1.2.1-VEKOP-16-2017-01308	Budapest Főváros VIII.kerület Józsefvárosi Önkormányzat központhoz való csatlakozása ASP való	Projekt zárásának időpontjától számított 5 év	Befejezett projekt	Lezárt
KMOP-4.5.2-09-2009-0023	Bölcsődeépítés Józsefvárosban	2013.04.09-2018.12.31	Befejezett projekt	Lezárt
TÁMOP-5.6.1. C-11/1-2011-0002	Bűnmegelőzés és áldozatsegítés Budapesten Józsefvárosi modellprogrammal	2015-2020.12.31.	Befejezett projekt	Lezárt
TÁMOP-3.1.4/01-2008-0021	Kompetenciafejlesztés Józsefvárosban	Projekt zárásának időpontjától számított 5 év	Befejezett projekt	Nyitott, Záró jkv még nem érkezett meg
ÁROP-3.A.1/B-2008-0018	Józsefvárosi Polgármesteri Hivatal Szervezetfejlesztése	Projekt zárásának időpontjától számított 5 év	Befejezett projekt	Nyitott, Záró jkv még nem érkezett meg
KEHOP-1.2.1-18-2018-00011	"Helyi klímastratégia kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás Józsefvárosban"	Projekt zárásának időpontjától számított 5 év	Befejezett projekt	Nyitott
TÉR-KÖZ 2018 "A"	A Csarnok negyed főutcája - DériM projekt	Nincs fenntartási időszak előírva	Befejezett projekt	Nyitott
KMOP-5.1.1/B-2008-0001	Magdolna Negyed Program II.	2011.06.11-2022.06.11.	Fenntartás alatt álló projekt	Nyitott
KMOP-5.1.1/B-12-k-2012-0001	Magdolna Negyed Program III.	2016.08.31-2026.08.31	Fenntartás alatt álló projekt	Nyitott
REC-AG-2020 / REC-RDIS-DISC-AG-2020	Befogadó óvodák a roma gyerekek minőségi oktatásáért	2023.01.15-2028.01.15	Megvalósítás alatt álló projekt	Nyitott

VEKOP-6.2.1-15	"Budapest-Józsefváros, Magdolna-Orczy Negyed Szociális Városrehabilitációs Program	Projekt zárásának időpontjától számított 10 év	Megvalósítás alatt álló projekt	Nyitott
TÉR-KÖZ 2016 "A"	Európa Belvárosa Program III.	Nincs fenntartási időszak előírva	Megvalósítás alatt álló projekt	Nyitott
Child citizens - 101100642 - GAP- 101100642	Gyermekrészvételi projekt	2025.04.30 - 2030. 04. 30	Megvalósítás alatt álló projekt	Nyitott
EUFCF	European City Facility - Városokkal a városokért	Nincs fenntartási időszak előírva	Megvalósítás alatt álló projekt	Nyitott

Forrás: Önkormányzati adatok (Kerületgazdálkodási Ügyosztály Beruházási, Közbeszerzési és Pályázati Iroda- Pályázati Projektek összefoglaló táblázata)

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Józsefváros pozícióját adottságait és helyzetét alapvetően meghatározza, hogy Budapest belvárosának peremén, így Magyarország legfejlettebb régiójának közepén fekszik. Ebből fakad, hogy országos és nemzetközi kapcsolatai egyaránt kiválóak, illetve számos szektor számára központi funkciót tölt be. Utóbbiak közül kiemelkedő a felsőoktatás. Az itt található egyetemek és főiskolák közel negyvenezer diákja vesz részt a kerület mindennapi életében. Hasonlóan jelentős az egészségügyi intézmények sűrűsödése is, noha ez utóbbi szektor kevésbé van hatással a kerület életére, mint az egyetemvárosi szerepkör.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A módszertani útmutató *1. számú melléklete* rögzíti azokat a 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet 1. § (3) bekezdésében meghatározott adatokat, amelyek alapján a HEP célcsoportjaihoz kapcsolódó helyzetelemzés készült.

A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatokat a Központi Statisztikai Hivataltól (KSH) - től, az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) adatbázisokból, valamint a Hivatal részére rendelkezésre álló helyi nyilvántartásokból kerültek összegyűjtésre, továbbá felhasználásra kerültek az ágazati beszámolók, stratégiák, koncepciók, valamint a szervezeti egységek és intézmények szakembereinek tapasztalatai.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között szocializációs különbségek, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és gyakran súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A mélyszegénység hatása a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik.

A mélyszegénységben élők jövedelmi és vagyoni helyzete tekintetében Józsefváros nagy eltéréseket mutat, attól függően, hogy a kerület melyik negyedében élőkre vonatkozóan vizsgáljuk. A Körúttól a belváros felé eső terület, illetve a Tisztviselő-telep lakosságát tekintve elmondhatjuk, hogy ezek a területek polgárosodottabb és jobb módúak által lakott része a kerületnek, a külső részekhez és a lakótelepen élőkhez képest.

A belső területek sűrűbben lakottak, de Külső-Józsefvárosnak is vannak zsúfoltabb körzetei, különösen a lakótelepes övezetben. A kerület külső övezetében, a régebbi, zsúfoltabb bérlakás és panel lakótelepi tömbök lakói körében nagyobb arányban fordulnak elő az alacsonyabb iskolázottsággal rendelkező, rosszabb munkaerő-piaci státuszú csoportok képviselői. Az alacsony jövedelmi/vagyoni helyzetet növelő tényező a munkanélküliség, a nagyobb gyermekszám, a fogyatékkal élés.

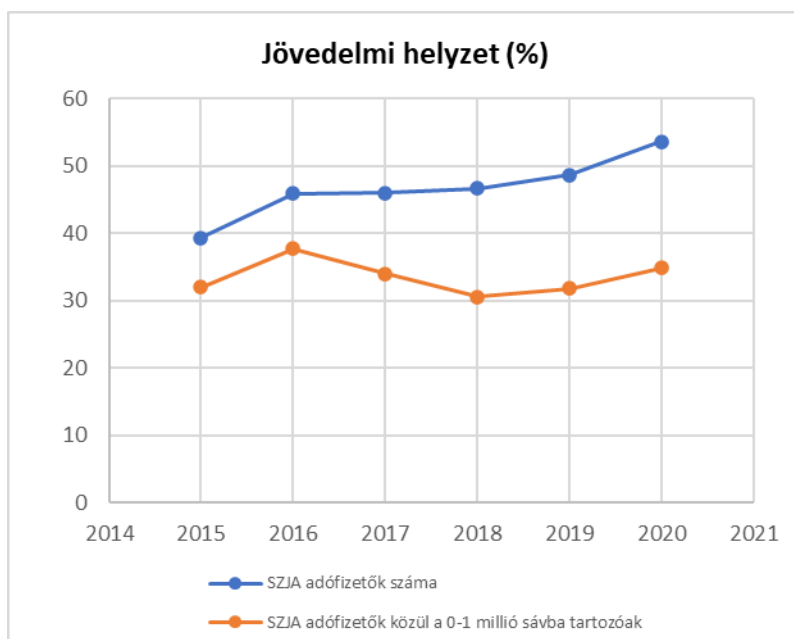
A szegénység, a perifériára szorulás, a társadalmi kirekesztődés mind-mind láthatóak a kerületben. Az idősek és a gyerekek eltartottsági rátája budapesti viszonylatban magas.

A szegénység kialakulása és fennmaradása – egyéb iskolázottsági és szociológiai tényezők mellett – a foglalkoztatottság hiányára vezethető vissza.

A népesség nemzetiségi összetétele a főváros más kerületeihez képest heterogénebb képet mutat, amelyet leginkább a magukat cigány nemzetiségűnek vallók magas aránya magyaráz, hiszen a fővárosi átlag 2,83 %-ával szemben Józsefvárosban a népesség 4%-a azonosítja magát cigány nemzetiségűnek. A cigányság valós aránya azonban ennél jóval magasabb, 10 % feletti lehet. Emellett fontos megjegyezni, hogy a kerületben a Roma Önkormányzat mellett további 10 nemzetiségi önkormányzat is működik (bolgár, görög, lengyel, német, örmény, román, ruszin, szerb, szlovák).

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2015	39,26	31,93
2016	45,89	37,72
2017	45,92	33,98
2018	46,67	30,52
2019	48,67	31,75
2020	53,57	34,85

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

- a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

A korábbiakban a munkanélküliségi mutató tartóssá vált, a tartós 180 napot meghaladó munkanélküliek aránya is jelentős volt. Ez a tendencia 2014 évtől kezdődően nem folytatódott tovább.

Azonban a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci belépésének esélye továbbra is erősen korlátozott.

A hátrányos helyzetű munkanélküliek és inaktívok foglalkoztathatóságának javítását, a nyílt munkaerőpiacra való be-, illetve visszasegítését támogatta a TÁMOP-1.1.2-11/1 kódszámú „A hátrányos helyzetűek foglalkoztathatóságának javítása című kiemelt projekt. A munkaerő-piaci hátrányok és a kirekesztődés kockázata fokozottabban érint egyes csoportokat. Különösen hátrányos helyzetben vannak, így a projekt célcsoportjait képezték: az alacsony iskolai végzettségűek, a 25 év alatti és pályakezdő fiatalok, az 50 év feletti, a GYES-ről, GYED-ről, GYET-ről és ápolási díjról visszatértek, a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők, valamint a tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek.

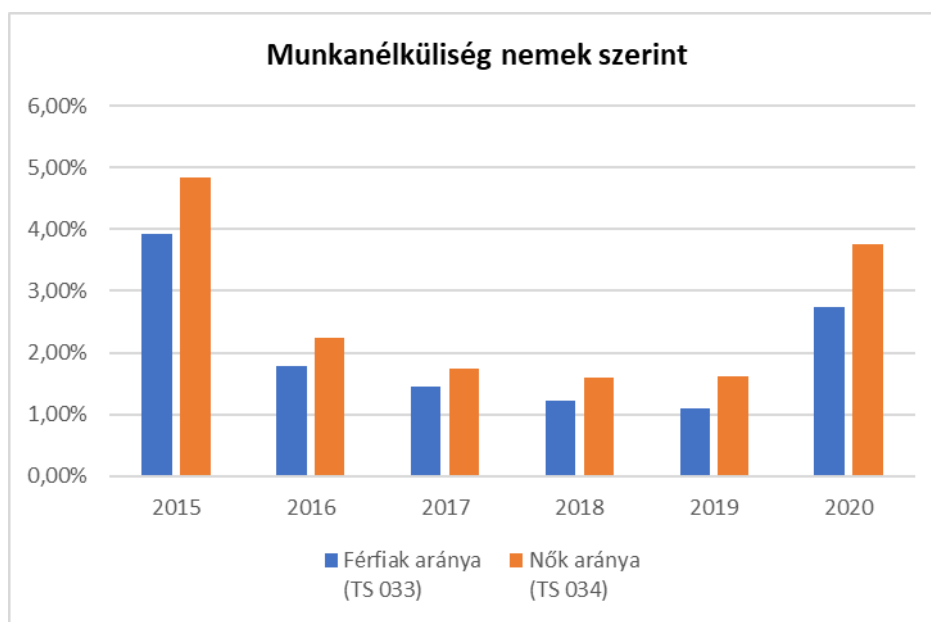
Az Önkormányzat komplex, a hátrányos helyzetűeket segítő programja a Magdolna Negyed szociális városrehabilitációs program volt (MNP III- azonosító szám: KMOP-5.1.1/B-12-k-2012-0001), mely 2013.03.01 és 2015.10.31 között zajlott, és a kerület egyik leghátrányosabb helyzetű térségében valósította meg szerteágazó projektjeit. A képzési és foglalkoztatási programok között az álláskeresők olyan speciális csoportjainak is kínált külön programokat, mint a munkanélküli nők, diákok, pályakezdők, megváltozott munkaképességűek, segítséget kaptak az iskolai beilleszkedési problémával küzdő gyerekek éppen úgy, mint a megfelelő iskolai végzettséggel, szakképzettséggel nem rendelkező felnőttek.

A munkanélküliség csökkentését segíti elő a vállalkozások számának növekedése. Józsefvárosban a fővárosinál sűrűbb a vállalkozások jelenléte, amely a kft-k relatív magas számából adódik. Kedvező potenciált jelent a kerületben található egyetemek által nyújtott kutatói környezet, amely az innováció és a kreatívipar egyik alappillére. A regisztrált cégek 2016. évi aránya Józsefvárosban (30,9%), alatta marad a fővárosinak (33,8%), azonban az itt található egyetemek együttműködése további potenciált jelentenek a kreatív ipar fejlődése számára.

A következő táblázat a nyilvántartott álláskeresők számának és arányának alakulását mutatja, 15-64 évesek között. 2020-ban a 15-64 év közötti állandó népesség 3,25%-a volt nyilvántartott álláskereső. Ez a korábbi csökkenés után ismét emelkedő tendenciát mutat.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2015	3,93%	4,84%	4,39%
2016	1,79%	2,24%	2,02%
2017	1,44%	1,75%	1,60%
2018	1,22%	1,59%	1,41%
2019	1,09%	1,62%	1,36%
2020	2,73%	3,76%	3,25%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A diagramon alapján a 2015-2020 közötti időszakot vizsgálva a női álláskeresők száma, aránya magasabb.

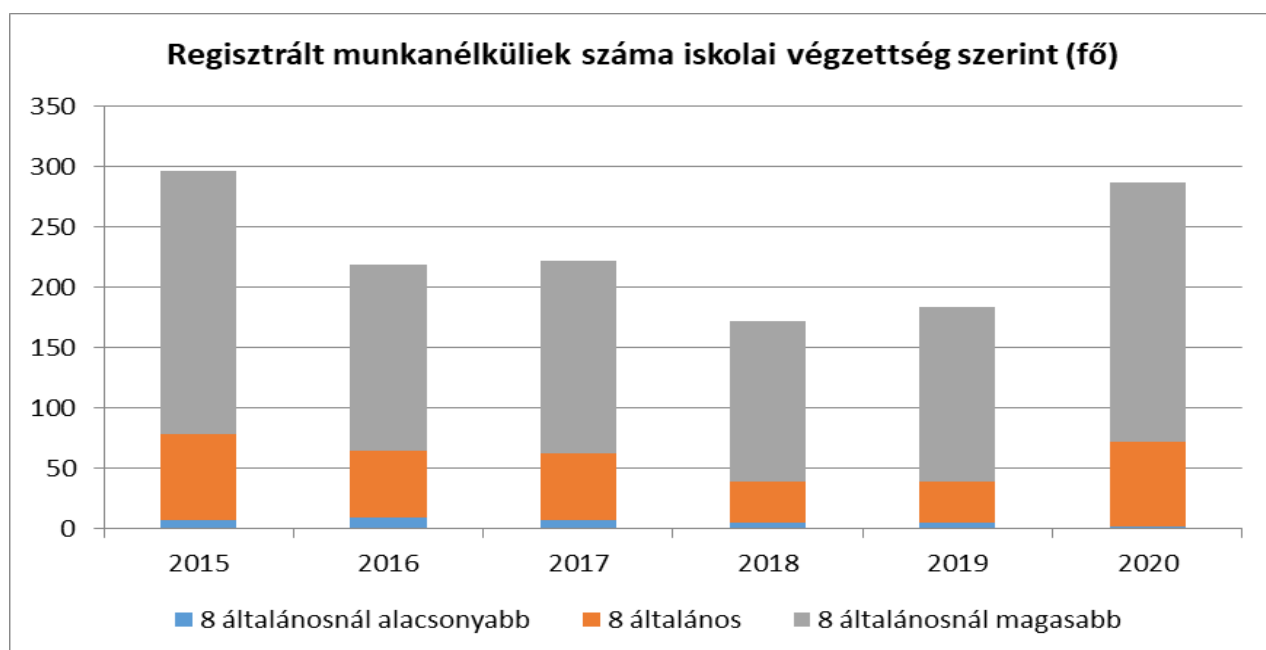
b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

A foglalkoztatottság szintje függ az egyének iskolai végzettségétől. A nemzetközi összehasonlításban alacsony hazai foglalkoztatási arányt jelentős mértékben az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatási elmaradása magyarázza. Emellett a magyar képzési rendszer negatívumaként jelentkezik a túlképzés, elsősorban a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya nőtt meg az utóbbi években, oly mértékben, amelyet a munkaerő-piaci szükségletek nem indokolnak. A szakmunkás képzés egyre inkább háttérbe szorul, a munkaerő-piac igényeinek megfelelő, szakképzettséggel rendelkező munkaerő egyre kevesebb. A szakiskolai képzésben szakképzettséget szerzett fiatalok, az oktatási rendszerből való kilépésekor rosszabb eséllyel vesznek részt a munkaerő-piacon, mint az érettségit adó iskolatípusban végzett fiatalok. A

szakképző intézményeket jellemzően az általános iskolát gyengébb eredménnyel végzett fiatalok választják, akiknek a szülők – anyagi, iskolázottságbeli hiányosságok miatt – a tanuláshoz segítséget nem tudnak nyújtani.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
15	296	7	2,36%	71	23,99%	218	73,65%
16	219	9	4,11%	55	25,11%	155	70,78%
17	222	7	3,15%	55	24,77%	160	72,07%
18	172	5	2,91%	34	19,77%	133	77,33%
19	184	5	2,72%	34	18,48%	145	78,80%
20	287	2	0,70%	70	24,39%	215	74,91%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A regisztrált álláskeresők között csökkent a 8 általánosnál alacsonyabb végzettségűek száma és nőtt a 8 általánosnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők száma. A 2011-es népszámlálás adata alapján az iskolai végzettség arányait tekintve Józsefváros területi egységei között jelentős különbségek figyelhetők meg. Míg a Tisztviselőtelep, Százados negyed és a Palotanegyed lakói körében kiemelkedően magas a felsőfokú végzettségűek aránya, 38,9%, 44,1% és 40,8%, addig a kerületen belül is legkedvezőtlenebb helyzetű Magdolna negyedben ez az arány csak 17,3%.

Gazdasági aktivitás az egyes kerület-részek összehasonlításában a 2011-es népszámlálás alapján

Területi egység	Teljes népességszám (fő)	Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)
Palota negyed	12 060	63,80%	9,90%
Népszínház negyed	6 740	61,60%	15,10%
Csarnok negyed	10 871	58,30%	15,10%
Corvin negyed	5 476	63,60%	9,50%
Magdolna negyed	10 234	52,40%	24,00%
Orczy negyed	9 310	59,20%	17,70%
Tisztviselőtelep	2 308	54,30%	9,60%
Ganz negyed	1 505	59,50%	17,40%
Kerepesdűlő	839	63,90%	12,60%
Százados negyed	3 897	65,50%	8,50%
Losonci negyed	8 806	58,30%	13,80%
Józsefváros összesen	76 250	59,70%	14,90%

Forrás:KSH

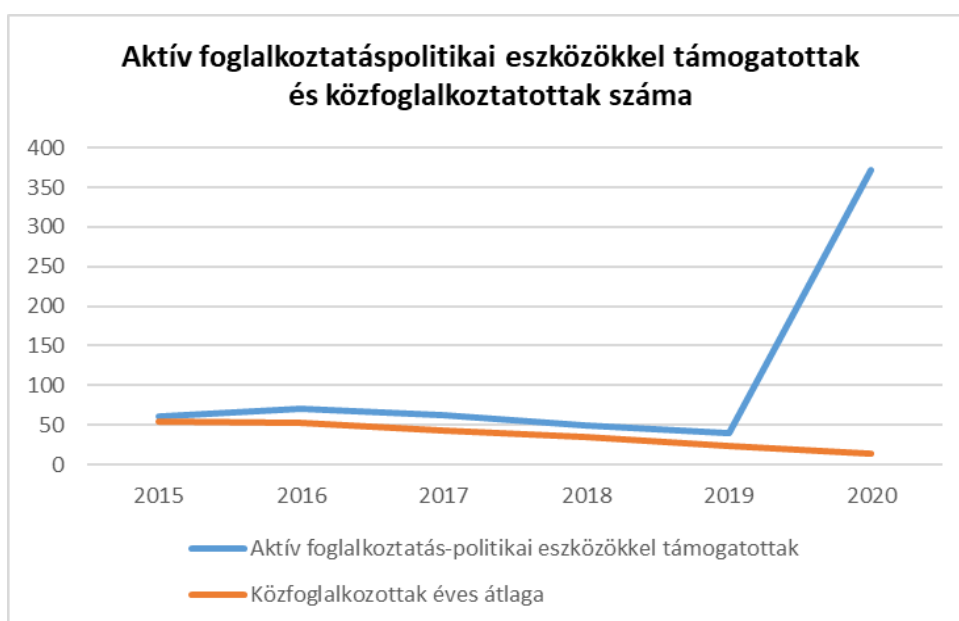
- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény 8. § (4) bekezdése alapján a közfoglalkoztatás megszervezése a települési önkormányzat kötelező feladata. A Józsefvárosi Önkormányzat 1999 óta biztosít támogatást a közfoglalkoztatási programok megvalósításához a józsefvárosi álláskeresők számára. Ennek köszönhetően az elmúlt 17 évben több ezer kerületi álláskereső juthatott 25 józsefvárosi intézmény közreműködésével hosszabb-rövidebb ideig munkalehetőséghez.

A közfoglalkoztatás egyfelől az aktív korúak segélyére jogosultak munkalehetőséghez juttatását célozza, másfelől egyfajta munkaszocializációs terep, melynek segítségével az évek óta állás nélkül lévők visszaszokhatnak a munka világába.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2015	515	459
2016	686	492
2017	354	283
2018	182	127
2019	146	72
2020	1508	39

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A kerületi közfoglalkoztatás koordinációját 1999 szeptemberétől 2014. május 1 napjáig a Budapest Esély Nonprofit Kft. végezte. A Budapest Esély Nonprofit Kft. feladata többek között a kerületi közfoglalkoztatás tervezése, az ezzel kapcsolatos egyeztetések lefolytatása, döntés előkészítő anyagok, beszámolók, tájékoztatók és kalkulációk elkészítése, munka és egyéb nyilvántartások vezetése, havi elszámolások előkészítése, ügyfélszolgálat biztosítása heti legalább 4x6 órában.

2014. május 1 napjától a közfoglalkoztatással kapcsolatos feladatokat a Polgármesteri Hivatal Jegyzői Kabinet Személyügyi Irodája látja el, közfoglalkoztatási referens munkatárs által. Az évek során a Budapest Főváros Kormányhivatala VIII. Kerületi Hivatal Foglalkoztatási Osztályán (Kormányhivatal) regisztrált álláskereső száma folyamatosan csökkent. Először 2016-ban mutatkozott az előző évekéhez képest kirívó 40%-os fogyatkozás, amely 2017 végére tovább redukálódott. Ennek oka egyfelől az, hogy azokat az álláskeresőket, akik a foglalkoztathatósági

szakvéleményezésük alapján nem foglalkoztathatóak, törölték a nyilvántartásból, másfelől nagyszámú regisztrált álláskereső érte el az öregségi nyugdíjkorhatárt, így szintén megszűnt a nyilvántartásba vételi jogosultságuk. Egy részük pedig sikeresen helyezkedett el a munkaerőpiacon. A Kormányhivatal és a kerületben közfoglalkoztatásban munkáltatóként résztvevő intézmények között megkötött hatósági szerződések alapján 2018. évben márciustól - júniusig 44, majd júliustól 2019. február végéig összesen 36 státusz betöltésére volt lehetőség. A fogadó szervezetek a Józsefvárosi Polgármesteri Hivatal, Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ, Józsefváros Községeiért Nonprofit Zrt., Józsefvárosi Egyesített Bölcsődék valamint a Józsefvárosi Gazdálkodási Központ Zrt.

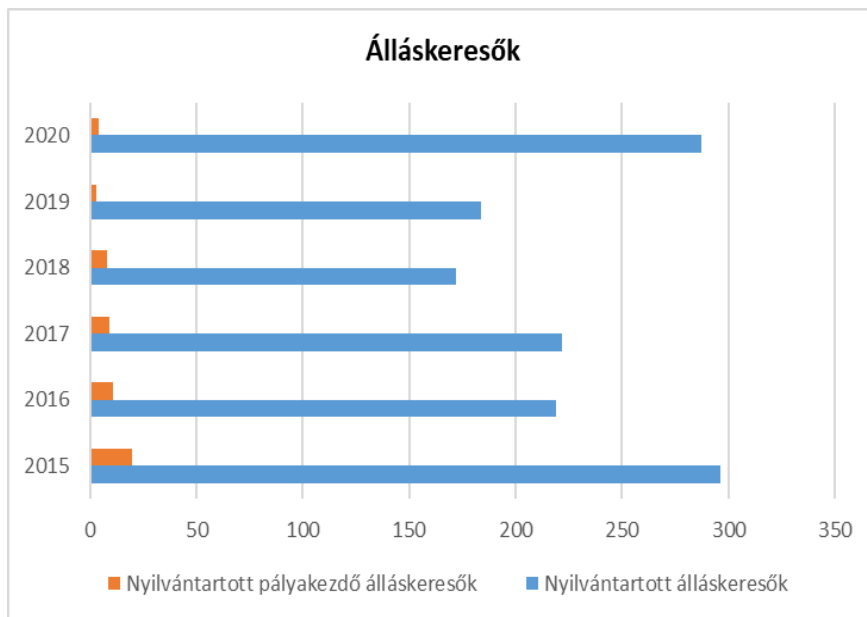
A következő táblázatból kitűnik a közfoglalkoztatottak számának alakulása az elmúlt években.

A közfoglalkoztatásban részt vevők foglalkoztatók szerinti megoszlása a kerületben			
Intézmény	2018	2019	2020
Józsefváros Községeiért Nonprofit Zrt.	17	11	0
Józsefvárosi Szent Kozma Egészségügyi Központ	0	0	0
Józsefvárosi Egyesített Bölcsődék	1	0	0
Józsefvárosi Polgármesteri Hivatal	18	8	1
Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ	1	0	0
Józsefvárosi Gazdálkodási Központ Zrt.	5	2	0
Összesen	42	21	1

Forrás: Önkormányzati adat

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2015	296	20
2016	219	11
2017	222	9
2018	172	8
2019	184	3
2020	287	4

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- d) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok

A kerület egyes részein jelentkező alacsonyabb iskolázottsági mutató ellenére is egyre kisebb azoknak a száma, akik nem rendelkeznek általános iskolai végzettséggel. A kerületben számos középfokú és felsőfokú oktatási intézmény található, amely lehetőséget biztosít a szakképzettség megszerzésére. Kerületünkben felnőttképzésre is számos lehetőség kínálkozik a magas számú oktatási intézménynek köszönhetően. A Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermejkölési Központ álláskereső klubot működtet, ahol a segítséget igénylők számára internet hozzáférést biztosítanak, segítenek önéletrajzot írni és beadni. A kerületben működő Deák Diák Ének-zenei Általános Iskola és Gimnázium Bauer Sándor utcai Tagintézményében lehetőség van felnőttoktatás keretében általános iskolai és középiskolai végzettséget szerezni.

- e) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Kerületünkben a Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete 2022. december havi ülésén meghozott döntése alapján elindult a Józsefvárosi Roma Gyakornoki program, amelyben felsőoktatásban tanuló roma fiatalok szerezhettek mentorálással támogatott munkatapasztalatot. 2023 első félévében induló modellprogramban 10 fő, elsősorban kerületi kötődésű roma fiatal számára. A programban részt vevők a Budapest Főváros VIII. kerület Józsefváros Önkormányzat fenntartásában lévő költségvetési szerveknél, illetve a Polgármesteri Hivatalban lesz lehetőségük megismerni a közigazgatás és az adott intézmény világát működését. A program beindításával az Önkormányzat elköteleződését fejezi ki a kerületi kötődésű roma származású fiataljai munkaerőpiaci integrálása iránt. Emellett Önkormányzatunk törekszik arra is, hogy a foglalkoztatóként maga is közvetlenül növelje a roma származásúak foglalkoztatási arányát.

f) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Pontos számadatok nem állnak rendelkezésre a témában, tekintettel arra, hogy írásos bejelentés nem áll rendelkezésünkre, de köztudomású, hogy a foglalkoztatás területén gyakran éri hátrányos megkülönböztetés a kisgyermekes édesanyákat, valamint a roma származásúakat, és az idősebb korosztályt is.

g) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

Jelenleg nem áll rendelkezésünkre erre vonatkozó adat, de a 2022. évi népszámlálás során készülő statisztikai adatokat megismerve feltérképeződik a lakosság digitális ismeretinek mértéke.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A szociális ellátások terén 2015. évben jelentős változások történtek. Az Országgyűlés elfogadta a Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2014. évi XCIX. törvényt. Ez a törvény tartalmazta többek között az Szt. módosítását, melynek értelmében 2015. március 1. napjától lépett életbe a szociális támogatások új rendszere.

Az állam és az önkormányzat támogatásokkal kapcsolatos feladatai élesen elválasztásra kerültek. A helyi önkormányzatok felelőssége növekedett a helyi közösség szociális biztonságának erősítésében, a szociális támogatások biztosításában. Az Szt. csak az állam által - a járási intézményrendszer útján – kötelezően nyújtott ellátásokra vonatkozó szabályokat tartalmazza, továbbá lehetőséget ad az Önkormányzatoknak, hogy helyi rendeletben szabályozzák az elérhető támogatások formáit. A jogszabály változtatás alapján a kötelező ellátások körén kívül további ellátások nyújtásáról az önkormányzatok dönthetnek, az önkormányzatok által nyújtandó támogatás neve egységesen települési támogatás lett.

A rendszeres szociális segély, mint ellátási forma megszűnt, a módosításokat megelőzően nyújtott szociális támogatások köréből kikerült a méltányos közgyógyellátás, a lakásfenntartási támogatás és az adósságkezelési szolgáltatás, az óvodáztatási támogatás a kötelező óvodáztatás bevezetését követően megszüntetésre került. A támogatás egyes típusait és jogosultsági feltételeit az önkormányzatoknak 2015. február 28. napjáig rendeletben kellett meghatározni.

Fentiek alapján a Budapest Főváros VIII. kerület Józsefváros Önkormányzat Képviselő-testülete megalkotta a pénzbeli és természetbeni, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti ellátások helyi szabályairól szóló 10/2015.(III.01.) (továbbiakban: ÖR.) önkormányzati rendeletét. A rendelet új módosított formája napján lépett hatályba.

Az új támogatási rendszer kialakítását követően a rászorulóknak továbbra is számíthatnak az önkormányzati gondoskodásra, az alapvető cél az volt, hogy a célzott támogatások mellett a támogatási rendszer ténylegesen a szociálisan rászorultak részére biztosítson megfelelő ellátást.

A pénzbeli és természetbeni ellátások formái

Az Önkormányzat szociális rászorultság esetén a jogosult számára:

Települési támogatás:

- gyógyszerkiadás viseléséhez
- a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralék kiegyenlítéséhez
- gázszolgáltatásból való kizárás időtartamára történő fűtési díj kompenzációra
- táboroztatás támogatására
- első osztályosok támogatására
- születés támogatására
- hátralékkiegyenlítő támogatásra

- gyermekétkeztetési támogatásra
- oltási támogatásra
- ápolási támogatásra

Rendkívüli települési támogatás

- létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzet támogatására (temetési költségek támogatására, bűncselekmény, vagy elemi kár esetén)
- időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek támogatására (vásárlási utalvány, készpénz, vagy lakhatási kiadások csökkentésére)
- fűtési költség viseléséhez,
- méltányosságból egyéb célok támogatására
- járvány következtében rendkívüli élethelyzetbe került személyeknek adható támogatás.

Mindezeken felül, a szénmonoxid érzékelő berendezés igénylésére vonatkozó feltételekről szóló 32/2019. (VIII.22.) számú önkormányzati rendelet lehetővé tette a kerületben élő szociálisan rászoruló emberek szénmonoxid érzékelő berendezés igénylését, mely természetbeni támogatási forma.

Az Önkormányzat évek óta csatlakozik a Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjpályázathoz, mely nagy segítséget jelent a szociálisan rászoruló diákoknak a felsőfokú tanulmányi éveik alatt.

2016. évtől új feladatként jelent meg a szünidei gyermekétkeztetés, melynek keretében a települési önkormányzat a szülő vagy törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést a hátrányos helyzetű gyermekek részére biztosítja, kötelező feladatként.

A 2020. év során fellépő koronavírus-járvány kezelése új kihívást jelentett a szociális támogatások terén is, tekintettel a hirtelen megemelkedő munkanélküliségre, a korlátozásokra, távoktatásra. Olyan helyzettel kellett szembe nézni, amire még nem volt példa. Tekintettel arra, hogy a kialakult nehéz helyzet a kerület lakosságának nagy részét érintette, az Önkormányzat pénzbeli támogatási formaként új, célzott támogatást vezetett be a koronavírus járványban érintettek számára.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2015	296	2,10%	94	31,76%
2016	219	1,56%	78	35,62%
2017	222	1,58%	93	41,89%
2018	172	1,21%	89	51,74%
2019	184	1,30%	112	60,87%
2020	287	2,00%	143	49,83%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

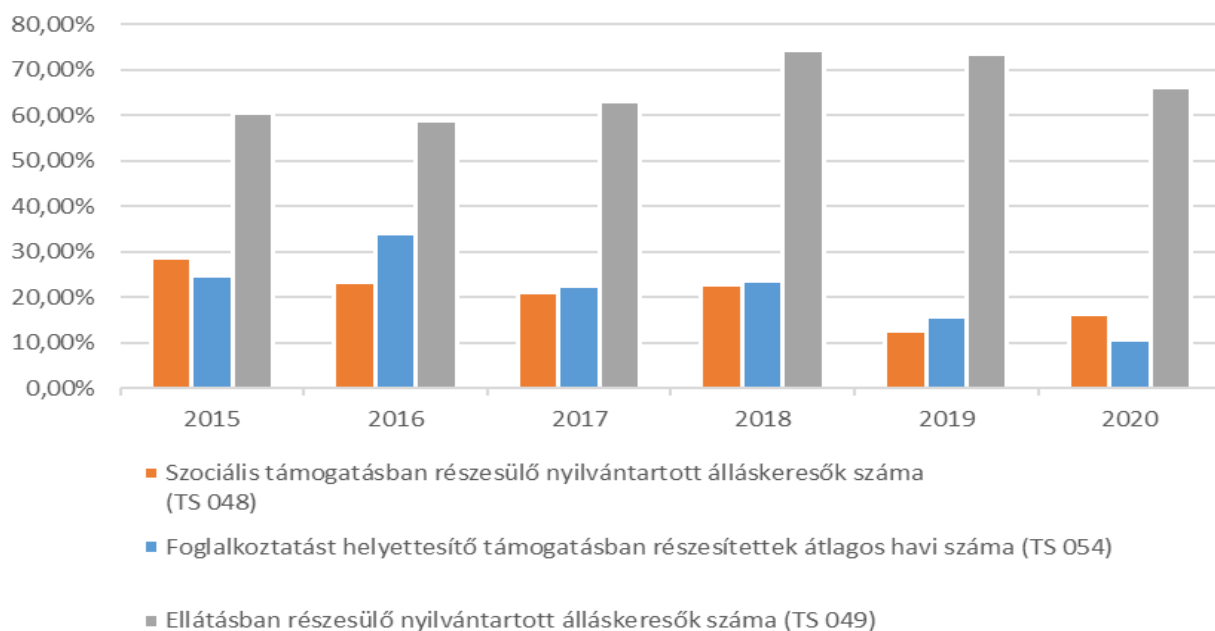

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2015	798	18,38%	n.a.	-	1106	25,47%
2016	383	12,46%	n.a.	-	643	20,92%
2017	276	9,68%	543	19,06%	496	17,40%
2018	169	6,16%	287	10,46%	421	15,34%
2019	120	4,39%	217	7,93%	358	13,08%
2020	346	9,45%	290	7,92%	633	17,30%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

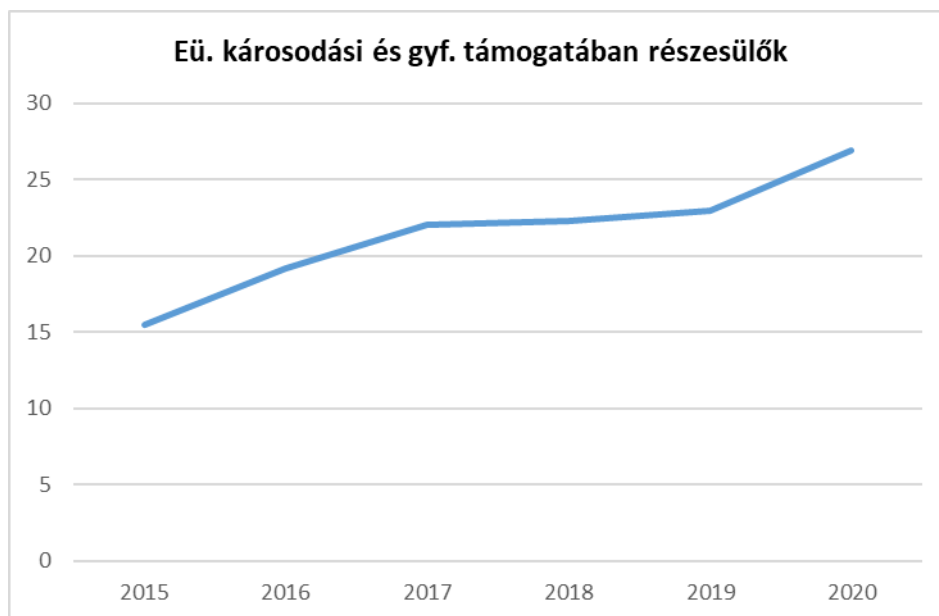
Passzív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma a 15-64 év közötti népesség arányában II. (%)

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2015	n.a.
2016	n.a.
2017	192
2018	228
2019	226
2020	222

Forrás: TeIR, KSH

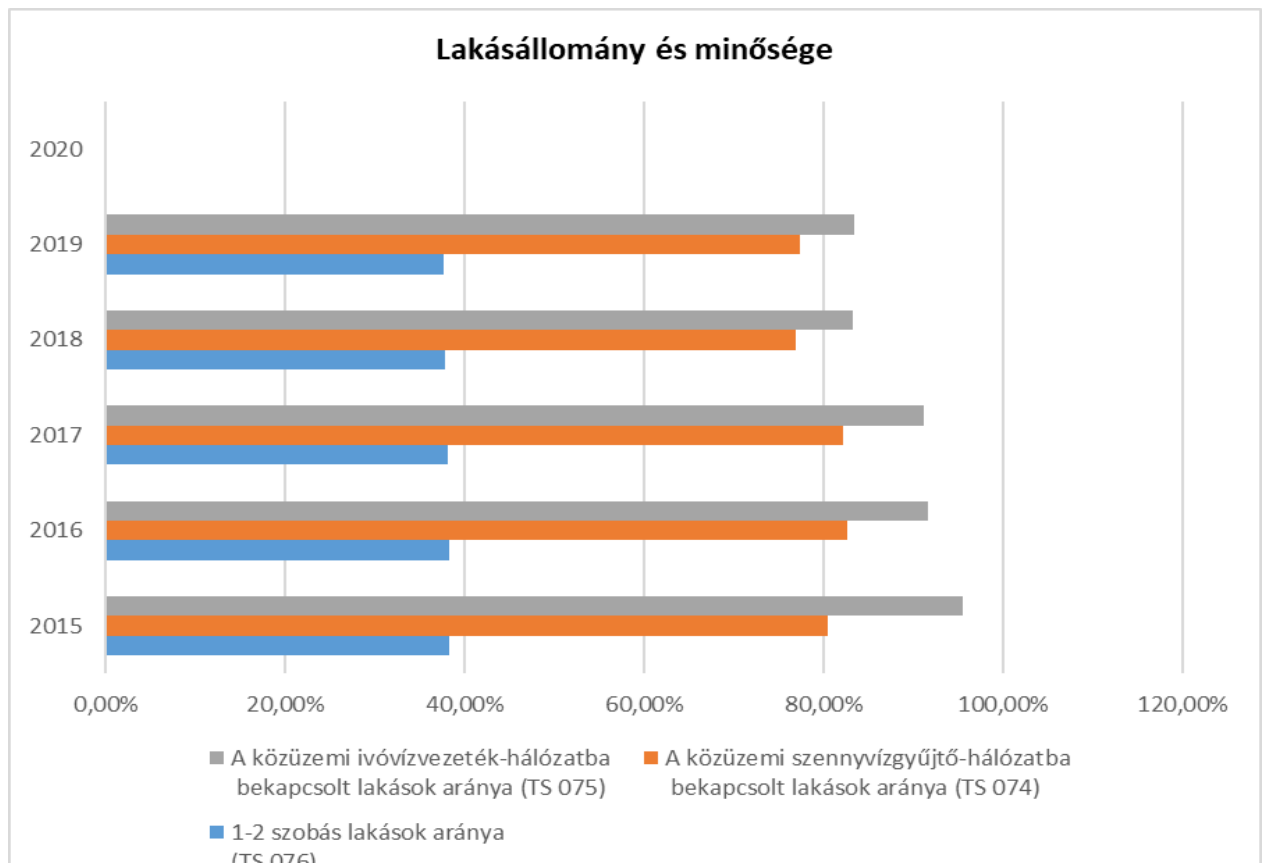

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2015	8183	7	1	38,36%	80,44%	95,48%
2016	8184	10	1	38,27%	82,56%	91,59%
2017	8226	54	7	38,14%	82,14%	91,13%
2018	8310	96	12	37,87%	76,82%	83,31%
2019	8353	47	6	37,70%	77,39%	83,43%
2020	8401	48	n.a.	-	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete rendeletet alkotott az önkormányzat tulajdonában álló lakások bérbeadásáról 25/2021. (VII. 22.) számon.

Józsefváros közép- és hosszú távú vagyongazdálkodási tervét (továbbiakban: *Vagyongazdálkodási terv*) a Képviselő-testület 2022. május 5-én fogadta el a 105/2022 (V.05.) számú határozatával.

A *Vagyongazdálkodási terv* rögzítette a 130 db önkormányzati bérházzal, és az önkormányzati tulajdonú üres telkekkel kapcsolatos közép (2022-2024) és hosszú távú (2025-2029) elképzeléseket. Kijelölte a bontandó, a felújítandó, a funkcióváltásra javasolt, az épületszerkezeti felújítást nem igénylő bérházak körét és egységes koncepció szükségességét hangsúlyozza a Diószegi tömbre.

A józsefvárosi bérház állomány egy részének épületszerkezeti állapota erősen leromlott, az épületek felújítása gazdaságtalan, az épületek egy részének bontása elkerülhetlenné vált. A vagyongazdálkodási terv 29 db bérházat jelölt bontandónak, ebből 17 bérház esetén már középtávon, 2024-ig el kell végezni a kiürítést. Ez értelemszerűen befolyásolja a lakásgazdálkodással kapcsolatos terveket, hiszen a bontandó épületekben nem célszerű bérlakást felújítani, ugyanakkor a bontandó épületekben élő bérlők számára felújított lakásokat kell biztosítani más önkormányzati épületben, vagy társasházban.

Az Önkormányzat tulajdonában jelenleg 4104 lakás van, közel kétharmada önkormányzati bérházban található, egyharmada társasházi lakás. A lakások kétharmada 1 lakóhelyiséggel rendelkezik, 22%-a komfort nélküli vagy szükséglakás. Általánosságban elmondható, hogy a lakások rossz műszaki állapotban vannak. Ezzel szorosan összefügg, hogy a bérlakások 20%-a üres: ezen lakások becsült felújítási költsége meghaladja az 5 milliárd forintot.

Az Önkormányzat bérházfejlesztési programjának alapelve, hogy a bérház és bérlakásállomány értékesítéséből származó bevétel nagy részét bérház és bérlakás fejlesztésre fordítjuk. A lakásgazdálkodási terv a következő évre vonatkozóan kijelöli a felújítandó önkormányzati bérházakat, valamint a felújítandó lakások körét. Az 50 felújítandóként megjelölt önkormányzati bérházból 3 épületben 2022-ben már a felújítás kivitelezési munkái zajlanak, további 23-ban pedig idén elkezdődik különböző épületfelújítási beavatkozások tervezése. 2023-ban várhatóan legalább további 70 lakás fog megújulni. Az év második felében az Önkormányzat lakásfelújítási keretszerződést tervez kötni a lakásfelújítások gördülékenyebbé, gyorsabbá tétele érdekében.

A Vagyongazdálkodási tervben rögzítetteknek megfelelően 2022-ben összesen az alábbi 9 db önkormányzati bérház kiürítése kezdődik meg, vagy folytatódik.

Bérház	Bérbe/ használatba adva	Jogcím nélküli	Üres	Lakások száma összesen	Kiürítés oka
Bauer Sándor u.13.	2	1	2	5	Középtávon bontandó kategóriába sorolt épület
Bérkocsis u. 30	8	2	8	18	Értékesített ingatlan
Dugonics u. 14.	22	4	24	50	Középtávon bontandó kategóriába sorolt épület
Dugonics u. 16.	6	5	13	24	Középtávon bontandó kategóriába sorolt épület
Kőrís u. 11.	4	0	10	14	Középtávon bontandó kategóriába sorolt épület
Sárkány u. 12/B.	1	4	6	11	Kiürítés életveszély miatt
Szigony u. 39.	11	2	6	19	Középtávon bontandó kategóriába sorolt épület
Tolnai L. u. 37	3	1	5	9	Középtávon bontandó kategóriába sorolt épület
Vajdahunyad u. 8.	6	3	2	11	Középtávon bontandó kategóriába sorolt épület
Lakások száma összesen	61	24	76	161	

Bár az épületekben található lakások közel fele üres, összesen 85 háztartást kell kiköltöztetni. Ebből jelen állás szerint 77 bérlő számára kell cserelakást biztosítani. Az Önkormányzat célja, hogy a jogcím nélküli lakók (akiknek bérleti jogviszonya hátralékok vagy valamely egyéb ok miatt szűnt meg) számára is, ahol lehetséges, cserelakást biztosítson. A kiürítések a legelőrehaladottabb stádiumban a Szigony utca 39., a Bérkocsis utca 30., illetve a Tolnai Lajos utca 37. szám alatti ingatlanokban vannak; ahol a legtöbb esetben már sikerült megállapodni a lakókkal a megfelelő cserelakásokról.

Az Önkormányzat 2015-2019 között 20 db - szűk célcsoport részére szóló - lakáspályázatot hirdetett meg összesen 91 lakásra vonatkozóan, melyre összesen 816 pályázat érkezett.

Az Önkormányzat 2020-2021 között 11 lakáspályázatot hirdetett meg, összesen 74 lakást érintően, melyekre 960 pályázó nyújtott be jelentkezési lapot. A pályázatok többségében a lakások felújítási kötelezettség mellett kerültek meghirdetésre. Elmondható, hogy rendkívül nagy az igény a szociális bérlakásokra a kerületben, ezen belül is leginkább a felújított lakásokra. 2023 tavaszáig 7 lakáspályázaton összesen mintegy 78 lakást tervez meghirdetni az Önkormányzat. Cél, hogy minél több, legalább részben felújított lakást lehessen megpályázni. A jövőben részlegesen, 60%-osan

felújított lakásokat is meghirdetünk: ebben az esetben a bérlőnek csak bizonyos befejező munkákat kell elvégeznie.

Pályázat meghirdetésének tervezett dátuma	Meghirdetni tervezett lakások száma	Felújított/felújítandó lakások
2022 nyár	12	felújítandó
2022 ősz	9	felújítandó, minőségi csere
2022 ősz	16	felújított és részlegesen felújítandó
2022 december/2023 január	15	felújított és részlegesen felújítandó
2022 december/2023 január	12	felújítandó
2023 tavasz	8	részlegesen felújítandó, minőségi csere
2023 tavasz	6	felújított és részlegesen felújítandó
Összesen	78	

Az Önkormányzat a pályázaton való bérbeadás mellett speciális célokra is hasznosít lakásokat:

- Bérlőkijelölési jogot, illetve közszolgálati lakásokat biztosít több, a kerület szempontjából kiemelten fontos munkát ellátó szervezetnek. Jelenleg összesen 114 ilyen lakás található az állományban, melyet pl. a rendőrség, a katasztrófavédelem, az OMSZI hasznosít szolgálati lakásként. 2022-ben az Önkormányzat a korábbiaktól eltérően pályázat útján, civil-, illetve egyházi szervezetek számára adott bérlőkijelölési jogot, összesen 9 lakásra vonatkozóan. Az Önkormányzat célja, hogy 2022 őszén újabb civil-egyházi pályázatot írjon ki 10-15 felújítandó lakásra.
- A korábbi gyakorlat alapján az Önkormányzat a saját szervezetei számára is biztosított közszolgálati lakásokat – jelenleg összesen 113 lakás van ilyen módon hasznosítva. Ezeket a lakásokat megüresedésük után az Önkormányzat elsődlegesen a pályázati rendszeren keresztül kívánja hasznosítani a jövőben. Speciális esetet képeznek a házfelügyelői lakások. Jelenleg 34 önkormányzati bérházban van egy-egy kijelölt házfelügyelői lakás, ebből 31 lakott. A házfelügyelő lakások rendszere jelenleg felülvizsgálat alatt van.
- A hajléktalanná válás megelőzésére, illetve a hajléktalanságból való kivezető utak megteremtésére külön állományt működtet: a Családok Átmeneti Otthona, valamint a LÉLEK program számára kiléptető lakásokat biztosít, melyek lehetővé teszik az intézményi ellátásból való továbblépést. Az Önkormányzat évente további 2-2 kiléptető lakást tervez biztosítani erre a célra.
- Ezen túl az Önkormányzat krízislakásokat tart fenn annak érdekében, hogy valamilyen rendkívüli esemény/körülmény bekövetkezte esetén tudjon azonnali elhelyezést biztosítani. Célunk, hogy 2022-2023 során létrehozzunk egy minőségében és felszereltségében is a feladatnak megfelelő krízislakás állományt: ezért az erre alkalmatlan lakások kivezetése mellett 12 lakást tervezünk újonnan krízislakásként kijelölni. Ezeket a lakásokat nem a felújított lakások közül, hanem a jobb állapotú használt állományból tervezzük kiválasztani.

Összességében tehát elmondható, hogy az Önkormányzat célja a következő évben az üres, rossz állapotú lakásállomány nagyarányú csökkentése, az állomány minőségének javítása. A felújított lakásokba egyrészt a bontandó épületekből kiköltöztetett lakók fognak beköltözni, másrészt pedig pályázaton tervezzük őket meghirdetni. Fontosnak tartjuk, hogy legyen több lehetőség legalább részlegesen felújított lakásokra pályázni. Emellett pedig speciális célokra (kiléptető vagy házfelügyelői lakások) is tervezünk lakásokat felújítani.

A felújítások tervezése során szempont volt a lakások alapterülete, a lakóépületek állapota, valamint az akadálymentesítés lehetősége is. Az önkormányzati lakásállomány egyik súlyos problémája a kisméretű lakások magas aránya. A nagyobb méretű lakások számának növelésére két stratégiát alkalmaz az Önkormányzat, egyrészt felméri az egymás melletti, kisméretű lakások összenyitásának lehetőségeit, másrészt pedig a lakásfelújítások ütemezése során prioritizálja a nagyobb alapterületű lakásokat. A lakásfelújítások ütemezésében 2023-ban előnyt élveznek a Vagyongazdálkodási terv alapján épületszerkezeti felújítást nem igénylő épületekben található, jelenleg üres lakások. A lakásfelújítások tervezése során ezen túl szempont a mozgássérültek számára kiadható, akadálymentes lakások körének bővítése.

2022-2023-ban felújításra kerülő lakások hasznosítási célja	Lakások száma (db)
9 db bontandó épület kiürítéséhez szükséges lakások	77
Pályázatra tervezett felújított lakások száma	45
Speciális célra felújítandó lakások, melyből	5
<i>LÉLEK Program kiléptető lakás</i>	2
<i>Családok Átmeneti Otthona kiléptető lakás</i>	2
<i>Házfelügyelői lakás</i>	1
Összesen	127

A lakásállomány súlyos problémája a rendkívül nagyszámú jogcím nélküli lakáshasználó. A jogcím nélküli státusz kialakulásának oka lehet többek között, ha a bérlő a bérleti szerződés lejártát követően nem nyújtja be határidőben a szerződés hosszabbítás iránti kérelmét, vagy ha a bérleti szerződésben foglalt kötelezettségeinek megszegése miatti bérbeadói felmondást követően a lakást nem hagyta el. Jelenleg a Józsefvárosi Gazdálkodási Központ Zrt. nyilvántartása alapján 430 lakás van, ahol jogcím nélküli lakáshasználók vannak, ebből 173 lakás esetén vannak olyan lakáshasználók, akik az elmúlt 5 évben váltak jogcím nélkülivé. Az egyes kategóriákba tartozók helyzetének rendezése más-más eszközöket igényel, adott esetben új eljárások kidolgozása is szükségessé válik. Belátható időn belül lehetséges a kisebb összegű (150 ezer Ft alatti) hátralékkal rendelkező, illetve a hátralékkal egyáltalán nem rendelkező volt bérlők jogviszonyának visszaállítása. Ez a két csoport teszi ki a jogcím nélküli lakáshasználók 58%-át. Az esetek további 35%-át kitevő, nagyobb összegű (150 ezer Ft – 1,5-2 millió Ft közötti) hátralékot felhalmozók adósságrendezése hosszabb időt vesz igénybe.

b) szociális lakhatás

A kerületben számos család él nehéz szociális körülmények között, melyet alátámasztanak a segélyezési mutatók is, a családok nagy része vagy a megélhetését vagy a lakhatással kapcsolatos kiadásait fedezi a havi rendszeres jövedelméből. A szociális lakbért fizetőknél lakbértartozás

esetén a Józsefvárosi Gazdálkodási Központ Zrt. elkészíti a 60 napot meghaladó lakbér- és kapcsolódó külön szolgáltatási díjhátralékkal rendelkezők listáját, majd ezt megküldi a Budapest Józsefvárosi Polgármesteri Hivatal Humánszolgáltatási Ügyosztály Családtámogatási Irodája, valamint a Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ részére. A szociális lakbér hátralékosokkal a Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ Család- és Gyermekjóléti Szolgálat családsegítői felveszik a kapcsolatot és segítséget nyújtanak részükre.

A Budapest Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testületének az önkormányzat tulajdonában álló lakások bérbeadásáról szóló 31/2022. (X.20.) önkormányzati rendelet 103. §-ában foglaltak alapján, 2023. január 1. napjától szociális lakbér megállapítására az a bérlő jogosult, aki:

- a lakás szobaszámát tekintve:
 - 1-4 fős háztartás esetén 2 szobánál,
 - 5-8 fős háztartás esetén 3 és fél szobánál,
 - 8 főnél nagyobb háztartás esetén 4 és fél szobánál

nem nagyobb lakásban lakik.

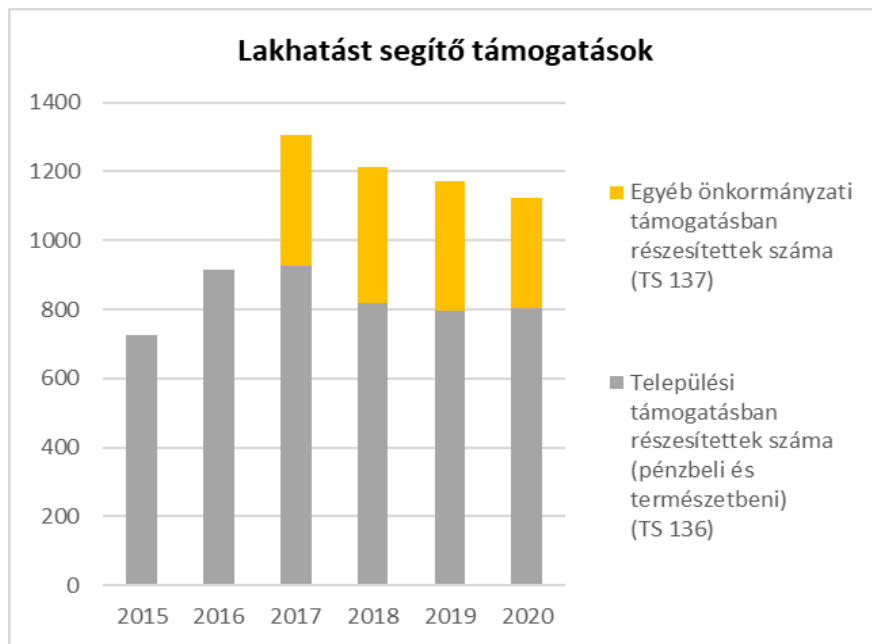
- akinek nincs lejárt lakbér és külön szolgáltatási díj tartozása (ha tartozik, akkor arra érvényes részletfizetési megállapodással rendelkezik és igazolja a teljesítést)
- akinek - a nagykorú vele együtt lakót is figyelembe véve - az egy főre eső vagyonának összege nem haladja meg a 3.000.000.- Ft-ot és
- akinek a háztartásában az egy fogyasztási egységre jutó jövedelem nem haladja meg a 110.000.- Ft-ot.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2015	725	n.a.
2016	917	n.a.
2017	927	380
2018	819	393
2019	796	377
2020	804	321

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az Önkormányzat a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére hátralékkezelési támogatást nyújt, melynek egyes feladatait a Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermejkölési Központ útján látja el. A Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermejkölési Központ Család- és Gyermejkölési Központ – Szolgáltatások szakmai egység hátralékkezelési szolgáltatást nyújt, amely tanácsadásból és a támogatásokhoz való hozzáférésekből (kérelmek összeállítása, továbbítása) áll.

f) eladósodottság

A kerületi társadalmi igények és lehetőségek jelentős megfizethetőségi korlátokat állítanak a rendszer elé, nagyon magas az alacsony keresetűek aránya, jelentős a lakbér- és a kapcsolódó külön díjhátralékokkal rendelkezők aránya, magas a nem fizetés aránya. 2020. évben a pénzbeli és természetbeni, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti ellátások helyi szabályairól szóló 10/2015.(III.01.) önkormányzati rendelet módosításra került. A változás egyik fontos eleme, hogy a hátralékkezelési támogatás rendszere úgy változott, hogy a támogatásra többen és többször jogosultak legyenek.

LÉLEK lakások és Családok Átmeneti Otthona

Az Önkormányzat a Családok Átmeneti Otthona, valamint a LÉLEK program számára kiléptető lakásokat biztosít: ezek a lakások lehetővé teszik az intézményi ellátásból való tovább lépést, így a szociális ellátórendszer fontos láncszemét jelentik.

A Józsefvárosi Lakhatási, Életviteli, Lelki-segítségnyújtási, Egzisztencia-teremtési Közösségi (LÉLEK) Program célja a kerületben hajléktalanná vált emberek társadalmi és munkaerő-piaci rehabilitációja a hajléktalanságból kivezető út megteremtésével. A programban a lakhatás biztosítása több lépcsőben történik: elsőként a kis férőhelyszámú LÉLEK Házban vagy az ún. LÉLEK szállásokon. A következő lépésben a jelöltek egy éves szerződéssel a kiléptető lakásba kerülnek. Az egy év leteltével a lakóval rendes bérleti szerződést köt az Önkormányzat – így a kiléptető lakás visszakerül a „rendes” lakásállományba, a LÉLEK Program résztvevője pedig önkormányzati bérlővé válik.

LÉLEK és Családok Átmeneti Otthona lakások	Lakások száma (db)
Családok Átmeneti Otthona	4
LÉLEK- kiléptető lakás	4
LÉLEK- ház	3
LÉLEK- szállás	23
Összesen	34

Mind a LÉLEK Program, mind a Családok Átmeneti Otthona esetében kulcsfontosságú, hogy valóban nyitva álljon az intézményi lakhatásból való tovább lépés lehetősége. Az Önkormányzat ezért évente 2-2 kiléptető lakást tervez biztosítani a LÉLEK Program, valamint a Családok Átmeneti Otthona számára.

- g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Budapest Józsefváros tekintetében ez a kérdéskör nem releváns.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

A 2014—2020 közötti tervezési időszakra a szegregációs mutató felülvizsgálatra került. A főváros I. kerületcsoportjában, melybe Józsefváros is tartozik, a szegregátumok esetében 20%, a veszélyeztetett területeknél 15% lett az új határérték.

A 2011. évi népszámlálási adatok alapján Budapest VIII. kerületében három városszövetbe ágyazott szegregátum (bekarikázott sötétzöld), ezek körül bővebb, szegregációval veszélyeztetett kapcsolódó területek (bekarikázott sötétlila), illetve négy további szegregációval veszélyeztetett terület (szintén bekarikázott sötétlila) található. Utóbbiak közül kettő – a 4-es és 5-ös jelű – esetében tudható, hogy a Corvin Sétány Program előrehaladása nyomán veszélyeztetettségük időközben bizonyosan megszűnt, további értékelésük nem szükséges.

A 2011-es népszámlálási adatok alapján előállított szegregációs mutató által lehatárolt szegregátumok és veszélyeztetett területek (Forrás: KSH)

Látható, hogy két olyan szegregátum van, melyek egy nagy kiterjedésű veszélyeztetett területhez kapcsolódva helyezkednek el, ezzel összefüggő leromlott területeket alkotva. Az egyes számú szegregátum/veszélyeztetett terület a Magdolna negyed nagy részét kiteszi, míg a 2. számú terület az Orczy negyed jelentős részét foglalja el. A 3. számú szegregátum a Magdolna negyed határa közelében fekszik.

A **Magdolna negyedben lévő 1. szegregátum/veszélyeztetett terület** lehatárolása: József utca – Mátyás tér – Szerdahelyi utca – Teleki László tér - Dobozi utca – Magdolna utca – Lujza utca – Kálvária tér – Dankó utca – Magdolna utca – Szűz utca – Tavaszmező utca – Lovassy László utca határvonalú, nyolc tömböt magában foglaló terület, melyből a József utca – Mátyás tér – Dankó utca – Magdolna utca – Koszorú utca – Tavaszmező utca – Lovassy László utca által lehatárolt két tömb szegregátum. A terület körül több veszélyeztetett tömb és egy szegregátum is található mozaikos elrendezésben. Ez mutatja, hogy a környező terület is leromlottnak számít.

Az **Orczy negyedben lévő 2. szegregátum/veszélyeztetett területet** a Kálvária tér – Diószegi Sámuel utca – Kőrös utca – Orczy út – Sárkány utca – Diószegi Sámuel utca – Dugonics utca – Kálvária utca – Illés köz – Illés utca – Tömő utca – Fűvészkert utca – Práter utca – Kőrös utca – Kálvária utca határvonal által közrefogott öt tömb alkotja. Ezek közül egy tömb (Dugonics utca – Diószegi Sámuel utca – Kőrös utca – Kálvária utcák között) a szegregátum.

- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;

Mindkét terület társadalmi mutatói nagyon kedvezőtlenek a korábbi szociológiai felvételek alapján; a szegénység, a társadalmi kirekesztettség előrehaladott; a magas munkanélküliség, az alacsony iskolázottság, a fiataloknál újratermelődő hátrányos társadalmi helyzet és a bűnözés, drogkereskedelem, rossz közbiztonság alkotják a legfőbb problémákat. A tapasztalati becslések alapján e két érintett negyedben a legmagasabb a roma népesség aránya a kerületben.

Az egyes szegregációval veszélyeztetett területek társadalmi mutatói és lakásminőséggel kapcsolatos jellemzői(Forrás: KSH)

Mutató megnevezése	VIII. kerület összesen	1. sz.	2. sz.	3. sz.	4. sz.	5. sz.	6. sz.	7. sz.
		Magdolna utca	Kálvária utca	József utca	Bókay János utca	Nagy Templom utca	Homok utca	Fecske utca
Lakónépesség száma	76250	5788	4317	484	273	217	461	224
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	9,7	13,4	14,7	11,2	14,3	13,8	15,0	7,1
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	69,2	69,1	71,0	67,6	67,8	64,1	65,9	71,9
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	21,1	17,5	14,3	21,3	17,9	22,1	19,1	21,0
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	13,7	28,5	28,4	25,7	25,9	23,7	29,9	21,1
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	30,1	13,8	15,7	27,9	9,5	15,9	16,9	25,5
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	37,5	49,5	44,0	44,0	48,1	42,4	44,7	45,3
Szegregációs mutató	8,3	19,5	18,6	18,0	15,7	15,1	19,7	15,5
Lakásállomány (db)	44417	3013	2367	252	144	116	277	118
Alacsony komfortfokozatú lakások aránya	9,1	18,2	23,3	11,5	22,9	12,9	11,9	17,8
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	36,0	55,2	66,4	41,1	57,6	62,1	46,7	31,8

Az antiszegregációs program célja, hogy a leromlott területeken (szegregátumok, veszélyeztetett területek) a társadalmi és lakhatási integrációt biztosítsa, oly módon, hogy az ott élők, különösen a hátrányos helyzetűek számára

- megfizethető és méltányos lakhatási körülményeket teremt a kerületen belül,

- hozzájárul a foglalkoztatási esélyeik növekedéséhez, mely hosszabb távon tudja biztosítani az anyagi biztonság megteremtését,
- olyan szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokat biztosít, melyek érdemben hozzájárulnak a családi és egyéni krízishelyzetek megoldásához, megelőzéséhez, és képessé teszik a hátrányos helyzetű csoportokat, hogy más szolgáltatásokba bekapcsolódjanak,
- olyan közösségfejlesztési szolgáltatásokat biztosít, mely aktív és befogadó helyi közösségeket hoz létre,
- a fiatal generációknál arra törekszik, hogy a gyermekszegénységet felszámolja és olyan képzettséghez segítse a fiatalokat, mellyel esélyük van a társadalmi integrációra és megfelelő munkához jutni.

A társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetése és ezen belül a területi vagy más típusú szegregáció feloldása Józsefváros Önkormányzata számára a fenntartható városfejlődés alapja. Ennek tudatában a kerület a legnagyobb mértékben figyelembe veszi a jövőben megvalósuló fejlesztéseinél, hogy azok nem okozhatják sem horizontálisan, sem területileg a szegregáció kialakulását vagy erősödését. Az önkormányzat az általa működtetett intézményekkel, a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal, az egyházakkal, egyházi szervezetekkel, illetve a kerületben és a kerületért dolgozó civil szervezetekkel együttműködik annak érdekében, hogy Józsefvárosban az esélyegyenlőség és a szegregációmentesség a mindennapok részévé váljon. Az együttműködés eredményeként **integrációs kerekasztalt** hoz létre, amely meghatározott időközönként áttekinti a legrosszabb helyzetű családok, a szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területeken élő lakosság helyzetét, megvizsgálja annak lehetőségét, hogy a rendelkezésére álló eszközök (szociális szolgáltatások, települési támogatás, közfoglalkoztatás stb.) elérik-e ezeket a családokat, és amennyiben nem, intézkedéseket javasol a kerület vezetésének a helyzet javítására. A kerekasztal figyelemmel kíséri az esetleges diszkriminációs folyamatokat és összehangolt intézkedésekkel megszünteti azt. **A kerekasztal kiemelt feladata továbbá, hogy az antiszegregációs program megvalósulását nyomonkövesse, az arra irányuló monitoringot felügyelje.**

- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

Szükségesnek mutatkozik az **eddig megvalósított, társadalmi integrációs célú programok értékelése** (Magdolna Negyed Program, foglalkoztatási és oktatási integrációt szolgáló programok stb.) abból a szempontból, hogy milyen mértékben járultak hozzá az akcióterületen élő, illetve a nem akcióterület-specifikus programok esetében a kerületi hátrányos helyzetű csoportok integrációjához. Szintén releváns értékelési szempont, hogy a kívánt eredmények esetleges elmaradásának milyen okai voltak, ezek az okok mennyiben tulajdoníthatók a programok nem megfelelő koordinálásának, az ágazati programokhoz való nem megfelelő kapcsolódásnak, illetve az ágazati szintű beavatkozások elmaradásának. Az értékelésnek szükséges kitérnie az egyes beavatkozási területekre, mint:

- lakhatási integráció: a lakásállomány felújítása nyomán hogyan alakult a lakhatás megfizethetősége a bérleti díjak és a rezsiköltségek tekintetében, a hátralékosság, a lakásvesztés milyen mértékben jellemző és milyen okokra vezethető vissza, mennyire elérhetőek és milyen hatékonyak a lakhatáshoz kapcsolódó támogatások (lakbértámogatás, lakásfenntartási támogatás, adósságkezelési támogatás),

- a szociális és gyermekjóléti szolgáltatások kapacitását növelő, intenzív családgondozó, ifjúsági és közösségi szociális munkát tartalmazó programoknak mennyiben sikerül elérniük a leghátrányosabb helyzetű rétegeket, a bevont célcsoport tagjai tekintetében milyen mértékű változást tudnak generálni és milyen mértékben sikerül az egyéb – képzési, foglalkoztatási, oktatási – programokhoz kapcsolni a bevont egyéneket, családokat,
- a képzési és foglalkoztatási programok értékelésénél alapvető kérdés, hogy az egyes programok mennyire épülnek egymásra, a helyi programokhoz megfelelően kapcsolódnak-e a munkaügyi központok programjai (közfoglalkoztatási program és egyéb foglalkoztatási, képzési programok), ezek a programok összességében milyen mértékben vezetnek a hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci integrációjához,
- az oktatáshoz kapcsolódó programok tekintetében alapvető kérdés, hogy mennyiben járulnak hozzá a fiatalok sikeres tanulási karrierjéhez, a programok mennyiben tudnak más programokra – pl. szociális és gyermekjóléti, foglalkoztatási, közösségi programokra – támaszkodni,
- a közösségfejlesztési programok mennyiben járultak hozzá aktív helyi közösségek létrehozásához, támogatásához,
- milyen koordinációs mechanizmusok működtek a programok között és a koordináció mennyire volt hatékony, a programok mennyire tudtak egymásra épülni.

Az elkövetkező időszakban a szegregációs helyzetek kezelésére elsősorban továbbra is akcióterületi alapú szociális városrehabilitációs beavatkozásokat tervez az önkormányzat, két akcióterületre, a Magdolna negyedre és az Orczy negyedre. A Magdolna negyedben a társadalmi típusú (soft) programok továbbvitelét, az Orczy negyedben komplex fizikai és társadalmi programcsomag kialakítását tervezi.

A kialakítandó programok vonatkozásában szükséges egy **megalapozó helyzetfeltárás** az alábbiak vonatkozásában:

- az akcióterületen élők szociális, lakhatási, foglalkoztatási, oktatási helyzete, szükségletei,
- a szolgáltatásokhoz, támogatásokhoz való hozzáférés, hiányzó szolgáltatások,
- meglévő civil és lakossági közösségi kapacitások, kezdeményezések,
- a területen működő szegregációs mechanizmusok és azok tágabb összefüggéseinek feltárása.

Az antiszegregációs program intézkedéseinek és ezen belül az akcióterületi programok megvalósításához szükséges egy **monitoringrendszer** kidolgozása, mely

- meghatározza azokat a mutatókat, amelyek hatékonyan tudják mérni a beavatkozások eredményét, a programok által elért változást,
- méri a program kezdete előtti kiinduló állapotot, a program közbeni állapotot (a programok korrigálásának érdekében, amennyiben szükséges) és az elért eredményeket a program végén,
- rendelkezik saját intézményrendszerrel: a monitoring kidolgozásáért és működtetéséért felelős szervezettel, illetve mechanizmussal, amin keresztül a monitoring ténylegesen megvalósításra kerül az érintett intézmények, szervezetek részvételével.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

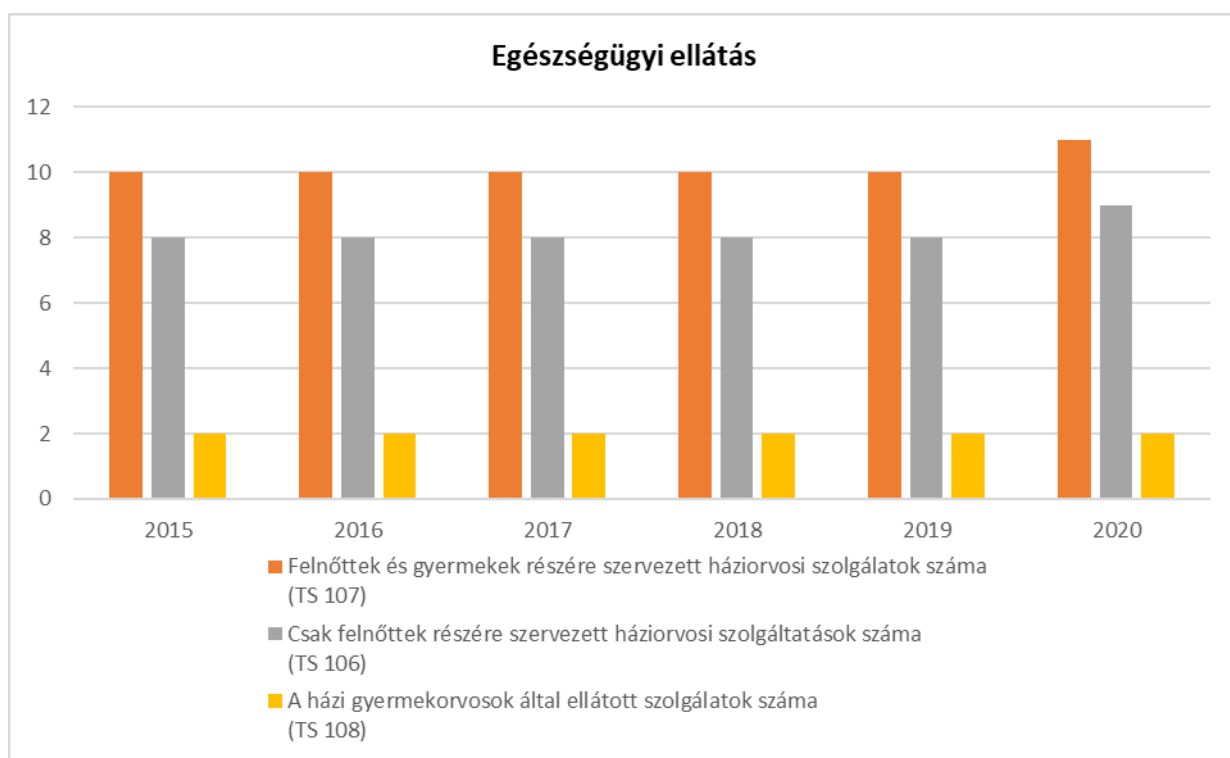
Budapest egészségi állapota kedvező az országon belül, azonban az egyes kerületek népességének egészségi állapotában jelentős különbségek alakultak ki. Az utolsó rendelkezésre álló adatok alapján a II., V. és a XII. kerület lakosai remélhetik a legmagasabb, a XXIII., a VIII., a XX. valamint a X. kerületben élők pedig a legalacsonyabb élettartamot születésükkor (2012). Az alábbi ábrán látható, hogy a VIII. kerületi lakosság átlagéletkora 6-7 évvel alacsonyabb, mint egyes budapesti kerületeké. A legtöbb idő előtti (65 éves kornál korábbi) halálozást okozó megbetegedés (rosszindulatú daganatos betegség, szív és érrendszeri megbetegedés, emésztőrendszeri betegségek, légző rendszeri betegség) tekintetében a kerületi népesség általában veszélyeztetettebb, mint a budapesti átlag.

A mortalitási statisztikák alapján a betegségek többségéért olyan krónikus betegségek felelősek, melyek kialakulását az egészségtelen életmód alapoz meg. A megbetegedések nagy száma a kerületben is összekapcsolható a lakosság helytelen életmódjával (egészségtelen táplálkozás, dohányzás, alkoholfogyasztás, mozgásszegény életmód stb.).

A kerület morbiditási és mortalitási mutatói nem egyformán jellemzőek a kerület összes negyedére, illetve az egész lakosságra, szoros összefüggés mutatkozik az iskolázottság és az egészségtudatosság, illetve az iskolázottság és a korai halálozási kockázat között.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
	10	8	2	5	566	n.a.
	10	8	2	5	385	167
	10	8	2	5	380	118
	10	8	2	5	359	91
	10	8	2	5	344	68
	11	9	2	5	250	68

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A Józsefvárosi Szent Kozma Egészségügyi Központ a Józsefvárosi Önkormányzat fenntartásában lévő egészségügyi ellátást végző közintézet.

A szakellátási feladatokat a Budapest Józsefvárosi Önkormányzat által fenntartott – 2015.évben megújított - Józsefvárosi Szent Kozma Egészségügyi Központ látja el. A rekonstrukciónak és az Egészséges Budapest Programnak köszönhetően a rendelőintézet egy modern kivitelű, korszerű műszerekkel felszerelt, komplex egészségügyi központtá vált, ahol kényelmesebb körülmények között magasabb színvonalú ellátás várja a betegeket. Az egészségügyi központ szakrendelése: allergológia, bőrgyógyászat, diabetológia, fül-, orr-, gégeészet, gasztroenterológia, idegyógyászat, pszichiátria, kardiológia, laboratórium, lézertérápia, nőgyógyászat, ultrahang, urológia, onkológia, ortopédia, reumatológia, röntgen, sebészet, szemészet, támasz-addiktológia, TBC és pulmonológia, tüdőszűrő.

Az Egészséges Budapest Program keretében kerületünk összesen 696 602 920 Ft támogatásban részesült, amelyből az Önkormányzat fenntartásában működő Józsefvárosi Szent Kozma Egészségügyi Központ, mint a kerületi járóbeteg szakellátó eszközparkjának és infrastruktúrájának fejlesztése valósult meg Józsefváros lakosságának egészségmegőrzése és a színvonalasabb egészségügyi szakellátásának biztosítása érdekében.

Az alábbi szakterületek fejlesztése eszközparkjának korszerűsítése történt meg

- szemészeti készülékek
- ultrahang készülékek
- kisértékű orvostechnikai eszköz
- sterilizáló készülékek
- multifunkcionális elektromos stimuláló eszköz,
- video- gasztroszkóp-, kolonoszkóp és endoszkóposó-fertőtlenítő automata készülékek
- rectoscop készülék
- digitális röntgen átvilágító-felvételi berendezések

- műtőfelszerelések,
- diagnosztikai orvostechnológiai eszközök,
- orvostechnológiai eszközök,
- informatikai eszközök,
- egészségügyi eszközök,
- hűtőgépek,
- bútorbeszerzés
- takarítókosci

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A Képviselő-testület 15/2009. (I.21.) számú határozatával felkérte a Józsefvárosi Szent Kozma Egészségügyi Központot „Szűrő szombat” program megtervezésére és végrehajtására, a lakosság tájékoztatásával kapcsolatos feladatok elvégzésére, mely program azóta is rendszeresen, nagy sikerrel kerül megrendezésre.

A „Szűrő Szombat” elnevezésű program célja, hogy a józsefvárosi lakosok részére a Józsefvárosi Szent Kozma Egészségügyi Központ szervezésében megvalósuló ingyenes szűrővizsgálatok igénybevételeivel, egyszerűen, várakozási idő nélkül és térítésmentesen valósuljon meg a lakosság körében leggyakrabban előforduló népbetegségek kiszűrése, azok kockázatára való figyelemfelhívás.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Nem áll rendelkezésre adat.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A gyümölcs és zöldség fogyasztás már gyerekkorban is a napi ajánlott mennyiség alatt van a népesség körében. A gyümölcsök és zöldségek számos létfontosságú tápanyag nélkülözhetetlen forrásai, különösen értékes a vitamin-, ásványi anyag és rosttartalmuk. Mindezen tápanyagok hozzájárulnak ahhoz, hogy egészségesek és energikusak legyünk, valamint segítenek egészséges testtömegünk megőrzésében.

A Magyar Dietetikusok Országos Szövetségének (MDOSZ) ajánlása szerint a gyerekeknek legalább 4 adag zöldséget vagy gyümölcsöt kellene fogyasztaniuk naponta, amiből legalább 1 adag friss vagy nyers kell, hogy legyen.

A Józsefvárosi Óvodák Tagóvodáiban a JÓK Pedagógiai Programja szerint a gyermekek a napi háromszori étkezéssel tápanyagszükségletük $\frac{3}{4}$ részét az óvodában kapják. Az óvoda feladata, hogy folyamatosan kísérje figyelemmel a gyermekek étrendjét, hogy kellően változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen. Fontos, hogy az Intézmény/Tagóvodák vezetői, az óvodapedagógusok a szabályozásokban foglaltakra figyelemmel minden esetben a szülőkkel együttműködve alakítsák ki a gyermekek táplálkozási szokásait. A Józsefvárosi Óvodák Tagóvodái maximálisan odafigyelnek a gyümölcsök és zöldségek fogyasztásának ösztönzésére. Az étkezési szokásokat úgy alakítják ki, hogy minél kevesebb várakozási idő legyen, jól szervezeten, a játékidő megnövelés érdekében, így mindennap megfelelő mennyiségű gyümölcs

kerül a tányérra. Ez jelenleg egyrészt a közétkeztetés, másrészt a szülők segítségével oldható meg. A napi gyümölcsfogyasztás támogatása mindenképpen egy olyan kezdeményezés, ami a gyermekek napi friss gyümölcsfogyasztását, és egészséges életmódra nevelését segíti.

Az óvodások jelenleg is kapnak a 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet szerinti kötelező mennyiségű gyümölcsöt és zöldséget a közétkeztetés keretében. Ám a napi friss gyümölcsöt-zöldséget ez az EMMI rendelet nem írja elő, ezért a jelenlegi szolgáltatáson felül kiegészítésre kerül.

Az előzetes felmérések szerint, egy gyermek/napi gyümölcsadagja (az óvodában) kb. 50 g, tekintettel arra, hogy nem a teljes gyümölcsfogyasztást kell intézményi keretek között biztosítani a gyermekek számára. A Józsefvárosi Óvodák Intézményvezetője felmérte a Tagóvodák közétkeztetésén felüli gyümölcs igényét.

Önkormányzatunk a 2022/2023. nevelési év elején (2022. szeptember 01. napjától) elindította a „Friss gyümölcs-zöldség programot, amelynek keretében az óvodás gyermekek részére minden nap friss gyümölcsöt – zöldséget biztosít a gyermekek részére a közétkeztetésben kapott mennyiségen felül.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A Józsefvárosi Községeiért Nonprofit Zrt. szervezésében és lebonyolításában működő nyári napközis tábor keretein belül a józsefvárosi gyermekek sportfoglalkozásai a Homok u. 7. alatti sportpályán biztosított, mely pályák gumiborítása biztosítja a gyermekek minél biztonságosabb, színvonalasabb szabadidős tevékenységeit.

Az Ovi-foci program: a kerület JÓK (Józsefvárosi Óvodák) székhely és 8 tagóvodájában kapott helyet a Bozsik program keretén belül támogatott műfüves 6×12m-es sportpályán és a tornatermekben, mely a legkisebbek számára nyújt lehetőséget a mozgásra, illetve a mozgás örömeinek felfedezésére

A Józsefvárosi Önkormányzat a sport feladatokat az óvodai foglalkozásokon biztosítja hét tornaszobában és három tornateremben. Jelenleg egy óvodában (Csodasziget) nincs biztosítva a sportfoglalkozásokhoz tornaszoba, vagy tornaterem.

A Budapest Józsefvárosi Önkormányzat kapcsolatban van Budapest Főváros Önkormányzatával, ahonnan folyamatos tájékoztatást kap a budapesti sportversenyekről, sportolási lehetőségekről.

A kerületi egyesületek közül jelentős az MTK Hungária, labdarúgó pályája a Hungária körúton, a BKV Előre SE pályája a Sport utcában található, itt labdarúgó, kajak-kenu, súlyemelés és teke szakosztályok működik.

Önkormányzatunk a kerületi lakosság egészségmegőrzése és sportolási lehetőségének biztosítása érdekében évek óta szerződéses keretek között támogatja a lakosok kedvezményes uszodahasználatát a Nemzeti Községi Egység Uszodájában.

A Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Költségvetési és Pénzügyi Bizottságának 2023. január 30-i ülése tárgyalta és elfogadta a Józsefvárosi Önkormányzat és a Nemzeti Községi Egység Uszoda közti együttműködési megállapodást a 2023. évre vonatkozóan a kerületi lakosok uszodahasználatát illetően. Ennek értelmében a Ludovika Aréna Uszoda kedvezményesen használható Józsefváros állandó lakcímmel és tartózkodási hellyel rendelkező

lakosainak, és a Józsefváros érdekében működő egyes testületek, szervezetek tagjainak, foglalkoztatottjainak. Külön megállapodás keretében a Józsefvárosi Óvodák óvodásai ovi úszás keretében veszik igénybe a létesítményt.

A Budapest Józsefvárosi Önkormányzat minden évben sport pályázatot ír ki, melyen sportegyesületek juthatnak támogatáshoz.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A Budapest Józsefvárosi Önkormányzat a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. XXXI. törvény rendelkezései alapján biztosítja a különböző szociális ellátásokat. A szociális igazgatás hatósági feladatait a Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Polgármesteri Hivatal Humánszolgáltatási Ügyosztály Családtámogatási Irodája látja el.

A személyes gondoskodást nyújtó ellátások tekintetében a kötelezően előírt vagy önként vállalt feladatokat az önkormányzat saját fenntartású intézményein keresztül vagy feladat-ellátási szerződés útján biztosítja a lakosság számára.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjait a személyes gondoskodást nyújtó ellátások térítési díjairól szóló 56/2017. (XII.20.) önkormányzati rendelet tartalmazza.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 2015. évi módosítása értelmében a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás integráltan egy szervezeti és szakmai egységben működhet csak tovább 2016. január 1. napjától. A fenti változtatásoknak való megfelelés érdekében a kerületi feladat ellátás módja, szervezeti keretei felülvizsgálatra kerültek.

Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ székhely: 1081 Budapest, Népszínház u. 22.

A Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat integrált formában biztosítja, fenntartva a – részben önálló – szervezeti egységek együttműködését és feladatmegosztását, a szolgáltatások egymásra épülését.

A szolgáltatások szervezésével az intézmény biztosítja:

- a gyermekvédelmi rendszer helyi működtetését, illetve
- segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben az önálló életvitelük fenntartásához, valamint egészségi, mentális állapotukból vagy más okból származó problémák megoldásához, továbbá
- átmeneti bentlakásos jelleggel teljes körű ellátást nyújt 0-18 éves korig gyermekek, valamint családok és tartós felügyeletet, gondozást igénylő, de kórházi ellátásra nem szoruló idős személyek számára.

A Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ **Család- és Gyermekjóléti Szolgálat** szakmai egység a kerületben élő egyének, családok, fiatalok és gyermekek részére információt szolgáltat, tanácsot ad, segítséget nyújt a szociális helyzetükből adódó hátrányok csökkentésében, szabadidős programokat szervez és közvetít, valamint kapcsolatot tart a

jelzőrendszer valamennyi tagjával, önkormányzati intézményekkel, más szervekkel, hatóságokkal, valamint civil szervezetekkel.

A Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ Család és Gyermekjóléti Központ Hatósági tevékenységhez kapcsolódó szakmai egysége a hatósági feladatokhoz kapcsolódó (védelembe vétel, ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel, családba fogadás, utógondozás) családok védelmére irányuló tevékenységet biztosítja.

A Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ Szolgáltatások szakmai egység feladata prevenciós jelleggel az intézmény szolgáltatásait igénybe vevők számára, valamint a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos, speciális, illetve egyéb szolgáltatások, programok nyújtása.

Kötelezően ellátandó feladatok keretében nyújtott szolgáltatások:

- Speciális szolgáltatások (Gyvt. 40/A § szerint):
 - kapcsolattartási ügyelet, ennek keretében közvetítői eljárás (Kőrös u. 35.)
 - utcai (lakótelepi) szociális munka (Koltói Anna tér)
 - kórházi szociális munka biztosítása (Kőrös u. 35.)
 - gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat
 - jogi tájékoztatásnyújtás és pszichológiai tanácsadás (Kőrös u. 35.)
 - családkonzultáció, családterápia, családi döntéshozó konferencia, mentálhigiénés szolgáltatások (Kőrös u. 35.)
 - óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység (Kőrös u. 35.)
 - mediáció – családban jelentkező konfliktusok megoldásának segítése
- Népkonyha (Magdolna u. 43.)

Önként vállalt feladatok keretében nyújtott szolgáltatások:

- Hátralékkezelési szolgáltatás (Dobozi u. 23.)
- Intenzív Családmegtartó Szolgáltatás (Dobozi u. 23.)
- Adományközvetítő szolgáltatás (II. János Pál pápa tér 22.)
- Köz(össégi) hely és Mosoda (Szerdahelyi u. 13.)
- FiDo Ifjúsági Központ (FiDo tér_ működési helyként)
- Kálvária tér InfoPont és játszótér közösségi-szociális program, diákmunka mentorálás (Kálvária tér-működési helyként)
- drogprevenciós tevékenység
- Egyéb szolgáltatások (Déri Miksa u. 3.)
 - gyógytornász
 - gyógymasszőr
 - fodrász
 - személyszállítás

Az **Átmeneti Gondozás** szakmai egység egyik intézménye a **Gyermekek Átmeneti Otthona** Budapest VIII. kerület Józsefváros által nyújtott szolgáltatás, mely ideiglenes jelleggel, nehéz helyzetbe került családok gyermekeinek átmeneti gondozását vállalja fel, melynek során az otthonba került 0-18 éves korú gyermekek részére teljes körű ellátást biztosít. 2015. áprilisától

biztosítja a 0-3 éves korú gyermekek ellátását is. A Gyermekek Átmeneti Otthonának Működési terület Budapest Főváros VIII. kerület közigazgatási területe, valamint Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. Kerület Önkormányzatával kötött ellátási szerződés alapján egy férőhely, Budapest Főváros VI. Kerület Terézvárosi Önkormányzatával, valamint Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzatával kötött ellátási szerződés alapján egy-egy férőhely biztosított a rászoruló gyermekek részére.

2018. január 1-től működik a Családok Átmeneti Otthona a Koszorú utcai telephelyen 34 férőhellyel, a Koszorú utcai telephelyhez kapcsolódó, telephely részeként működő Kisfaludy utcai telephelyen 6 férőhellyel. Az intézmény külső férőhelyei 20 fő ellátott – a Sárkány utca 14. fsz.1. (4 férőhely) a Karácsony S. u. 22. I.22. (4 férőhely), Kőrös u. 4/a I.9. ((4 férőhely), a 1086 Budapest, Magdolna u. 12. 1/20. ((4 férőhely) és a 1086 Budapest, Dankó utca 17. 2/23. ((4 férőhely) sz. alatt található.

A kerületi átmeneti gondozás célja, hogy szervesen illeszkedve a kerület szociális és gyermekvédelmi rendszerébe, segítséget nyújtson, s fogadja az életvezetési problémák, vagy más szociális és családi krízis miatt átmenetileg otthontalanná vált, hátrányos helyzetű józsefvárosi családokat és gyermekeiket, továbbá befogadja a védelmet kereső egyedülálló szülőket, várandós és bántalmazott anyákat és gyermekeiket, illetve a szülészetről kikerülő anyát és gyermekét, valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársát vagy férjét. Az átmeneti gondozás formái között közvetlen információcsere valósul meg, ami lehetővé teszi a gyermek és a családok számára leginkább megfelelő ellátási forma kiválasztását. A Családok Átmeneti Otthona és a Gyermekek Átmeneti Otthona ellátások igénybevétele térítésmentes.

Az Időskorúak Átmeneti Otthona által nyújtott alapszolgáltatások a **jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, idősek átmeneti otthona** (Ezüstfenyő Gondozóház).

A Budapest Józsefvárosi Önkormányzat, mint fenntartó önként vállalt feladatként 1997. februárja óta folyamatosan biztosítja, a fenntartásában működő az Ezüsfenyő Gondozóházban (1087 Budapest, Kerepesi út 29/A. szám alatt) a Budapest Főváros Kormányhivatala Szociális és Gyámhivatal által kiadott határozatlan időre szóló működési engedélyében foglaltak alapján a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, 75 jelzőkészülék működtetésével.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

2022-ben 59-73 db készülék volt folyamatosan kihelyezve az igénylők lakásán, és 112 segélynyújtást igénylő riasztás volt, mely esetekben a gondozónők a szükséges intézkedéseket megtették.

Az Ezüsfenyő Gondozóház és a Jelzőrendszeres Házi segítségnyújtás integráltan részt vesz a Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete által biztosított Speciális gondozást igénylők segítése elnevezésű programban, mely a demencia kórképpel rendelkező személyek és hozzátartozók életvitelének segítségére fókuszál. A felmérések alapján a kerületben 236 fő diagnosztizált demens lakos él, ezen kívül igen magas a demenciára jellemző mutatók megjelenése az idősek klubjaiban. Az önkormányzat a demensek és családjuk részére a segítségnyújtást térítésmentes adathordozó formájában biztosítja. Az Időskorúak Átmeneti Otthona szolgáltatás és a Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás szolgáltatás igénybevétele térítésmentes.

Házi segítségnyújtás, szociális étkeztetés (1089 Budapest, Orczy út 41.)

Házi segítségnyújtás keretében, saját otthonukban nyújtunk ellátást az önmaguk ellátására csak részben, vagy már egyáltalán nem képes idős beteg, vagy fogyatékkal élő emberek részére. A gondozás a kérelmező önálló életvitelének fenntartása érdekében, saját szükségleteinek figyelembevételével történik. A szakmai egység fő tevékenységei: fizikai, egészségügyi, mentális gondozás, a szociális és egyéb ügyintézés. A házi segítségnyújtás igénybevétele térítési díjhoz kötött. A térítési díj az igénybevevő jövedelme alapján számolódik ki, amely szorzódik a gondozási órák számával. A házi segítségnyújtást aktívan igénybevevők száma 2021. december 31-én 161 fő volt. Azon kerületi lakosok számára, akik önmaguk részére tartósan vagy átmenetileg nem tudják biztosítani a napi egyszeri meleg ételt, a szakmai egység szociális étkeztetést biztosít. Az étkezés igénybevétele önkéntes, melyet az igénylő rászorultságára hivatkozva (életkor, betegség vagy szociális helyzet) kérhet. Az étkezés igénybevétele térítési díjhoz kötött. A szociális étkeztetést 2021-ben munkanapokon átlag 188,72 fő vette igénybe házhoz szállítással.

Nappali ellátás

A nappali ellátást biztosító intézmény az ellátást igénybe vevők részére szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatást nyújt, a helyi igényeknek megfelelő közösségi programokat szervez, valamint helyet biztosít a közösségi szervezésű programoknak, csoportoknak.

A kerületben az idősek, a szenvedélybetegek, valamint az értelmi fogyatékosok nappali ellátása térítésmentesen kerül biztosításra. Az ellátottak számára a Budapest Józsefvárosi Önkormányzat munkanapokon biztosítja az ellátást, melyet külön térítési díjfizetés mellett kiegészíthet az egyéb szolgáltatás, és a szociális étkezés akár hétvégén is.

Idősek nappali ellátása:

- **Napraforgó Idősek Klubja**
Cím: 1089 Budapest, Delej u. 34.
- **Ciklámen Idősek Klubja**
Cím: 1081 Budapest, II. János Pál pápa tér 17.
- **Víg Otthon Idősek Klubja**
Cím: 1084 Budapest, Víg u. 18.
- **Őszikék Idősek Klubja**
Cím: 1082 Budapest, Baross u. 109.
- **Reménysugár Idősek Klubja**
Cím: 1084 Budapest, Mátyás tér 4.

A klubok 2017. évi kihasználtsága 78,40 %-os volt. A 2016. év azonos időszakához képest a kihasználtság 2,68%-os csökkenést mutat, melynek okai felújítási munkálatok, elhalálozás. A csökkentést nyílt napok szervezésével kívánják megállítani, bízva a felújított klubok vonzerejében.

Szenvedélybetegek nappali ellátása

Mátyás Klub

Cím: 1084 Budapest, Mátyás tér 12.

A szenvedélybetegek nappali intézménye krízishelyzetbe került és/vagy abból kilábaló szenvedélybetegek nappali ellátását végzi, emellett speciális segítő programokat, szociális és lelki segítséget, kulturális és szabadidős programokat, illetve igény esetén kedvezményes étkeztetést nyújt klienseinek. Az ellátás célja elősegíteni a szermentesség, majd a józanság elérését és megtartását, valamint a társadalomba és a szűkebb környezetbe való visszailleszkedést, a munkavállalást és az életminőség megtartását, javítását. A klub 2017. évi kihasználtsága átlagosan 92,86%-os. Az ellátottak átlagéletkora 58,57 év.

Fogyatékosok nappali ellátása

Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthona (ÉNO)

Cím: 1082 Budapest, Kisstáció u. 11.

Az ÉNO Budapest VIII. kerületében élő, 3 év feletti értelmileg, illetve halmozottan sérült (mozgás, hallás, látás) személyek, valamint külön megállapodás alapján a Főváros közigazgatási területén elő sérült fiatalok nappali ellátását biztosítja.

A nappali ellátások igénybevétele térítésmentes.

A kerületben működő személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltató civil szervezetek

Szigony-útitárs a Komplex Pszicho-Szociális Rehabilitációért Közhasznú Nonprofit Kft.

A Szigony-útitárs a pszichiátriai betegek nappali ellátása szociális alapszolgáltatást biztosítja a mindenkori feladat-ellátási szerződés alapján.

Pszichiátriai betegek részére alapszolgáltatást biztosít, amely az öntevékenységre, az önsegítésre épülve biztosítja az ellátást igénybe vevők szükségletei alapján a kulturális, szabadidős, tájékoztató, képzési, védett lakhatást elősegítő, lakossági és családi programok, találkozók szervezését, lebonyolítását. Lehetőséget biztosít a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint a kliensek alapvető higiéniai szükségleteinek kielégítésére.

A nappali ellátás keretében olyan programokat biztosít, amelyek hozzájárulnak az ellátottak/klubtagok társadalmi re-integrációjához. A nappali ellátás alapvetően egy nyitott, szükségletekre gyorsan reagáló, integráló szerepet betöltő ellátási forma, amely települési szinten háttérét adhatja az alapszolgáltatások összekapcsolásának. A nappali ellátás készségfejlesztést nyújt az önellátás, az emberi kapcsolatok, a munka, valamint a szórakozás területén. A készségfejlesztés az ellátottak/klubtagok igényeinek megfelelően megvalósulhat egyéni tréning, vagy csoportos foglalkozások keretében.

Moravcsik Alapítvány

Az Alapítvány a pszichiátriai betegek nappali ellátása szociális alapszolgáltatást biztosítja a mindenkori feladat-ellátási szerződés alapján.

Az Alapítvány alaptevékenysége a Semmelweis Egyetem Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika és az azzal együttműködő szervezetek tevékenységének támogatása; a pszichiátriai és idegrendszeri kutatások támogatása, azok szervezése és elősegítése; a lelki betegségek megelőzésével és gyógyításával kapcsolatos oktatás támogatása; valamint a társadalom mentálhigiénéjének javítása, és a társadalom pszichiátriai kultúrájának emelése.

Az Alapítvány tevékenységei közé tartozik az egészségmegőrzés, a pszichiátriai rehabilitációs tevékenység, rehabilitációs és szociális foglalkoztatás végzése, elősegítése, támogatása.

Az Alapítvány létrehozta a Budapest Art Burt Galériát, ahol a klienseik megismerkedhetnek különböző képzőművészeti technikákkal és megtapasztalhatják az alkotás örömét, rendszeresen kiállítanak az ellátottak alkotásaiból, ezenkívül egyéb más galériákban is megtekinthetőek a Moravcsik Alapítvány ellátottjainak alkotásai. Az alkotó tevékenység a művészi kreativitás folyamata a pszichiátriai betegek állapotára kifejezetten jó hatással van.

- g) drogprevenciós szolgáltatások;

Félúton Alapítvány

Az Alapítvány 2007. december 15.. napjától végzi a kerületben a szenvedélybetegek közösségi, illetve 2014. január 01. napjától a szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátását a 1089 Budapest, Orczy út 27. szám alatt működő „Orczy” Szendélybetegek Nappali Klubjához integráltan. Azok a 18. életévüket betöltött életvitelszerűen a VIII. kerületben élő szenvedélybetegek (elsősorban alkohol-, kábítószer-, illetve gyógyszerfüggőséggel küzdő személyek), akik mentális és szociális helyzetük javítása érdekében lakókörnyezetükben

Az Alapítvány munkatársai elsősorban az ellátottak otthonában, illetve lakókörnyezetében segítenek. Tanácsadással, információnyújtással támogatják az ellátottakat és hozzátartozóikat. A szolgáltatásnyújtás rendszerességét minden esetben az ellátottal közösen kialakított gondozási terv határozza meg.

- h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Önkormányzatunk számára kiemelten fontos a biztosított szolgáltatások magas szakmai színvonalon történő nyújtása, illetve a mindenki számára egyforma hozzáférés lehetőségének biztosítása. Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetése, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

- i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A Népkonyhai szolgáltatás azoknak a szociálisan rászorultaknak gondoskodik legalább napi egyszeri meleg étkeztetéséről, akik azt önmaguk, illetve eltartottjuk részére nem képesek biztosítani koruk, egészségi állapotuk, szenvedélybetegségük, illetve fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük miatt. Az ellátás térítésmentes, az érintett személyeket a Család- és Gyermejjóléti Szolgálat családsegítői vagy a Család- és Gyermejjóléti Központ esetmenedzserei delegálják.

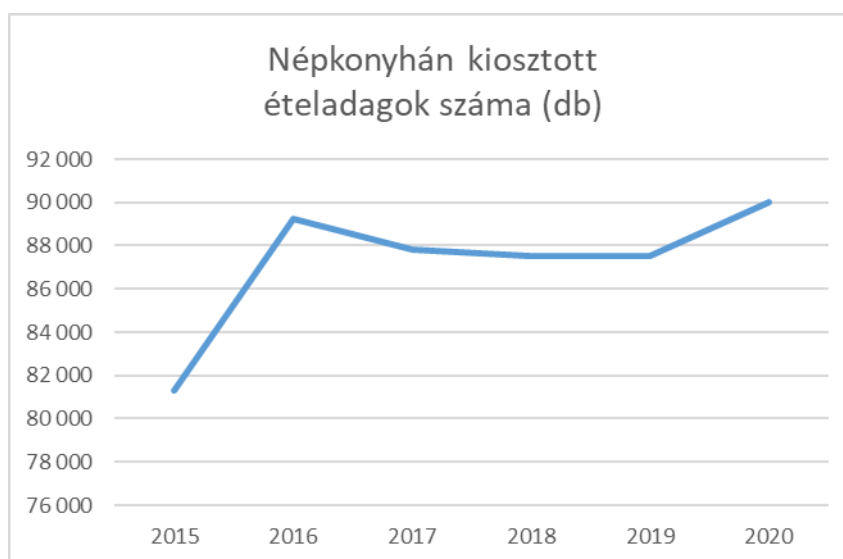
A szolgáltatás igénybevételének időszaka jellemzően 3 vagy 6 hónap. Az ételosztást a Budapest VIII., Magdolna u 43. szám alatt található Népkonyhán végzik a munkatársak. Tekintettel arra, hogy a gyermekek számára a napi egyszeri meleg ételt a közoktatási intézmény biztosítja, ők nem vehetik igénybe a szolgáltatást.

Az ünnepekre, hosszú hétvégékre konzerv, gyümölcs és hideg étel csomag került kiosztásra az ügyfelek részére, amennyiben azt a Józsefvárosi Önkormányzat külön is biztosítja az ügyfelek részére.

Mivel a Népkonyha ellátása 2019. januártól jelentésköteles az NRSZH tevadmin rendszerében, ezért a párhuzamos igénybevételt ki tudtuk szűrni. A pontos mérési adatok alapján azt tapasztaltuk, hogy a pandémia által okozott gazdasági válság nagy szociális nyomás helyezte a kerület szociális ágazatára. Az Önkormányzat Képviselő-testületének döntése alapján 2020. december 1-jétől 2021. február 28-ig 400 adagra emelte a népkonyhai adagszámot, majd ezt az adagszámot 2021. május 31.-ig meghosszabbította ezzel is segítve a legrászorultabb lakosság ellátását. 2021. június 1-től ismét napi 350 adagnyi étel kiosztására volt lehetőség.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2015	81 280
2016	89 250
2017	87 850
2018	87 500
2019	87 500
2020	90 000

Forrás: Önkormányzati adat

A Józsefvárosi Szent Kozma Egészségügyi Központ szervezésében megvalósuló „Szűrő Szombat” elnevezésű program célja, hogy a józsefvárosi lakosok részére a Józsefvárosi Szent Kozma Egészségügyi Központ szervezésében megvalósuló ingyenes szűrővizsgálatok igénybevételével, egyszerűen, várakozási idő nélkül és térítésmentesen valósuljon meg a lakosság körében leggyakrabban előforduló népbetegségek kiszűrése, azok kockázatára való figyelemfelhívás.

Köz(össégi)hely és Mosoda

A Köz(össégi)hely és Mosodát eredetileg a Magdolna Negyed Program III. (KMOP-5.1.1/B-12) G2/5 elemeként hozták létre 2014. évben, hogy az ott élő, hátrányos helyzetű emberek számára mosási-szárítási lehetőséget biztosítson szociális információszolgáltatással kiegészítve. A kerületnek ezen a részén különösen magas az egyszobás, kis alapterületű, alacsony komfort fokozatú lakások aránya. Ezekben a lakásokban nagy problémát jelent a személyes ruhaneműk és a nagyobb textíliák (takarók, ágynemű huzatok stb.) mosása, szárítása, különösen azokban a lakásokban, amelyek esetleg dohosak, penészesek is. A szolgáltatás ezért eredetileg elsősorban azokat a személyeket, családokat célozta meg, akik a lakásuk vizes, dohos volta, az áramszolgáltatás szüneteltetése, a mosógépük elromlása, vagy egyéb okok miatt nem, vagy csak nehézségek árán tudták megoldani a mosást-szárítást. A szolgáltatásokat 2020-ban is bárki igénybe vehette, aki Józsefváros területén lakóhellyel és/vagy tartózkodási hellyel rendelkezik. A ruhák mosására-szárítására csak előzetesen egyeztetett időpontokban van lehetőség, előzetes regisztrációt követően.

A beszedett bevétel még a tisztítószer beszerzést sem finanszírozza, a bevétel a beszerzés mindössze 35,84%-a.

A Köz(össégi)hely és Mosoda célja 2021 folyamán sem változott, a COVID-19 koronavírus világjárvány miatt azonban változások bevezetése vált szükségessé, összhangban az elrendelt veszélyhelyzeti intézkedésekkel. Az ügyfelek és a dolgozók egészségének védelme érdekében az érdeklődésre, regisztrációra, a ruhák átadása-átvételére a szükséges óvintézkedések (maszkviselés, testhőmérséklet mérése, kézfertőtlenítés stb.) megtörténte után a bejáratú ajtóban kerülhetett sor.

Egy mosás, programtól és eszköztől függően 20-45 percet vesz igénybe. A szárítógépek üzemideje a kisebb kapacitású gépek esetében 60 perc, az ipari gép (Danube) esetében pedig 20-30 perc. A COVID-19 pandémia miatt bevezetett veszélyhelyzeti intézkedéseknek a szociális munkással történő konzultációra, tanácsadás igénybevételére is hatása volt, ezek a szolgáltatásaink is elérhetőek maradtak, a veszélyhelyzeti óvintézkedések betartása mellett. A mosás-szárítás helyben történő megvárására nem volt lehetőség, a ruhák tárolását sem tudtuk vállalni, és a kisgyermekes családok részére biztosított játszóterek sem volt elérhető, átmenetileg, a veszélyhelyzeti intézkedések következtében.

2021-ben összesen 21 új regisztráló érkezett a Köz(össégi)hely és Mosodába, így az összesen regisztrált ügyfelek száma eddig csaknem 1000 (986) főre emelkedett.

A Köz(össégi)hely és Mosoda igénybevétele 2021. évben:

2021	Bankszámlára befizetett összeg	Mosások száma (adag)	Igénybevevő (fő)	Igénybevevő (háztartás)	Új regisztráció (fő)
január	21 600 Ft	108	40	34	0
február	23 000 Ft	115	44	38	0

március	6 600 Ft	33	30	25	0
április	16 400 Ft	82	40	350	1
május	22 200 Ft	111	50	42	3
június	26 600 Ft	133	59	52	4
július	24 400 Ft	122	40	33	2
augusztus	18 400 Ft	92	45	38	1
szeptember	25 800 Ft	129	60	51	2
október	26 800 Ft	134	53	47	2
november	26 000 Ft	130	52	45	5
december	27 000 Ft	135	61	54	1
Összesen	264 800 Ft	1 324	574	809	21

**bruttó
előirányzat** **400 050 Ft**

A bevételi elmaradást a márciusi-áprilisi pandémia miatti korlátozások okozták.

Forrás: Mosoda szolgáltatás munkacsoport adatai alapján

Az újonnan regisztrált – és ezzel együtt a szolgáltatást aktívan igénybe vevő – ügyfelekkel együtt 986 fő 809 háztartásból (halmozott adat), 1324 alkalommal vette igénybe a Köz(össégi)hely és Mosoda által nyújtott szolgáltatásokat a 2021.01.01.-2021.12.31. közötti időszakban.

A mosodai szolgáltatás igénybevevőinek többsége a nyugdíjas korosztályba tartozó kerületi lakos, többségében nők. A mosás-szárítási szolgáltatásainkat igénybe vevők jellemzően vagy nem rendelkeznek mosógéppel a háztartásukban, vagy a mosásra fordított idő és energia miatt döntenek inkább szolgáltatásaink mellett, vagy kifejezetten a szárítási lehetőség miatt veszik igénybe a szolgáltatásokat. Az aktív korú, dolgozó ügyfeleink jellemzően nyitásra hozzák be a mosnivalójukat, a délelőtti, kora délutáni órákban zömében a nyugdíjasok veszik igénybe szolgáltatásokat.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

Budapest egyik nagy szociális városrehabilitációs fejlesztése, a Magdolna Negyed Program III. üteme (MNP III.) 2013 és 2015 között valósult meg.

A Magdolna negyed megújításának harmadik üteme az Európai Unió és a Magyar Kormány támogatásával valósult meg. Józsefváros önkormányzata 3,8 milliárd forintot nyert a városrész megújításához. A lakhatási körülmények javítása érdekében 28 önkormányzati tulajdonban lévő bérház felújítását végezték el, és 14 társasházi tulajdonban lévő lakóépület rekonstrukcióját támogatta az önkormányzat. A felújítások mintegy 1300 családot érintettek. Az épületek, terek megújítása mellett sokrétű társadalmi, közösségi, szociális és bűnmegelőzési, valamint foglalkoztatási programok és szolgáltatások indultak. Társadalmi, közösségi akciókat szerveztek a lakosoknak, bevezették a Szomszédsági Rendőr Programot a fokozott rendőri jelenlét és a polgárokkal való jó kapcsolat kialakítása érdekében. A Kesztyűgyár Közösségi Házban rendszeresen családi- és gyermekprogramokon vehettek részt a környékeliek. A Mátyás téren több alkalommal tartottak nagyszabású rendezvényeket, koncerteket. A képzési programok a

negyed egyik fontos problémájára, a tartós munkanélküliségre kínáltak megoldásokat. Az állásbörzéken több százan kaptak közvetlen állásajánlatot és jutottak munkához.

Az Orczy negyed fejlesztésére az önkormányzat támogatást nyert a VEKOP 6.2.I-15. kódszámú „A leromlott településrészekben él alacsony státuszú lakosság életkörülményeinek javítása, társadalmi és fizikai rehabilitációja Budapesten című európai uniós pályázaton. A projekt által elérni kívánt célok, eredmények: a negyed slumosodásának megállítása és visszafordítása, a kedvezőtlen szociális helyzetű helyi lakosság képessé tétele a társadalmi és munkaerőpiaci integrációra, az épített környezet megújítása és a helyi társadalom erősítése, valamint komplex szociális városrehabilitáció. A projekt alprogramjai: lakhatás, foglalkoztatási és gazdasági, közbiztonság, közterület alprogram. A lakhatás alprogram keretén belül többek között sor kerül önkormányzati lakóépületek komplex közösségi megújítására, bérházak és bérlakások üzemeltetési költségének csökkentésére, közösségi zöldudvar programra, család és lakóház mentorálásra, speciális lakhatási projektekre.

A foglalkoztatási és gazdasági alprogram keretén belül megvalósul a munkaerő-piaci (re)integráció, képzések, helyi gazdaságfejlesztés, munkahelyteremtés megváltozott munkaképességűek részére, gyermek és ifjúsági szabadidős programok hálózata, hátrányos helyzetű sportoló fiatalok tehetséggondozására.

Déri Miksa utca Nagyfuvaros utca és Rákóczi tér közötti szakaszának felújításáról az Önkormányzat 2018-ban döntött és pályázott a fővárosi TÉR_KÖZ programjában a megvalósítás támogatására. A pályázat kedvező elbírálásban részesült és 2019-ben elindult a tervezés, azonban az Önkormányzat 2020 elején úgy döntött, hogy a 21 század kihívásai és lehetőségei új tervekkel követelnek meg. A sétány koncepcióterve 2020 nyarán igazi közösségi tervezéssel készült el, az utca 2022-ben újult meg.

Főbb célok: A beruházás célja a Csarnok negyed új, funkciójában is méltó főutcája, amely a klímakihívásokra ellenállóan reagál, reziliens, „egészséges utca”. Ezért az egész utca a gyalogosbarátság jegyében terveződött újra, a Nagyfuvaros és Fecske utcák között pedig egy parkosított, játékra is alkalmas sétány jön létre, ami összekapcsolja a Nagy Ho-ho-horgász játszóteret és a Józsefvárosi Szent Kozma Egészségügyi Központ eddig kerítéssel elválasztott zöldfelületét is. Fontos cél volt, hogy az új utcát az itt lakók és itt dolgozók a sajátjuknak érezzék, ezért egy többlépcsős folyamatban, az itt élőkkel közösen készült el a felújítás koncepciója. A klímavédelem jegyében a csapadékvíz egy részét nem a csatornába vezetjük, hanem a kiterjedt zöldfelületekre, így azok párologtatva hűtik a várost.

Főbb műszaki tartalom:

- a Nagyfuvaros és Fecske utcák közötti szakasz teljesen sétáló lett, az utca kibővült a szomszédos Józsefvárosi Szent Kozma Egészségügyi Központ kertjének egy részével
- a teljes utca új burkolatot kapott, járdákon és a sétányon kevésbé melegedő világos útburkolat van
- sokkal szélesebbek a járdák, csökkent a gépkocsik sebessége, és jelentősen növekedett a zöldfelület
- kerékpározni mindkét irányban biztonságos és létesült több mikromobilitási pont, sőt később egy új Bubi pont is
- halszállka parkolás helyett kétoldali párhuzamos parkolás van
- 59 új talajkapcsolatos fa kerül az utcába és 1360 m² új zöldfelület jön létre, ahol fontos szempont a biodiverzitás, a fajgazdagság, egy természetközelibb hatás

- átépítésre került a meglévő közvilágítás hálózat
- nyáron párapap és ivókút teszi elviselhetőbbé a hőséget
- a közösségi tervezés eredményeként az új sétányon lett napos és árnyas kert, sakkasztal, a játszótér mellett egy csőszház és nyilvános WC, kondipark és egy lugas találkozások számára

Józsefváros Önkormányzata 2018-ban elnyerte a Családbarát Önkormányzat díjat. Budapest Főváros VIII. kerület Józsefváros újjáépült. A kerület fejlesztése érdekében tett intézkedések mindegyike egy szerethetőbb, élhetőbb és biztonságosabb, családbarát létté kialakítását célozta meg, ennek érdekében a parkok, a közterületek megújultak, új játszótérek kerültek kialakításra, a meglévők pedig felújításra, a kerületi intézmények is megújultak, új bölcsőde, óvoda és háziorvosi rendelők átadásra került sor, a bölcsődék, óvodák esetében eszközeik bővítése és fejlesztése is megkezdődött. Józsefvárosban az elmúlt időszakban kiemelt cél volt a gyermekjóléti intézmények fejlesztése. Az óvodai kapacitásbővítés érdekében a Képviselő-testület 2014-ben a Százados úti óvoda újjáépítését határozta el, egy 6 óvodai csoportot magában foglaló, a XXI. századi kihívásoknak megfelelő új óvoda felépítése által. A mintegy 326 millió forintos, saját forrásból megvalósuló beruházásnak köszönhetően 2017 szeptemberétől már az új épületben kezdhették meg a gyermekek a 2017/18-as nevelési évet. A Százados úton a Pitypang Tagóvoda új épülete a korábbi játszóudvar helyén létesült, a régi óvodaépület helyén pedig egy nagyobb játszóudvar került kialakításra, ahol a meglévő játszóelemeket újjal egészítették ki. A játszóudvar zöldebbé tétele érdekében ősszel füvesítettek és több száz cserje elültetésére került sor.

A Józsefvárosi Egyesített Bölcsőde „Az Év Felelős Foglalkoztatója 2017” pályázat közsféra kategóriájában 1. helyezést ért el, mely igazolja a bölcsődék szakmai vezetésének magas színvonalát.

„Civilek a Palotanegyedért Egyesület” Belső-Józsefváros felvirágoztatásáért dolgozik, célja a városnegyed kulturális örökségeinek a megóvása és ismertté tétele, kulturális és szórakoztató szolgáltatásainak továbbfejlesztése, valamint a helyi identitástudat megerősítése, a negyedbeli lokálpatriotizmus megerősítése céljából jött létre.

A civil szervezetek, egyházak, vallási közösségek és a legkülönbözőbb informális közösségek kulcsszerepet töltenek be nem csupán a társadalmi kohézió megteremtésében, de a politikai képviseleti rendszer hatékony és demokratikus működtetésében is. Ezek révén képesek a társadalom legkülönbözőbb helyzetű és szemléletű csoportjai kialakítani, megfogalmazni és közvetíteni céljaikat és tud kialakulni egy autonóm közösségekre épülő demokratikus társadalom, mely képes kontrollálni a hatalmi központok (legyenek azok politikai vagy gazdasági erők) törekvéseit.

A 2019-ben megválasztott kerületi vezetés elkötelezett a civil szervezetekkel történő partneri viszony megteremtésében és a lakosság közösségi aktivitásának megerősítésében. Programjában olyan működési modell meghonosítását tűzte ki célul, amely visszaadja az önkormányzás szó valódi értelmét: részvételt és beleszólást a döntésekbe, ami alapfeltétele annak, hogy a kerület lakosai magukénak érezzék a helyi politikát, és felelős állampolgárként vegyenek részt a közügyekben. Ez teremti meg a demokratikus közmegegyezésen alapuló hatékony kormányzás lehetőségét, melyben a véleménykülönbségeket képesek az emberek átlátható és konstruktív módon egyeztetni.

Józsefváros mélyen gyökerező polgári hagyományokkal rendelkezik, és jelenleg is kiemelkedő a helyi civil szféra aktivitása. A fővárosi lakosság nem egészen 5%-át kitevő kerületben a nagyjából 1000 bejegyzett civil szervezet összevetve a mintegy összesen 13000 szervezetről álló fővárosi civil szektorral viszonylag magas számnak tekinthető. Ez részben összefügg Józsefváros központi elhelyezkedésével, a relatíve olcsó ingatlanárakkal és bérleti költségekkel és a rendkívül sokszínű, intenzív és magas színvonalú szellemi léttel. Több országos jelentőségű egyetem (ELTE, SOTE, NKE, SZFE, PPKE, Andrassy Gyula Egyetem), kiemelkedő gimnázium (Fazekas, Vörösmarty, Trefort), kulturális intézmény (Nemzeti Múzeum, Szabó Ervin Könyvtár) és fontos egyházi központ működik a kerületben. Szinte valamennyi jelentősebb vallási irányzat jelen van. Itt található a magyar jezsuiták és a magyar evangélikus egyház központja, és Közép-

Európa egyetlen egyetemi szintű rabbiképzője (ORZSE) továbbá a szociális ellátásban rendkívül aktív szerepet játszó metodista egyház (Magyar Evangéliumi Testvérközösség) oktatási és szociális központja (Wesley János Főiskola, Oltalom Karitatív Egyesület). Számos magas presztízsű, nemzetközileg is elismert civil szervezet Józsefvárosban építette ki bázisát: a menekültekkel-bevándorlókkal foglalkozó Menedék Egyesület, és olyan meghatározó LMBTQ szervezetek, mint a Budapest Pride és a Labrisz Egyesület. A jelentős számban itt élő roma illetve szociálisan hátrányos helyzetű lakossággal is összefüggésben jó néhány országos jelentőségű roma és szegénységgel foglalkozó civil szervezet működik a kerületben, mint az Idetartozunk roma polgárjogi szervezet, Roma Sajtóközpont vagy a hajléktalan ellátásban kiemelkedő jelentőségű Menhely Alapítvány. Továbbá csak felsorolászerűen de említsük itt meg a Város Mindenkié mozgalom, az Utcajogász Egyesület, a Habitat for Humanity, a Heti Betevő, a Partners Hungary Alapítvány és a drogbeteg ellátásban fontos eredményeket fölmutató Kék Pont Alapítvány nevét. A kerülethez kötődnek olyan kiemelkedő emberi jogi és a demokratikus nyilvánosságért küzdő szervezetek, mint a Magyar Helsinki Bizottság, az Átlátszó.hu, és a NANE, de kerületi illetőségű az új urbanista mozgalom egyik zászlóvivője, a Járókelő Egyesület, a fogyatékosok gondozásában országos hírnévre szert tevő Nem Adom Fel Alapítvány, és az egyik legrégebbi és legfontosabb környezetvédő szervezet, a Levegő Munkacsoport. Nem elhanyagolható jelentőségű az is, hogy az utóbbi évtized eredményeképpen az underground és progresszív kultúra is egyre inkább itt találja meg az otthonát. Az egyre bővülő minőségi klubok mellett olyan közösségi központok épültek ki, mint az Aurora, a Gólya vagy a Grund, melyek részben vagy egészben civil szervezetként működnek, és a kulturális programszervezésen túl fontos közösségszervező szerepet is betöltenek, illetve inkubátor házként otthont nyújtanak szervezeteknek és civil kezdeményezéseknek. Kijelenthetjük tehát, hogy Józsefváros az ország egyik civil központja, ugyanakkor fontos látni azt is, hogy ezeknek a szervezeteknek illetve többségüknek a tevékenysége nem elsősorban a helyi lakosok ügyeire irányul, és nem a helyi lakosok a kezdeményezői és működtetői, még ha van is nyilván hatásuk közvetlen környezetükre. Amennyiben ugyanis a helyi lakosság civil aktivitását nézzük, akkor már nem annyira rózsás a kép.

A választásokon való részvétel nem az egyetlen, mégis fontos fokmérője annak, hogy az ország és a település polgárai mennyire érzik úgy, hogy érdemes élni állampolgári jogaikkal és részt venni az őket képviselő emberek megválasztásában majd számonkérésében. Józsefvárosban azzal a lehangoló adattal kell szembenézni, hogy fővárosi összehasonlításban rendkívül alacsony a választási részvétel. A 2014-es önkormányzati választásokon a szavazásra jogosultak 32%-a jelent meg a választáson (szemben a budapesti 43%-kal), míg a 2019-es önkormányzati választáson ez az arány 40% volt (szemben a budapesti 51%-kal).

A TÁRKI által az önkormányzat megbízásából végzett széleskörű kutatás¹ eredményei átfogó képet adnak a józsefvárosi lakosság közéleti/közösségi részvételéről, amely alapján elmondható, hogy a szűk lakókörnyezetében a kerületi lakosok többsége szokott segíteni valamilyen formában a szomszédainak vagy ismerőseinek (61%). Önkénteskedni a kerületi lakosok 14%-a szokott, míg csupán 6% (!) tagja valamilyen civil szervezetnek.

Az egyes közösségi tevékenységek gyakorisága különböző társadalmi kategóriák mentén változik: az 'új lakók' kissé nagyobb arányban végeznek önkéntes munkát (17%), mint azok, akik már több, mint 5 éve a kerületben élnek (14%). Ezen felül a diplomások nagyobb arányban (11%) tagjai valamilyen civil szervezetnek, mint a kevésbé kvalifikáltak. Érdekes továbbá, hogy míg a fiatalok (64%) és középkorúak (69%) körében viszonylag gyakori a szűk lakókörnyezetben való aktivitás (szomszédoknak, ismerősöknek való segítség), addig az idősek többsége nem ennyire aktív a közösségben: a 60 évnél idősebbeknek a fele (49%) szokott a szomszédoknak, ismerősöknek segíteni.

Önkormányzat és civil szervezetek együttműködése

Az esélyegyenlőség szerves eleme, hogy a helyi közülethez minden lakó egyformán hozzáférjen és lehetősége legyen alakítani azokat a döntéseket, amelyek közvetlenül vagy közvetetten érintik. A polgárok részvétele a közületben azonban nem tud, de semmiképpen sem tud hatékonyan megvalósulni civil szervezetek közreműködése nélkül, melyek az egyéni akaratokat társadalmi akarattá formálják, artikulálják és közvetítik a döntéshozók felé.

¹ Józsefváros lakosságának társadalmi helyzete és az önkormányzati intézményrendszer diagnózisa. 2021. április TÁRKI Társadalomkutatási Intézet Zrt.

Ugyanakkor a civil kurázsinnak nem csak az érdekérvényesítés terén van óriási szerepe, hanem óriási innovációs potenciállal rendelkezik, rengeteg plusz energiát és erőforrást tud mozgósítani részben a civil szervezeti keret rugalmasabb működése folytán, részben azért, mert résztvevői motiváltak, saját ügyüknek tekintik a tevékenységet, amit végeznek.

A különböző civil és egyházi szervezetek olyan szolgáltatásokat képesek ellátni, melyek az önkormányzat által fenntartott intézményekben nem működnek, és teljes körű ellátásukra nincs lehetőség.

2020 decemberében a józsefvárosi képviselő-testület nevében eljáró polgármester elfogadta **Józsefváros Civil Stratégiáját**, ami nem csak abban a tekintetben volt újdonság, hogy korábban az önkormányzat ilyen koncepcióval nem rendelkezett, de teljesen új szemlélet is hozott a civilek és önkormányzat együttműködési rendszerébe. A stratégia alapvető célkitűzése az volt, hogy a civil szervezetek és közösségek és az önkormányzat közötti együttműködés átlátható és nyitott legyen, az önkormányzat partnernek tekintse a civil szervezeteket és közösségeket, és az állampolgárok bele tudjanak szólni az őket érintő döntésekbe. Ennek jegyében a következő programok és intézkedések valósultak meg (részben vagy már egészben):

- Új civil pályázati rendszer elfogadása
- Civil szervezetek kedvezményes helyiségbérleti szerződéseinek felülvizsgálata
- Helyiségtámogatás beindítása pályázat útján
- Bérbeszámítás rendszerének felülvizsgálata a kedvezményes helyiségbérletek esetén
- Rövidtávú terembérlet átláthatóvá tétele
- Civil centrum-hálózat kialakításának előkészítése
- Civil hírlevél elindítása
- Civil szervezetek tanácskozási jogának rendezése
- Szakmai/civil egyeztető fórumok rendezése
- Kapcsolattartás fejlesztése a civil szervezetekkel
- A civil szervezetekkel kötött szerződéses együttműködések felülvizsgálata
- A lakosok, cégek és a civil szervezetek közti kapcsolat erősítését szolgáló koncepció kidolgozása
- Józsefvárosi Közösségekért kitüntetés alapítása

Az esélyegyenlőség szempontjából egyik legfontosabb intézkedésnek tekinthető, hogy az Önkormányzat kiemelten kezeli a hátrányos helyzetű emberekkel/közösségekkel foglalkozó programok támogatását. Minden évben pályázati alapot különít el a költségvetésből, amelyből a kerület érdekében tevékenységet végző szervezetek, egyházak, sportegyesületek, nemzetiségi önkormányzatok, illetve művészeti tevékenységet folytató magánszemélyek munkája támogatható. Annak érdekében, hogy a civil és egyházi szervezetek aktív szerepet vállaljanak az esélyegyenlőség megteremtésében, a pályázat elbírálása során a hátrányos helyzetű embereket támogató programok többletpontot kapnak.

Támogatja továbbá az önkormányzat a helyi lakosokat megcélzó civil szervezetek helyiséghez juttatását. Az általános kedvezmény mellett lehetőséget biztosít arra, hogy az első néhány évben civil szervezetek gyakorlatilag a teljes bérleti díj elengedésben részesüljenek. A pályázatok elbírálása során figyelembe veszi, hogy az adott civil szervezet hány helyi lakos számára nyújt szolgáltatást. Plusz pontot jelent, ha a pályázó civil szervezet szándéka, hogy a helyiséget más szervezettel is megossza, vagyis ezáltal egyfajta civil inkubációs szerepet valósítson meg.

Az önkormányzat új díjat alapított, amelyre civil és közösségi munkát végző szervezeteket, magánembereket és informális közösségeket lehet jelölni, akik a társadalmi igazságosságért, az egyenlőségért, a befogadásért, Józsefváros lakóinak biztonságáért és a környezeti fenntarthatóságért végzett munkájukban értek el kiemelkedő eredményt.

Az új stratégia egyik legmeghatározóbb eleme olyan civil innovációk támogatása, melyek viszonylag kevés anyagi hozzájárulást igényelnek, mégis képesek a közösségi aktivitás fölélnéklítésére és a lakosság szemléletformálására, mint azt az alábbi példák mutatják:

- Ötletcsarnok pályázat a Rákóczi téri csarnok közösségi térré változtatásáról
- Józsefvárosi Szomszédünnep pályázat a helyi közösségek megerősítésére
- „Nem kérünk virágot” – alternatív nőnap
- Bérlikijelölési jog civil és egyházi szervezeteknek (alternatív szociális bérlakás program)

Az új támogatói stratégia vezérelve, hogy kisebb támogatással, inkább a kreativitásra és a lakossággal való együttműködésre építő civil szervezetek részesülnek előnyben mintsem azok, amelyek az állami is önkormányzati vagy egyéb nagy támogatói alapok forrásaira hagyatkoznak és ennek megfelelően is alakítják tevékenységüket.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2018)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
8	1	33 753	1
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Számos program szervezésével biztosítja Önkormányzatunk a közösségi együttélés megélésének lehetőségét, ahol társadalmi és kulturális szinttől függetlenül vehetnek részt a lakosok és tölthetik együtt a szabadidejüket.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

A Községi Részvételi Iroda feladata a helyi lakosság aktivizálása, a szolidaritás erősítése, valamint a civil szervezetek, informális közösségek, önkormányzati intézmények és a helyi lakosság közötti együttműködés erősítése, a kölcsönös tanulás és információcsere támogatása, valamint a széleskörű közérdekű és közérthető tájékoztatás (ez utóbbi a Polgármesteri Kabinet kommunikációs stábjával együttműködésben).

A szociális ellátórendszerrel szorosan együttműködik a Községi Részvételi Iroda által működtetett józsefvárosi zöld szám, amely ingyenes csatornát biztosít minden kerületi lakos számára, akinek segítségre vagy tájékoztatásra van szüksége. A Községi Részvételi Iroda által szervezett helyi önkéntesek szintén rendszeresen együttműködnek a szociális ellátórendszer intézményeivel, különösen a pandémiás vagy egyéb krízishelyzetekben. Szintén a Részvételi Iroda és a Polgármesteri Kabinet kommunikációs stábjának koordinációjával valósulnak meg az önkormányzat adománygyűjtő kampányai, amelynek során pénzbeli és természetbeni adományokat gyűjtünk a helyi rászorulókat támogatására.

A Községi Részvételi Iroda kiemelt feladata a Polgármesteri Kabinet kommunikációs stábjával együttműködésben a közérthető tájékoztatási formák megteremtése és az önkormányzat szolgáltatásairól szóló információk eljuttatása a lakosság széles köréhez. Ennek érdekében számos online és offline felületet működtet, amelyeken kiemelt figyelmet kapnak a sérülékeny csoportok számára fontos információk. Kiemelt célcsoportként kezeljük az önkormányzati lakásban élő bérlőket és az ő jogtudatosságuk és tájékozottságuk növelését.

A helyi lakosok közszolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása érdekében 2023 májusától a Polgármesteri Hivatal külön ügyfélszolgálatot nyit, hogy segítse a hatékony és ügyfélbarát

eligazodást és azok is hozzá tudjanak jutni az elektronikus ügyintézéshez, akiknek nincs megfelelő technikai felszerelésük vagy jártasságuk az online ügyintézéshez.

- d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Az egységes nemzeti kultúrára építő és azt érvényesítő országokban a nemzetiségi kérdés szorosan összekapcsolódik az esélyegyenlőség kérdésével. Ezzel éppen mi magyarok nagyon is tisztában vagyunk, hiszen több millió magyar él Magyarországon kívül, és küzd rengeteg hátránnyal annak következtében, hogy kisebbséghez tartozik. Nem csupán az eltérő nyelv jelent hátrányt, de az identitás megélése is sokkal nehezebb egy kisebbségi számára, akinek közösségi és kulturális életét, de érvényesülési lehetőségeit is alapvetően befolyásolja, hogy része-e az államalkotó nemzetnek. Még ha direkt diszkrimináció nem is éri az állami intézményrendszerben meglévő finansziális és minőségi egyenlőtlenségek jellemzően kedvezőtlenül érintik a nemzetiségi intézményeket.

Magyarországon (a roma kisebbséget leszámítva, melyet külön fejezet tárgyal) nem hangsúlyos probléma a nemzetiségek helyzete. Egyfelől kiterjedt és államilag támogatott kisebbségi intézményrendszer áll rendelkezésükre, amit az erős anyaországi kapcsolatok is segítenek, másfelől alacsony a számarányuk a teljes lakossághoz képest. A legnagyobb etnikum a német kisebbség, de a népszámlálási adatok szerint ők sem érik el a 200 ezer főt, és ebből is mindössze nagyjából negyvenezen német anyanyelvűek. A valamely nemzetiséghez tartozó nem magyar anyanyelvűek száma az országban nem éri el a 100 ezer főt (+ kb. 50 ezerre tehető a valamely cigány nyelvet anyanyelvként beszélő népesség). Budapest kb. 1,7 milliós lakosságából – a roma kisebbséggel együtt – 60 ezer nemzetiségi és 18 ezer nem magyar anyanyelvű lakos. Kerületi szintén pár, száz maximum 1000 fő körüli azok létszáma, akik - egy-egy adott nemzetiséghez tartozónak vallják magukat. A 2011-es népszámlálási adatok szerint a német (közel 1000 fő) és a román (622 fő) számított a legnagyobb a nemzeti kisebbségnek a kerületben. Ennél jóval kevesebben regisztrálják magukat a kisebbségi önkormányzati választáson folyamatában. Erről a kisebbségi önkormányzati törvény szerint minden önkormányzati választáson nyilatkozniuk kell. (Minden bizonnyal ennél valamennyivel többen kötődnek egy kisebbséghez.)

A nemzetiségi önkormányzatokat alapvetően a központi költségvetés finanszírozza. A kerületi nemzetiségi önkormányzatok a Bethlen Gábor Alapkezelőtől egységesen 1 millió 40 ezer forint támogatást kapnak kivéve a ruszinokat, akik 520 ezer forintot kapnak és a roma önkormányzatot, melynek állami támogatását az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő finanszírozza. Külön feladatalapú támogatást is kapnak az önkormányzatok, amit az előző évi tevékenységük kiértékelése után nyerhetnek el, ez alapján 100 ezer forinttól akár 1,5 millióig is terjedhet a támogatás összege. Ezt egészíti ki a települési önkormányzat működési támogatása, mely a roma kisebbséget szintén külön kezeli, és önkormányzattól függően 200 és 500 ezer forint közötti juttatást jelent a 8. kerület esetében. Továbbá kb. 400 000 forint összeghez juthatnak hozzá a nemzetiségek a részükre kiírt pályázaton, melynek célja a hazai kisebbségek hagyományainak megőrzése, esélyegyenlőségük elősegítése, a nemzeti identitás erősítését szolgáló kulturális programok támogatása. (A szétosztható keret költségvetés-függő, de az önkormányzat igyekszik a lehetőségeihez mért legmagasabb összeget meghatározni a pályázatban kiosztható keretre). A pályázók jellemzően rendezvényszervezésre, könyvkiadásra és egyéb kiadványokra kérnek támogatást, és a tapasztalat az, hogy nem annyira a kisebbségek nagyságától, mintsem inkább a kisebbségi vezetők aktivitásától függ a programok mennyisége és színvonala, ami aztán a döntéseket befolyásolja.

A Józsefvárosi Önkormányzat egyéb módokon is hozzájárul a kisebbségi önkormányzatok megfelelő működtetéséhez. Nemzetiségi referens segíti munkájukat és egy irodaépület áll rendelkezésükre az önkormányzat épületéhez közel, a Vajdahunyad utcában. Ez az úgynevezett nemzetiségi iroda, mely irodaként és kisebb rendezvények helyszínéül is szolgál. Miután az

iroda méretei és műszaki állapotát sok kritika érte, ezért a tavalyi évben döntés született egy újabb, közelben lévő tágas irodahelyiség biztosításáról.

A kerületben nincsenek helyi nemzetiségi oktatási intézmények, azok mind fővárosi szinten működnek és a nemzetiségi programok javarésze is fővárosi szinten valósul meg a kerület önkormányzatainak aktív részvételével.

Az alábbi lista tartalmazza a józsefvárosi nemzetiségi önkormányzatokat (a roma önkormányzat kivételével) és mellettük zárójelben a 2019. évi választásra nyilvántartásba vettek számát:

- Józsefvárosi Ruszin Önkormányzat (44 fő)
- Józsefvárosi Német Nemzetiségi Önkormányzat (64 fő)
- Józsefvárosi Bolgár Önkormányzat (24 fő)
- Józsefvárosi Szerb Önkormányzat (45 fő)
- Józsefvárosi Lengyel Önkormányzat (23 fő)
- Józsefvárosi Román Önkormányzat (86 fő)
- Józsefvárosi Szlovák Önkormányzat (23 fő)
- Józsefvárosi Görög Önkormányzat (72 fő)
- Józsefvárosi Örmény Önkormányzat (113)
- Józsefvárosi Ukrán Önkormányzat (39 fő)

2020. évben több nemzetiség összefogásával indult el integrációs, edukációs, rekreációs projekt, elsősorban hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok számára. Ugyanebben az évben az Interetnikus-Interkulturális Mozgalom, a Józsefvárosi Görög Önkormányzat, az Esély Budapest Fővárosi Gyermek- és Ifjúsági Alapítvány, egyházak, országos, illetve fővárosi nemzetiségi önkormányzatok együttműködésben valósult meg az interetnikus-interkulturális tábor projekt, mely az összes nemzetiségből összesen 300 gyermek nyári üdültetését tette lehetővé. 2021-ben a Józsefvárosi Önkormányzat táborához kapcsolódott az interetnikus projekt és ismét létrejöhett a nemzetiségek közös tábora. A projekt programjai egész nyáron és ősszel heti rendszerességgel zajlottak több száz gyermek rendszeres részvételével teljesen térítésmentesen, amíg a járványhelyzet ezt megengedte. A munkát önkéntes középiskolás fiatalok is segítették és segítik folyamatosan.

Több nemzetiségi önkormányzat is aktívan részt vett a koronavírus okozta nehézségek könnyítésében ételosztással, ételszállítással és a karanténban lévők ellátásával.

Az önkormányzat vezetése átérzi – programokon, táborokban szerzett saját tapasztalatra építve – a nemzetiségi létben élők problémáit, gondjait, az esélyegyenlőtlenség jelenlétét. Az egyenlő képviselet érdekében tervezi Nemzetiségi Kerekasztal felállítását, hogy a problémák széles körben és transzparens módon tárgyalhatók legyenek.

A Budapest Józsefvárosi Önkormányzat együttműködési megállapodást kötött mind a 10 helyi Nemzetiségi Önkormányzattal (Bolgár, Görög, Német, Ruszin, Lengyel, Szerb, Szlovák, Örmény, Román, valamint Roma). Az együttműködés alapján pénzeszközökkel továbbá a szükséges tárgyi, technikai eszközökkel felszerelt helyiség biztosításával segíti a nemzetiségi önkormányzatok működését, mely fenntartásával kapcsolatos költségeket is a Budapest Józsefvárosi Önkormányzat vállalta. A megállapodás alapján a nemzetiségek számára a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférést, támogatja a nemzetiségek szellemi, épített- és tárgyi örökségük védelmét.

Fentiekén túl Önkormányzatunk minden évben pályázatot ír ki a nemzetiségi önkormányzatok számára a pályázat elsődleges célja, hogy a Józsefvárosban működő nemzetiségi önkormányzatok támogatáshoz juthassanak, amely segíti további közösség-szervező, szociális ellátó, kulturális programszervező, valamint az egészségügyi, köznevelési, gyermek és ifjúsági feladatokról való gondoskodásukat, az idősekkel kapcsolatos programok, a hagyományörző és az esélyegyenlőségre való törekvést segítő tevékenységek, valamint a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény alapján kötelező és önként vállalt feladatok támogatása.

A támogatásra rendelkezésre álló keretösszeg 2023. évben 5,5 millió Ft. A Pályázó vissza nem térítendő támogatásban részesül.

e) helyi lakossági önszerveződések.

„Civilek a Palotanegyedért Egyesület” Belső-Józsefváros felvirágoztatásáért dolgozik, célja a városnegyed kulturális örökségeinek a megóvása és ismertetése, kulturális és szórakoztató szolgáltatásainak továbbfejlesztése, valamint a helyi identitástudat megerősítése, a negyedbeli lokálpatriotizmus megerősítése céljából jött létre.

A Társak a Teleki Térért Egyesület 2013-ban alakult lokálpatrióta józsefvárosi lakosok kezdeményezésére. Az alapítók fő célként szűkebb lakókörnyezetek megújítását és megóvását, valamint a közösségi élet építését és egy aktív, összetartó lakóközösség létrehozását tűzték maguk elé.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A Józsefvárosi Roma Önkormányzat képviseli, mint nemzetiségi önkormányzat a józsefvárosi roma lakosságot. A helyi önkormányzat együttműködési megállapodás keretében biztosítja a nemzetiségi önkormányzat részére az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról. A helyi önkormányzat működési hozzájárulásként pénzügyi támogatást biztosíthat. 2022. évben működési hozzájárulásként 5.369.000 Ft támogatást biztosított a települési önkormányzat.

A kisebbségi önkormányzat 2022-ben 11 alkalommal ülésezett.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
előre nem látható helyzet, rezsiválság miatt a lakosok deprivációja	támogatások feltételrendszerének folyamatos felülvizsgálata, szükség esetén módosítása rezsitámogatás
a kerületben szignifikáns a magyar nyelvet kevésbé, vagy azt nem beszélő lakosok száma, így a közszolgáltatásokhoz való hozzáférésük is korlátozott	igényfelmérés, nyelvi akadálymentesítés
a kerület egészségügyi mutatói kedvezőtlenebbek a fővárosi átlagnál	egészségterv készítése, kedvezményes úszás a kerületi lakosoknak, mozgás ösztönzése szabadidőparkok létesítésével
hátrányok a különböző szolgáltatásokhoz való hozzáférésben	szociális szolgáltatások kapacitásbővítése roma referens alkalmazása, roma gyakornoki program működtetése, együttműködés roma civil szervezetekkel

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

Az alacsonyabb társadalmi-gazdasági mutatók közé születő gyerekek esélyei már első napjuktól rosszabbak a társadalom átlagnál: kisebb testsúly, több koraszülött, gyakoribb fejlődésbeli lemaradás, és fokozatosan halmozódnak a későbbi életésélyeket meghatározó hátrányok. A megtestesülő egyenlőtlenségek mellett elgondolkodtató, hogy a legtöbb mutatóban nem látszik semmiféle javulás az elmúlt húsz évben.

A legutóbbi időkben csökkent Magyarországon a gyermekszegénység általános mértéke, a gyerekes családok anyagi helyzete javult 2013 és 2017 között. Bár csökkent a súlyos anyagi depriváltságban élő gyerekek aránya – 32 százalékról 15 százalékra –, ám ezzel az értékkel Magyarország továbbra is hátul kullog az unióban: a 28 tagország közül csak négyben rosszabb ez a mutató. A nélkülözési arány: 15,2% (EU: 6,4%), a három vagy annál több gyerekeseknél 22%. ez messze a legmagasabb ráta az Unióban (EU:6,7%). A társadalom legszegényebb 30 százaléka neveli a magyar gyerekek több mint felét. 2013 és 2017 közt nőtt ugyan a foglalkoztatottság, a legszegényebb szülők viszont többnyire közfoglalkoztatottak. 2017-re ismét emelkedett, 125 ezer volt a legszegényebb gyerekek száma.

Gyermekes családok esetében a munkanélküliség és a munka elvesztése sokkal nagyobb hatást gyakorol a család pénzügyi helyzetére (különösen, ha a gyerekek egyszülős családban nőnek fel). A hozzáférést több ellátás esetében is korlátozták, és a pénzügyi támogatások összege 2010 óta vagy csökkent, vagy változatlan maradt.

2007 és 2017 között a csecsemőhalandóság 5,9 ezrelékről 3,6 ezrelékre esett vissza. Magyarországon változatlanul nagyon magas (8,5 százalékos) a 2500 gramm alatti születési tömegű csecsemők aránya az európai átlaghoz képest. A gyermekeknek nyújtandó egészségügyi, oktatási, gyermekjóléti szolgáltatásokon most spórolva jóval nagyobb költséget kell majd fizetni a társadalomnak. A szegényebb gyerekek gyakran már a születésükkor hátrányba kerülnek: kisebb súllyal születnek, és többen koraszülöttek közülük, ami egész életükre kiható fejlődésbeli lemaradást okozhat. Az adatok alapján a szegény gyerekek fogai rosszabbak, ők maguk pedig gyakrabban betegek, emiatt kórházba is gyakrabban kerülnek.

Sok gyermek az alapvető szociális szolgáltatásokból sem részesül Magyarországon. 2016-ban két civil szervezet, A Város Mindenkié és az Utcajogász gyűjtött aláírásokat egy petícióhoz, amely megoldást követelt az érvényes lakcímmel nem rendelkező gyermekek megfelelő egészségügyi ellátásának problémájára. A Központi Elektronikus Szolgáltató Rendszer szerint 2015-ben országosan mintegy 4500 gyermek nem rendelkezett érvényes lakcímmel, így láthatatlanok voltak az ellátó rendszer számára. Ugyanakkor 2016-ban az ombudsman felhívta a figyelmet arra, hogy mennyire túlterheltek a gyermekvédelmi hatóságok. 2018-ban három jelentés állapította meg, hogy 2016 óta semmiféle előrehaladás nem történt a személyzet hiányát és az aránytalan munkaterheket illetően.

Bár a gyermekvédelmi törvény 7. §-a tiltja a családból való kiemelését pusztán anyagi indokok miatt, a gondoskodásba vett gyermekek akár 30 százaléka így kerül a gyermekvédelmi rendszerbe. Az állami gondoskodásba kerülő gyermekek száma annak ellenére is folyamatosan nő, hogy a születésszám csökken. Néhány szakértő szerint ennek egyik oka a gyermekvédelmi alapellátás eszköztelensége.

Ma Magyarországon a legkisebb a társadalmi mobilitás az Európai Unióban -- az itt élő gyermekeknek van a legkisebb esélye arra, hogy a szüleik státuszához képest érdemben feljebb kerüljenek a társadalmi ranglétrán. Ezt nem utolsósorban az oktatási rendszer durva szelektivitása okozza – ahogy ezt az OECD PISA felmérései is igazolják. Minden tizedik, tanulmányait szakképzésben megkezdő fiatal végzettség nélkül hagyja el az iskolát.

Komoly gondot okoz a fiatalok között a dizájn drogok terjedése: használata a 14 éves vagy annál fiatalabb tanulók között is gyakori. (Erről bővebben ld. a szenvedélybetegekről szóló alfejezetet.) Józsefvárosban összesen 9520 gyerek él, akik a népesség 13 százalékát teszik ki. A kerület minden nyolcadik lakója 18 év alatti. A gyermeket nevelő családok körében a legjellemzőbbek az egygyerekes háztartások (67%), 25%-ot tesznek ki a két-gyerekes és 8%-ot a 3 vagy többgyerekes családok. Nincs okunk feltételezni, hogy a kerületre általában jellemző, a budapesti átlagnál rosszabb szociális vagy egészségügyi mutatók, és kedvezőtlenebb életkörülmények: lakások állapota, vagy a zöldfelületek hiánya ne érvényesülnének a gyermekek életében is.

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	10 345	10 983	21328	48,50%	51,50%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			648	3,04%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	1 718	1 626	3344	8,06%	7,62%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	326	288	614	1,53%	1,35%
Forrás: TeIR, KSH Tstar					

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

A halmozottan hátrányos helyzetű 14 év alattiak száma 776-ra tehető, ami a teljes ilyen korú népesség 9,7%-a. A fogyatékkal élő fiatalok számáról nincs kerületi adat, de a budapesti 8%-os arány alapján megbecsülhető, hogy az ő számuk a kerületben 760 körül, de mindenképpen 7-800 között lehet. A Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ szakmai beszámolóiból tudjuk, hogy a veszélyeztetett kiskorúak száma 2019-ben 544, 2020-ban 503, 2021-ben 509 fő volt.

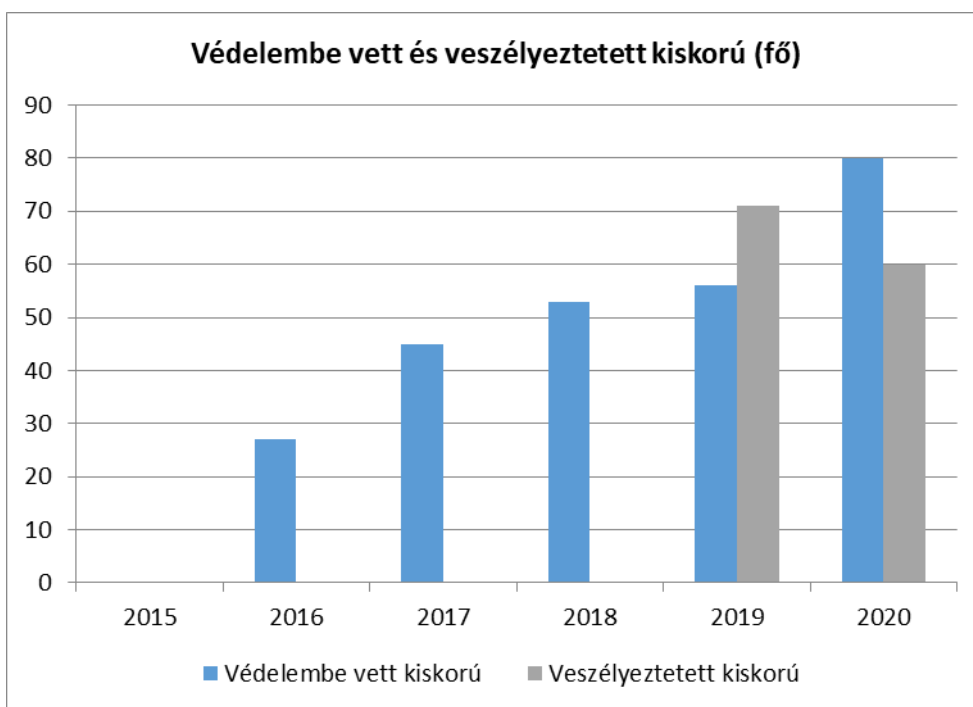
A védelembe vett gyermekek száma az elmúlt évek során folyamatosan emelkedett, 2016 (301fő) és 2019 (425fő) között több mint 30%-kal.

Ugyanakkor a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számában történt folyamatos ingadozás további vizsgálatokat igényel: 2017 és 2019 között jelentősen (a 2017-es 1516 főről a 2019-es 1007 főre) csökkent, majd 2020-ban 793-ról 2021-re 1028 főre) nőtt.

A rászorultság másik regisztrációs kategóriája a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma és aránya. Ezek összevetése az egyes óvodai és iskolafokokban, a köztük megfigyelhető változások szintén azt mutatják, hogy vagy az adatgyűjtés szorul fejlesztésre, vagy az elérhető kedvezmények nem teszik érdekeltté a szülőket a nyilatkozat megtételében. (Azt nem feltételezzük, hogy a változások háttérben tömeges ki és beköltözés állna.) Az adatokból jól látszik, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya az óvodákban még 5%, majd az iskolákban 11-17% között mozog.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2015	n.a.	n.a.
2016	27	n.a.
2017	45	n.a.
2018	53	n.a.
2019	56	71
2020	80	60

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

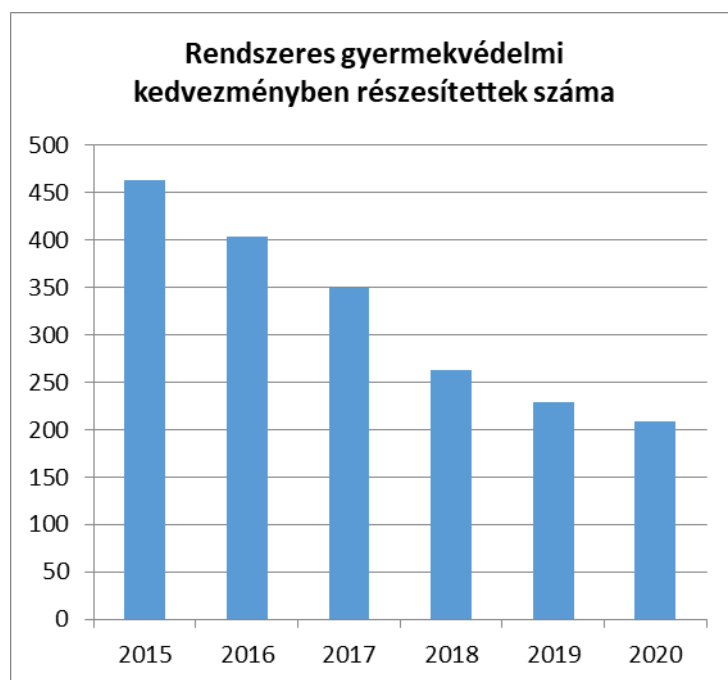
A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

- az ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésre és - ha megfelel a feltételeknek - a szünidei gyermekétkeztetésre,
- a természetbeni támogatásra,

- az ingyenes tankönyvre,
- egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2015	463
2016	404
2017	349
2018	262
2019	229
2020	209

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

Születési támogatás

Az önkormányzat gyermek születésére tekintettel gyermekenként egy alkalommal születési támogatást nyújt valamely törvényes képviselője részére, akinek a családjában az egy fogyasztási

egységre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 450 %-át. A jövedelemről a kérelemben nyilatkozni kell. A támogatás a gyermek születését követő hatodik hónap utolsó napjáig igényelhető. A határidő jogvesztő. A támogatás mértéke gyermekekenként 15.000,- Ft, melynek folyósítása bankszámlaszámra utalással, ennek hiányában postautalvánnyal történik.

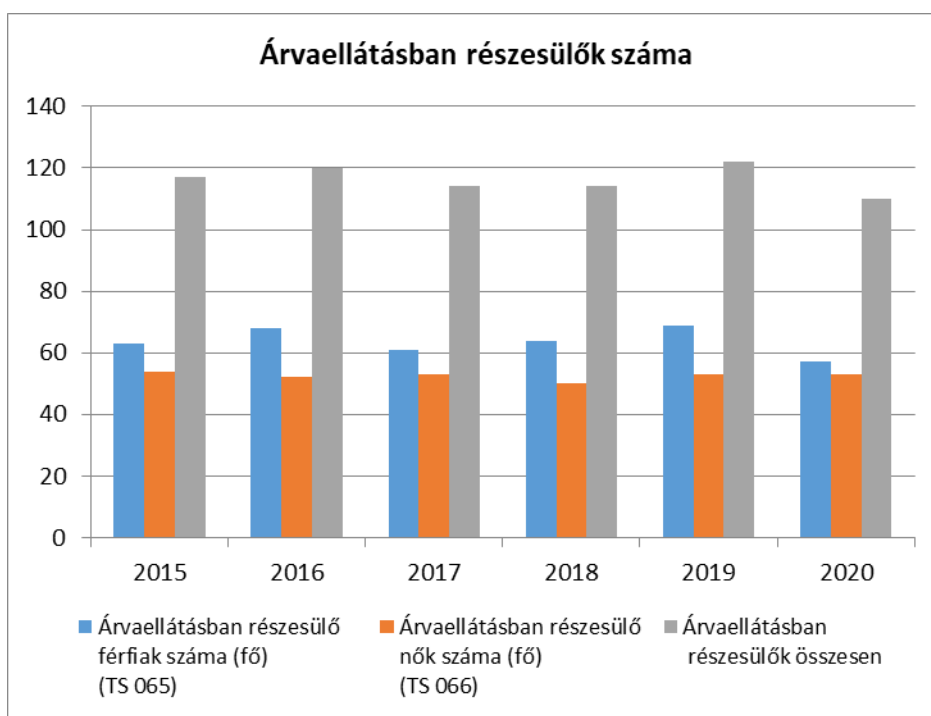
Első osztályosok támogatása

Az önkormányzat 2013. évtől kezdődően a Budapest VIII. kerületben az adott év július 15. napján érvényes lakóhellyel rendelkező kerületi vagy kerületen kívüli köznevelési intézményben tanulmányait első alkalommal megkezdő leendő első osztályos általános iskolai tanulók részére iskolakezdési támogatást nyújt.

A támogatás az önkormányzat által meghatározott Józsefváros kártya elfogadó helyeken (papír-írószer boltokban) tárgyév december 31. napjáig beváltható 5000,- Ft értékű vásárlási utalvány formájában kerül kifizetésre. Az utalványok a diákok törvényes képviselőinek előzetes kiértékelése mellett a polgármesteri hivatalban évente augusztus 01. napja és szeptember 10. napja között kerülnek átadásra.

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2015	63	54	117
2016	68	52	120
2017	61	53	114
2018	64	50	114
2019	69	53	122
2020	57	53	110

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A gyermekek egészséges fejlődésének egyik alapfeltétele a megfelelő mennyiségű egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű és minőségű táplálékhoz, ezért nagy jelentőséggel bír az Önkormányzat által biztosított közétkeztetés, valamint az óvodákban bevezetett friss zöldség-gyümölcs program. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő családok gyermekei a bölcsődében, óvodában és az általános iskolában térítésmentesen étkeznek, rászoruló középiskolások 50%-os támogatást kapnak. A térítésmentesen étkezők száma megközelítőleg az összes étkező gyermek 75%-a.

Az alábbi táblázat a gyermekétkeztetés alakulását mutatja a kerületi óvodákban és intézményekben.

Intézmény	Gyermekétkeztetés alakulása - 2020 (fő)						
	100%-os normatív kedvezményben részesülők száma		50%-os normatív kedvezményben részesülők száma	Normatív kedvezményben nem részesülők száma		Étkezők összlétszáma	
	háromszori étkezésben részesül	csak ebédben részesül	háromszori étkezésben részesül	háromszori étkezésben részesül	csak ebédben részesül	háromszori étkezésben részesül	csak ebédben részesül
Óvoda	567			165		732	
Általános Iskola	313	6	119	220	127	652	185
Gimnázium							
Összesen	880	6	119	385	127	1384	185
Intézmény	Gyermekétkeztetés alakulása - 2021 (fő)						

	100%-os normatív kedvezményben részesülők száma		50%-os normatív kedvezményben részesülők száma	Normatív kedvezményben nem részesülők száma		Étkezők összlétszáma	
	háromszori étkezésben részesül	csak ebédben részesül	háromszori étkezésben részesül	háromszori étkezésben részesül	csak ebédben részesül	háromszori étkezésben részesül	csak ebédben részesül
Óvoda	621			181		802	0
Általános Iskola	398	8	153	262	114	813	171
Gimnázium		0				0	
Összesen	1019	8	153	443	114	1615	171
Változás 2020-2021							
Intézmény	100%-os normatív kedvezményben részesülők száma		50%-os normatív kedvezményben részesülők száma	Normatív kedvezményben nem részesülők száma		Étkezők összlétszáma	
	háromszori étkezésben részesül	csak ebédben részesül	háromszori étkezésben részesül	háromszori étkezésben részesül	csak ebédben részesül	háromszori étkezésben részesül	csak ebédben részesül
Óvoda	109,50%			109,70%		109,60%	
Általános Iskola	127,20%	133,30%	128,60%	119,10%	89,80%	124,70%	92,40%
Gimnázium							
Összesen	115,79%	133,30%	128,60%	115,07%	89,80%	116,71%	92,40%

Az önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést.

- e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete; és
- f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

A fővárosi újszülöttek közül ma évente 3000 külföldi szülő gyermeke. Józsefvárosban a gyermekek számottevő hányada részben vagy egészben bevándorló családból származik. A Józsefvárosi Egyesített Bölcsődék tagintézményeibe jelenleg beiratott gyermekek 8%-a nem magyar anyanyelvű, további 8%-ot képviselnek a vegyes házasságú családok. Mongol, kínai, vietnámi, nigériai, szerb, ukrán, brit, román, argentin, spanyol, venezuelai, mexikói és arab származású gyermekek is kerültek bölcsődei csoportokba. A Józsefvárosi Egyesített Bölcsődéknél dolgozó kisgyermeknevelők közel egyharmada felsőfokú végzettségű, ennél azonban kevesebb arányban beszélnek valamilyen idegen nyelvet. A kollégák jobb nyelvtudása gördülékenyebbé tenné a családokkal folytatott munkát és nagyban segítené a bizalmi kapcsolatok kialakulását.

A JEB 2016. év óta projekt partnerként vesz részt a TEMPUS Közalapítvány által kiírt Erasmus+ köznevelési és stratégiai nemzetközi partnerségi pályázatokon, melyek a bölcsődés korú korosztály multikulturális neveléséhez és a felsőfokú szakemberképzéshez adnak támogatást.

A 2020 októberi statisztikák alapján a józsefvárosi önkormányzati óvodába járó 1091 gyermekből 91 volt külföldi, jelenleg nem áll adat rendelkezésre arról, hogy közülük hány nem magyar anyanyelvű. 2022 elején a józsefvárosi önkormányzat dedikált forrást különített el a kerületben korábban már zajlott – “multikulturális iskolaelőkészítő” – óvodai programjára, amely elsősorban a nem magyar anyanyelvű gyerekek iskolakezdését segíti.

A kerületben magas az általános iskolás-korú külföldi gyerekek száma. (Pl. a Molnár Ferenc Ált. Isk. 2021 októberi statisztikái alapján a bevándorló háttérű gyermekek aránya 15%. (477 gyerekből 72). Bár több iskolában kialakultak helyi jó gyakorlatok e gyermekek integrációjára, ezek sokszor csak ad-hoc megoldások átfogó szakmai koncepció nélkül. Ezt a szakmai együttműködések alacsony intenzitása/hiánya is magyarázza. A menekült/bevándorló háttérű gyermekek ritkán részesülnek a kerületben működő tanodák szolgáltatásaiból.

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A kerületben élő gyermekekre vonatkozóan ilyen jellegű adat nem áll rendelkezésre. Nincsenek teleszerű szegregált lakókörnyezetek, a korábbiakban már említett Orczy és Magdolna negyed városrészekben ugyan jelentősebb a hátrányos helyzetű gyermekek, illetve családok száma, a kimutatások alapján a kerületnek ezen részein többen részesülnek különböző támogatásokban, segélyekben, és magasabb a munkanélküliség aránya, ebből következtethető, hogy a gyermekek helyzete is ezeken a területeken nehezebb.

Befogadó Óvodák Projekt

Az önkormányzat fenntartásában működő Józsefvárosi Óvodák biztosítja a kerületben élő családok óvodáskorú gyermekeinek intézményes ellátását a székhelyóvodában és 10 tagóvodájában. Mind a tizenegy feladatellátási helyen az Óvodai nevelés országos alapprogramjára épített program szerint dolgozik, kiemelve azokat a sajátos célokat és feladatokat, amelyekre az adott tagintézményben nagyobb hangsúlyt fektetnek.

A kerület az általános elvonások ellenére is költségvetési prioritásként kezeli az óvodák tárgyi és személyi fejlesztését. a minőségi szakember-gárda toborzása és megtartása érdekében például bérpótlékot nyújt kerületi óvodákban dolgozóknak.

2020-ban egyedülálló lehetőség nyílt Józsefváros számára, hogy az óvodafejlesztési, esélyegyenlőségi terveit ténylegesen meg is valósítsa. Az Európai Bizottság támogatásával a Rosa Parks Alapítvány és a Partners Hungary Alapítvány partnerségével egy olyan befogadó intézményrendszer kialakítása zajlik, amely támogatja az összes gyermek fejlődését és kompenzálja a társadalmi hátrányokat. Fontos célkitűzés, a romák és a hátrányos helyzetű gyermekek szegregációjának csökkentése az önkormányzati óvodákban, és olyan programok indítása, amelyek révén a kerület óvodáiból ma még eljáró gyermekek itt tarthatók.

A Befogadó óvodák projekt keretében inkluzív intézményfejlesztési stratégia készül és valósul meg az önkormányzat óvodáiban. Ennek részeként az óvodapedagógusok mentorálást kapnak, és az óvodai szolgáltatások olyan innovatív programokkal bővülnek, amelyek országosan is egyedülállóak (bűvészprogram, minden óvodában elérhető angol élménypedagógiai program stb.). Az óvodában elérhető programok és szolgáltatások minden gyermek számára hozzáférhetővé válnak ezzel is csökkentve az esélyegyenlőséget az önkormányzat által bevezetett „VOUCHER”

program segítségével. A VOUCHER program lehetőséget biztosít arra, hogy minden gyermek számára hozzáférhetőek legyenek az igénybevehető szolgáltatások térítésmentesen.

A Budapest Józsefvárosi Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a kerületben élő gyermekek helyzetére, esélyegyenlőségére és arra törekszik, hogy már kisgyermekkorban biztosítsa minden gyermek számára az esélyegyenlőséget. Önként vállalt feladatként a Józsefvárosi Egyesített Bölcsődék tagintézményeként működteti a Biztos Kezdet Gyerekházat, mely lehetőséget biztosít a nehezebb körülmények között élő gyermekek és családjaik számára olyan szolgáltatásokhoz való hozzáférésre, melyet önerőből nem tudnának elérni, továbbá a kisgyermek képességeik kibontakoztatását segíti elő, mely a későbbiek folyamán meghatározó az iskola teljesítőképesség szempontjából is. A program lényege az elsősorban rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, hátrányos helyzetű, vagy halmozottan hátrányos helyzetű óvodáskort még el nem ért gyermekek egészséges fejlődésének biztosítását támogató, fejlődési megtorpanásokat észlelő, a szülői kompetenciákat erősítő, társadalmi felzárkózást segítő prevenció szolgáltatás. Lehetőség van a családok számára a Budapest Józsefvárosi Önkormányzat magyarkúti táborában a bölcsődei szakemberek segítségével és támogatásával együtt nyaralni.

A kora gyermekkori szolgáltatások, így a bölcsőde, illetve a Biztos Kezdet Gyerekház segítségével több gyermek jut hozzá a korai fejlesztéshez, illetve a Biztos Kezdet programba bevont szülők megismerik a korai gyermekévek jelentőségét, és megtanulják, hogyan segíthetik gyermekük fejlődését.

A Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermejköltségi Központ különböző szolgáltatásai is segítik a szegregált lakókörnyezetben élő gyermekek esélyegyenlőségét. Az Intenzív Családmegtartó Szolgáltatás olyan krízishelyzetben lévő gyermekes családoknak nyújt szolgáltatást, ahol felmerül annak a veszélye, hogy a gyerek(ek)et ki kell emelni a családból, illetve azokban az esetekben, ahol a korábban kiemelt gyermek hazakerülésére esély van a közeljövőben, de a családot/egyént érintő egyéb krízishelyzetek is indokolhatják a szolgáltatás nyújtását. A szolgáltatás elsődleges célcsoportját azok a sokproblémás családok jelentik, akik súlyos szociális problémákkal küszködnek, a szülők gyereknevelési készségei fejlesztést igényelnek, esetleg betegek, tehát ahol a gyermek megfelelő fejlődését többféle tényező fenyegeti, veszélyezteti.

Az iskolai-óvodai szociális segítő tevékenység célja az elsődleges prevenció megerősítésével az iskolás gyermekek és fiatalok szociális jólétének javítása az óvodai és iskolai szociális segítség feladatellátás feltételeinek megteremtésével, szakmai tartalmának meghatározásával segíti a tanulókat, szülőket és a pedagógusokat.

A FiDo Ifjúsági Központ 2014. évi megalakulásának elsődleges célja volt a Magdolna negyedben élő gyermekek, fiatalok és családok behívása egy organikus, aktív, szabad elköteleződés mentén kialakuló, kölcsönös bizalmon alapuló közösségbe. Elsődleges feladat a célcsoportba tartozó fiatalok szabadidős foglalkoztatása, sokszínű szakmai segítése, kulturális, mentális és érzelmi támogatása.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

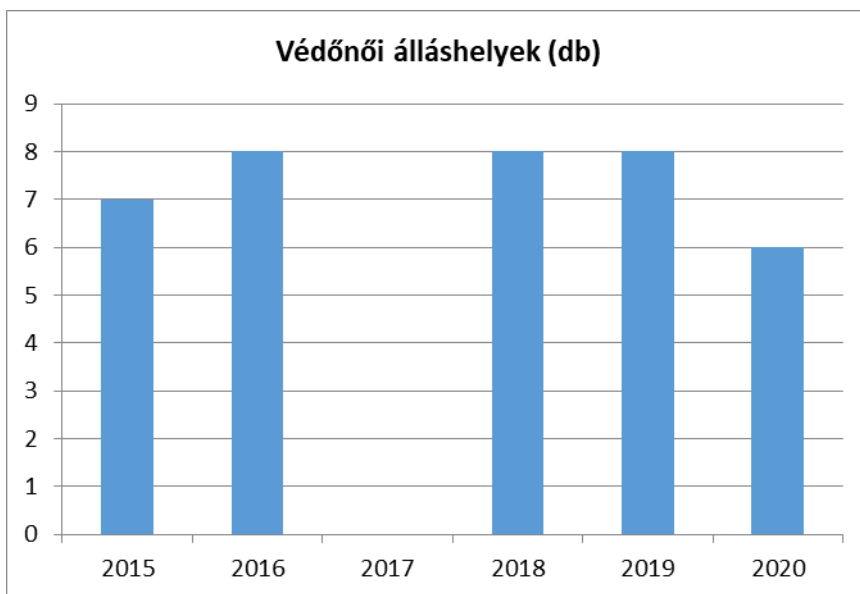
A Józsefvárosi Szent Kozma Egészségügyi Központban működik a védőnői szolgálat. A védőnői hálózat az alapellátás egészébe szervesen integrált, megerősítése különösen fontos. A hátrányos helyzetű, mélyszegénységben élő családok, gyerekek egészségi állapotának milyenségében kulcsszerepe van a védőnőnek.

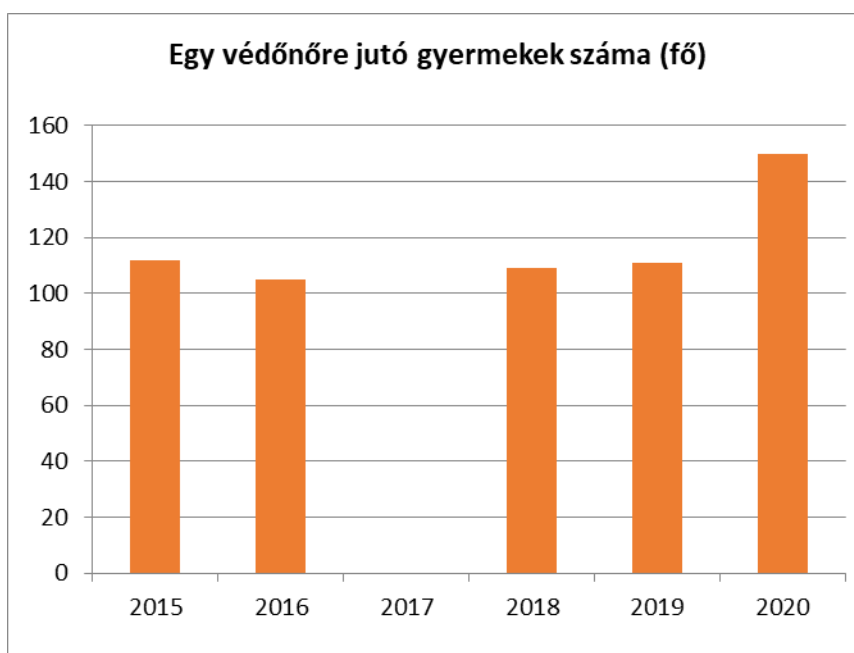
Józsefvárosban a védőnők 18 körzetben látják el feladataikat. 2022-ben 17 fő védőnő teljesített szolgálatot, egy körzetet helyettesítéssel látnak el. A védőnői szolgálatok tárgyi és személyi

feltételei biztosítottak. A védőnő által végzett kora gyermekkori fejlesztési programok lehetőséget biztosítanak arra, hogy minél alacsonyabb életszakaszban felismerésre kerüljön a kisgyermek esetleges fejlődési elmaradása, melynek fejlesztésével a gyermek minél sikeresebb életének esélyei növelhetők.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
	7	783	112
	8	841	105
	n.a.	892	-
	8	873	109
	8	887	110,88
	6	899	149,83

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

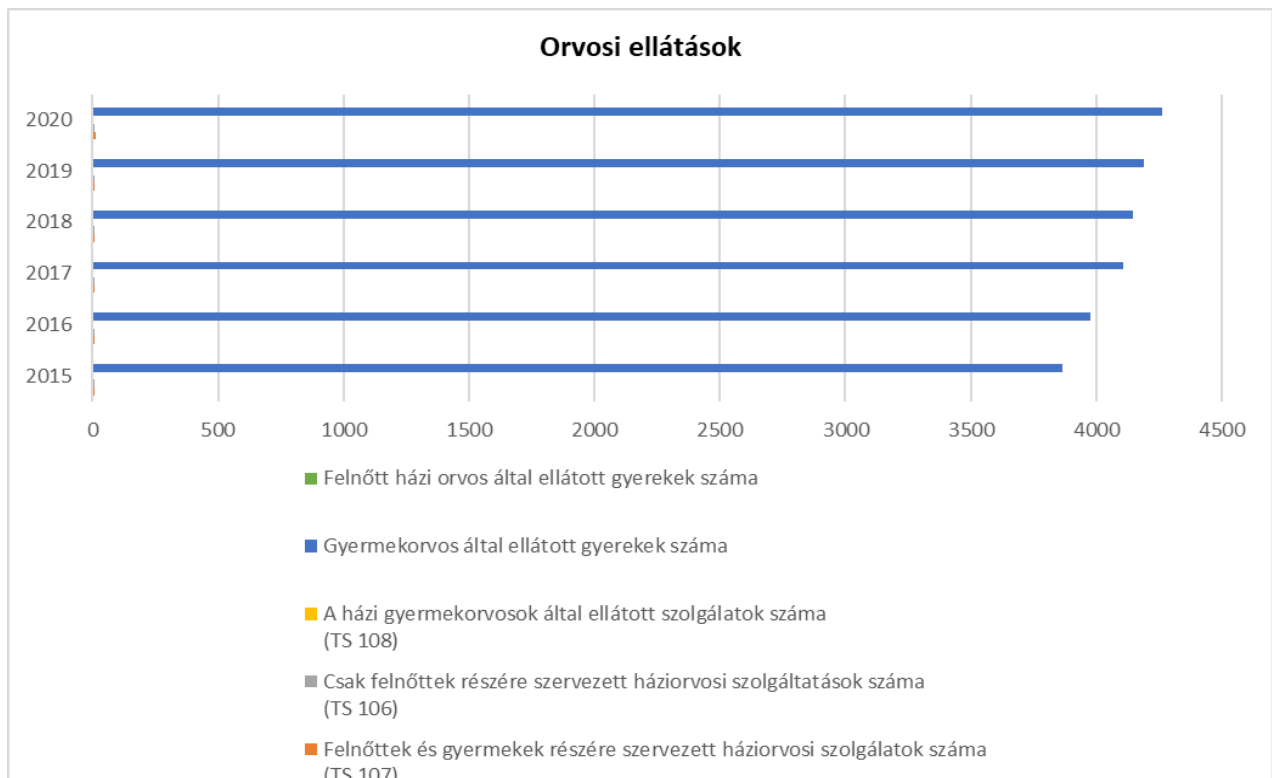
4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2015	10	8	2	3 865	0
2016	10	8	2	3 975	0
2017	10	8	2	4 108	0
2018	10	8	2	4 147	0
2019	10	8	2	4 191	0
2020	11	9	2	4 261	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Józsefvárosban a területi ellátási kötelezettséggel működő 55 háziorvosi körzetből 10 a házi gyermekorvosi körzetek száma, melyet önálló orvosi tevékenységet folytató házi gyermekorvosok a Budapest Józsefvárosi Önkormányzattal kötött egészségügyi feladat-ellátási szerződés alapján látnak el. A gyermekorvosi ügyelet a Heim Pál Gyermekkorházal kötött szerződés alapján biztosított a kerületben élő gyermekek számára.

A kerületben található nevelési – oktatási intézmények prevenciós, egészségmegőrző és orvosi feladatainak ellátása a kerületben praktizáló házi gyermekorvosok, valamint a Józsefvárosi Szent Kozma Egészségügyi Központ által biztosítottak.

- b) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A gyermekek korai fejlesztését a kerületben a Biztos Kezdet Gyerekház, a Józsefvárosi Egyesített Bölcsődék főállású gyógypedagógusa, gyógypedagógiai asszisztensi végzettséget szerző kisgyermeknevelők, valamint a Józsefvárosi Óvodákban lévő 4 fő gyógypedagógus végzi együttműködésben a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat VIII. kerületi intézményével

- d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A Józsefvárosi Önkormányzat a gyermekjóléti szolgáltatást a helyi, a Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testületének 10/2015. (III.01.) önkormányzati rendelete alapján nyújtja a lakosság felé. A szolgáltatás feladatait a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) és a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló, 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.), valamint a fentiek végrehajtási rendelete a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (1. 7.) SZCSM rendelet és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet határozza meg.

A gyermekjóléti szolgáltatást az önkormányzat a Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ intézményén keresztül végzi. A Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ-n belül három szervezeti egység végzi a közvetlen gondozási feladatokat;

Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ Család- és Gyermekjóléti Szolgálat (1081 Budapest, Népszínház u. 22.)

Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ Család- és Gyermekjóléti Központ (1089 Budapest, Kőrös u. 35.)

Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ Átmeneti Gondozás:

- Családok Átmeneti Otthona (CSÁO) (1086 Budapest, Koszorú u. 14-16.)
- Gyermek Átmeneti Otthona (GYÁO) (1088 Budapest, Szentkirályi u. 15.)

Biztos Kezdet Gyerekház

Biztos Kezdet Gyerekház A Gyvt. 38/A. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, az elsősorban rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, hátrányos helyzetű, vagy halmozottan hátrányos helyzetű óvodáskort még el nem ért gyermekek egészséges fejlődésének biztosítását támogató, fejlődési megtorpanásokat észlelő, a szülői kompetenciákat erősítő, társadalmi felzárkózást segítő prevenciós szolgáltatás. A Biztos Kezdet Gyerekház a TÁMOP-5.2.2. 08/1-2009-0001 Bp. VIII. pályázati program keretében valósult meg. A finanszírozás biztosítása érdekében a fenntartó önkormányzat a 191/2008. (VII. 30.) Korm. rendelet alapján 3 évre szóló pályázat benyújtásáról döntött, mely pályázat az EMMI által befogadásra került, így 2014. január 01. napjától 2016. december 31. napjáig évente biztosított lett a Gyerekház állami támogatásából történő működtetése, mely 2017. évben meghosszabbításra került. A támogatás folyósítása 2018. évtől központi költségvetésből kerül finanszírozásra. A finanszírozás kiszámíthatóságának biztosítása érdekében a pályázati rendszer 2016. január 01-jétől megszüntetésre került és a fenntartók a költségvetési törvény által meghatározott feltételek szerint részesülnek támogatásban, a Gyerekház továbbra is finanszírozási szerződés alapján részesül támogatásban. A Gyerekházak 2016. február 1.-jétől bejegyzés köteles szolgáltatássá váltak.

A Gyerekház feladata olyan gyerek- és családbarát szolgáltatási környezet kialakítása, amely a szülők partneri bevonása és aktív részvétele mellett koragyermekkorban egyenlő esélyt biztosít a veleszületett képességek kibontakozásához. A Gyerekházat felkereső családokkal megismertették az intézmény működési rendjét, az általuk nyújtott szolgáltatásokat. A szülővel való bizalmi kapcsolat kiépítése lehetőséget ad arra, hogy információkat kapjanak a gyermek családi hátteréről, egészségügyi állapotáról, a nevelési nehézségekről.

A szabad játéktevékenység során megfigyelték a gyermek viselkedését, fejlettségi szintjét, a szülő-gyermek kapcsolatot.

Tanodák Józsefvárosban

Zsendülő Tanoda

A Zsendülő Tanodát a Józsefvárosi Közösségiért Nonprofit Zrt. működteti, ahol 30 gyerek számára nyújtja szolgáltatásait.

A tanoda mind céljait, mind alapelveit tekintve a gyermekvédelmi ellátások rendszerén belül helyezhető el, ezért alapvető szabályait - a Biztos Kezdet Gyerekházhoz hasonlóan - a Gyvt. rögzíti. Elsősorban hátrányos helyzetű gyermekeket célzó, a „gyermekes esélynövelő szolgáltatásai” elnevezésű gyermekjóléti alapellátás.

A tanoda a helyi sajátosságokra, a gyermekek, fiatalok önkéntes részvételére és egyéni szükségleteire építő, innovatív szemléletű hátránykompenzáló kezdeményezés, amely a tanoda fenntartója által autonóm módon használt közösségi színteret működtet. Olyan, a személyiségfejlődés egészét szem előtt tartó komplex szolgáltatást nyújt, amelyet a köznevelési

rendszerben kevésbé sikeres, a társadalmi perifériára szoruló gyermekek és fiatalok korlátozottan vagy egyáltalán nem érhetnek el.

Szolgáltatásai fő célcsoportját a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű, általános iskolai és középfokú tanulmányaikat folytató gyermekek képezik. A tanoda szolgáltatásainak igénybevételére a kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokon kívül, hétvégéken és a tanítási szünetekben van lehetőség.

További együttműködések

Az önkormányzat együttműködik továbbá a Józsefvárosi Szabadidős Egyesülettel, melynek keretén belül működik a Városi Tanoda, itt szintén 30 gyermek veszi igénybe a szolgáltatást.

Az Önkormányzat a kerületi gyermekek esélynövelése érdekében együttműködik más szervezetekkel is, így például a Rosa Parks Alapítvány Láthatatlan Tanodájával, a Fővárosi Roma Oktatási és Kulturális Központtal az általa működtetett tanodai jellegű szolgáltatás tekintetében.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

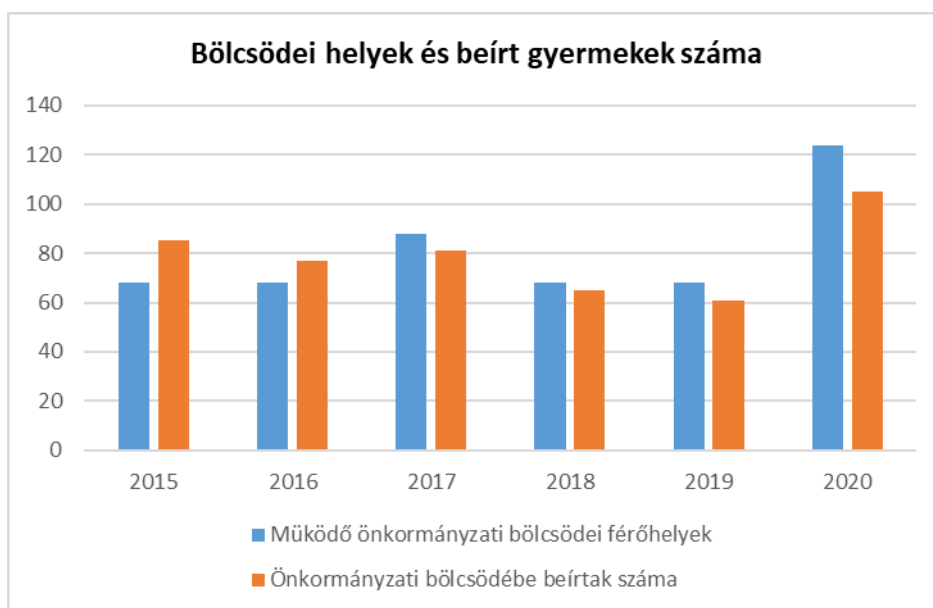
A Józsefvárosi Egyesített Bölcsődék hét telephelyen összesen 492 férőhelyen biztosítja az illetékességi területén lakó-, illetve tartózkodási hellyel rendelkező családban nevelkedő, a szülők munkavégzése, betegsége vagy egyéb ok miatt ellátatlan gyermek nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, napközbeni gyermekjóléti alapellátás keretében napos bölcsődei szolgáltatásként.

A Tücsök-lak Bölcsőde tagintézmény biztosítja a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek korai rehabilitációs és rehabilitációs célú nevelését és gondozását.

Szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján a fogyatékossgal élő gyermek legfeljebb hatéves koráig, fejlődését biztosító korai fejlesztésben és gondozásban, vagy fejlesztő felkészítésen vehet részt a bölcsődében. Az egész napos tevékenység a különleges gondozási igény kielégítését szolgálja csoportos vagy egyéni formában. Az egyéni fejlesztések érdekében a fejlesztő-tornaszobában heti rendszerességgel a foglalkozásokat a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat VIII. kerületi Tagintézményének gyógypedagógusai vezetik, amit 2018. 07. 01. napjától kiegészít a Józsefvárosi Egyesített Bölcsődék főállású gyógypedagógus kollégája.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2015	68	85
2016	68	77
2017	88	81
2018	68	65
2019	68	61
2020	124	105

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

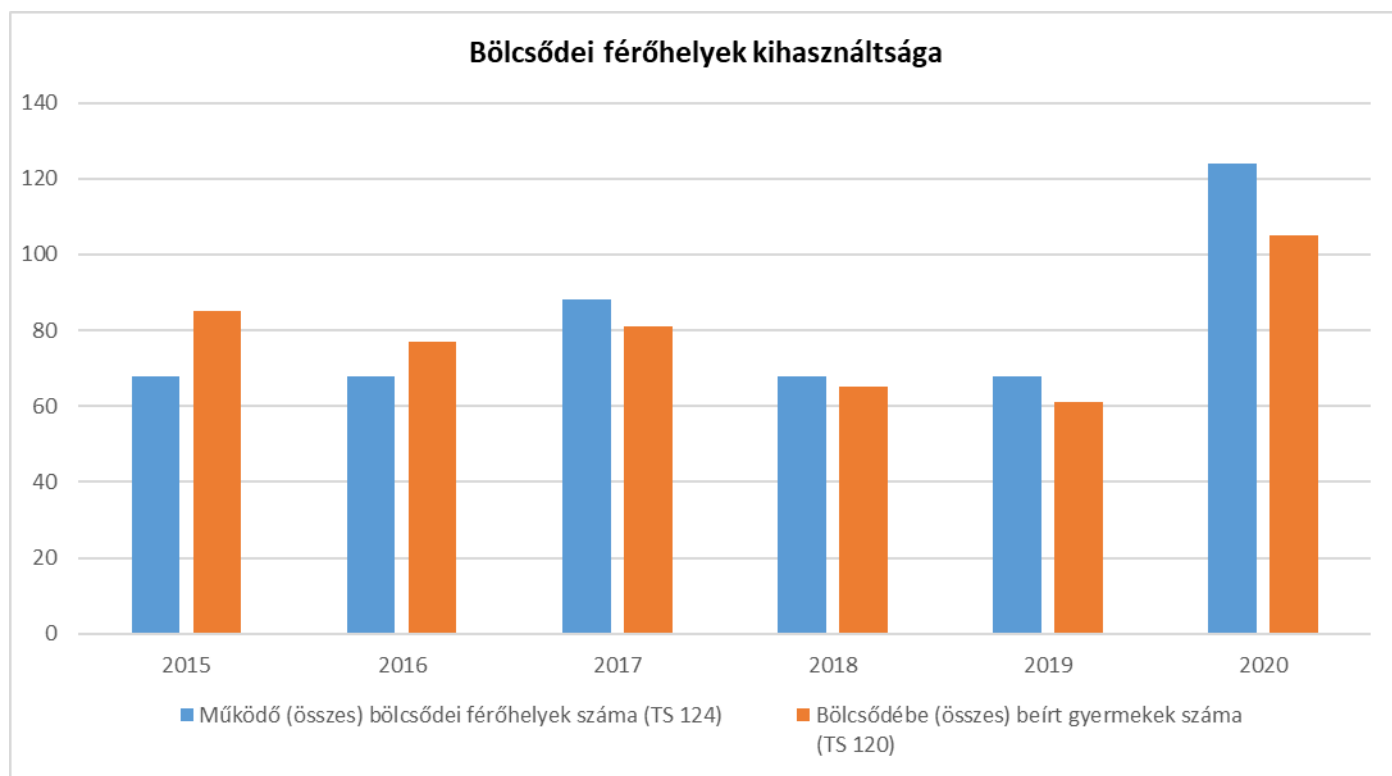
A bölcsődei gondozás-nevelés célja a gyermek testi-lelki harmóniájának, kiegyensúlyozott fejlődésének elősegítése. A bölcsődei nevelés-gondozás az érzelmi fejlődés, a szocializáció és egészséges életmód megalapozása.

Minden bölcsőde saját főzőkonyhával rendelkezik. Nagyon fontos a gyermekek egészséges táplálása, az életkornak megfelelő étrend biztosítása, melynek érdekében a szakorvosi ajánlás mellett a különböző igényeket is (diétás, vallási, illetve étel allergia szempontokat) figyelembe veszik. Az étlapok összeállítása a Józsefvárosi Egyesített Bölcsődék alkalmazásában álló szakképzett dietetikus, a bölcsődei gyermekorvos, az ételmezésvezető és a bölcsődevezető közös egyeztetésével történik. A Józsefvárosi Egyesített Bölcsődék saját honlapján (www.bolcsode-bp08.hu) folyamatosan hozzáférhető az aktuális gyermekétlap, továbbá minden hónapban a gyermekek legkedveltebb ételeinek receptjeit is olvashatják a szülők.

A Bölcsődékben minden gyermek családi légkörben, saját képességei szerint fejlődhet, megtapasztalhatja a szabad játék örömét, élmény és fantázia világa gazdagodhat. A bölcsődébe járó gyermekekből, a családjaikkal együttműködve, személyiségi jogaik tiszteletben tartása mellett, a világra nyitott, önálló, a közösségi együttélés alapvető szabályait elfogadó gyermekek nevelésére törekszünk. Az ünnepek megtartása, a népszokások, hagyományok, a múlt értékeinek megőrzése és beépítése a mindennapokba nagyon fontos nemcsak a családok, hanem a Bölcsődék életében is.

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beiratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
	0	0	12	10	n.a.	n.a.	68	85
	0	0	12	10	n.a.	n.a.	68	77
	0	0	12	11	n.a.	n.a.	88	81
	0	0	12	12	20	20	68	65
	0	0	12	12	20	15	68	61
	0	0	12	12	20	12	124	105

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A Józsefvárosi Egyesített Bölcsődék székhelyintézményeként működő Központi Szervezeti Egység a 1083 Budapest, Szigetvári utca 1. szám alatt működött, egy épületben a Józsefvárosi Egyesített Bölcsődék Biztos Kezdet Gyerekház tagintézményével. A megnövekedett feladat, létszám és jogszabályi elvárás miatt lehetetlenné vált a Biztos Kezdet Gyerekház és a székhely feladatok egy helyen történő közös működtetése. A Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat (Fenntartó) Képviselő-testülete 269/2020 (VI.25.) számú döntésével biztosított a

Józsefvárosi Egyesített Bölcsődék számára egy új székhelyintézményt a 1082 Budapest, Baross utca 112. szám alatt található önkormányzati tulajdonú, felújításra szoruló ingatlanban. A felújítási-átalakítási munkálatok 2020 novemberében elkészültek. A Központi Szervezeti Egység költözése után a 1083 Budapest, Szigetvári utca 1. szám alatti helyiség egészét a Biztos Kezdet Gyerekház vehette birtokba. Kialakításra került egy konyha és egy mosoda rész, valamint elbontásra került a régi recepció, növelve ezzel a foglalkoztató területét.

A Józsefvárosi Egyesített Bölcsődék által biztosított önként vállalt szolgáltatások

Térítési díj ellenében:

- időszakos gyermekfelügyelet

Térítésmentesen:

- játszóház, - családi délután
- fejlesztő eszközök, alapvető gyermekgondozási eszközök kölcsönzése,
- prevenciók fejlesztő programok,
- pszichológus tanácsadás,
- gyógypedagógiai és korai fejlesztés,
- integrált szülő-csecsemő/kisgyermek konzultáció,
- otthoni gyermekgondozás,
- Biztos Kezdet Gyerekház

Fejlesztő eszközök, alapvető gyermekgondozási eszközök kölcsönzése

Az eszközök kölcsönzése a Gyerekházban elérhető a Józsefvárosi Egyesített Bölcsődéssel kapcsolatban álló családok részére. A hátrányos helyzetű, kisgyermeket nevelő családok közvetlenül, vagy a családgondozójuk, otthoni kisgyermeknevelőjük segítségével kérve fordulnak hozzájuk, hogy a gyermek gondozásához szükséges eszközöket térítésmentesen kölcsönözhessek. Lehetőségük szerint igyekeznek bővíteni a készleten lévő eszközparkot, hogy minél korszerűbb, egyszerűen kezelhető felszerelési tárgyat tudjanak biztosítani a rászorulóknak. Leggyakrabban babakocsira, kiságyra van szükség. Az adományba kapott bébihordozókat, etetőszékeket, sterilizálókat, cumisüveg melegítőket is kölcsönözik, vagy véglegesen tovább ajándékozzák.

A Gyerekházba járó szülőknek szakkönyveket is kölcsönöznek, melyek gyermeknevelésről, foglalkoztatásról, fejlesztésről, a családi élet különböző nehézségeiről szólnak. A rendszeresen ide látogató édesanyák időnként alapvető gyermekgondozási eszközöket is kérnek, pl. orrszívót, hőmérőt, fejtetű eltávolító fésűt, gyermek poharat, körömvágó ollót. A rászoruló családokat, a Gyerekházba érkezett tartós élelmiszerrel, gyermek és felnőttruhával, használati tárgyakkal segítették.

Prevenációs fejlesztő programok

A kisgyermek fejlődésmenete különböző. A gyermek első három éve, amikor a járás, beszéd, gondolkodás kialakul, nagy fontossággal bír. A nem megfelelő fejlődés következtében a kisgyermek a későbbiekben beilleszkedési, tanulási zavarokkal küzdhetnek. Különböző fejlesztő tevékenységekkel, prevenciók céllal segíthető a gyermekek átlagos fejlődésmenete.

f) gyermekvédelem;

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszagondozását.

A gyermekjóléti szolgáltatást az önkormányzat a Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ intézményén keresztül végzi. A JÓZSEFVÁROSI SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÓ ÉS GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT-n belül három szervezeti egység végzi a közvetlen gondozási feladatokat;

JÓZSEFVÁROSI SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÓ ÉS GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT Család- és Gyermekjóléti Szolgálat (1081 Budapest, Népszínház u. 22.)

JÓZSEFVÁROSI SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÓ ÉS GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT Család- és Gyermekjóléti Központ (1089 Budapest, Kőrös u. 35.)

JÓZSEFVÁROSI SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÓ ÉS GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT Átmeneti Gondozás:

- Családok Átmeneti Otthona (CSÁO) (1086 Budapest, Koszorú u. 14-16.)
- Gyermek Átmeneti Otthona (GYÁO) (1088 Budapest, Szentkirályi u. 15.)

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Az otthontalanná vált szülő kérelmére családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani a szülőjétől. A Budapest Józsefvárosi Önkormányzat 4 db krízislakást működtetett, mely 2018. január 1-től a Családok Átmeneti Otthonának külső telephelyeként működik. 2018. január 1. napjával a 1086 Budapest, Koszorú utca 14-16. szám alatt 34 férőhelyes Családok Átmeneti Otthona intézmény került kialakításra a Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ telephelyeként. A Kisfaludy u. 5. fsz. 4. szám alatti telephelyen 6 férőhelyet, a Sárkány utca 14. fsz. 1., a Karácsony Sándor utca 22. I. em. 22. szám, és a Kőrös utca 4/a I. em. 9., a 1086 Budapest, Magdolna u. 12. 1. em. 20., és a 1086 Dankó u. 17. 2. em. 23. szám alatti külső férőhelyeken 20 férőhelyet, összesen 60 férőhelyet biztosít.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ évek óta sikeresen pályázik az Erzsébet Alapítvány által hirdetett Napközis Erzsébet-táborra és a következő években is benyújtják pályázatukat. Ezen kívül július és augusztus hónapokban rendszeresen tematikus programokkal várják az érdeklődő gyerekeket (sportnap, Margitszigeti kirándulás, múzeum látogatás, kézművesnap, mozi látogatás...stb.)

A FiDo-ban hétköznapokon: 12.00 – 20.00 óra között, hétvégén: 12.00 – 20.00 óra közötti nyitvatartással várják a gyermekeket és fiatalokat a szabadidő hasznos eltöltése érdekében, ahol a sporteszközök bérlési lehetősége mellett szociális és pedagógiai munka folyik. Közösségszervezés és közösségfejlesztés történik.

A Józsefvárosi Községiért Nonprofit Zrt. szervezésében valósul meg a nyári napközis tábor az Orczy kertben a Ludovika Campus területén. *A nyári napközis táborban 2020-ban 495 beiratkozás volt, ebből 291 RGYK,HH,HHH-s tanuló; 2021-ben 657 beiratkozás, ebből 412 RGYK, HH,HHH-s tanuló.*

A programokon a gyermekek csoportokra bontva forgórendszerben vettek részt. Főbb tematikák: sportprogramok- ügyességi játékok, zenés foglalkozások, drámajáték. A programokban külsős programmegvalósítók, művészek, pedagógusok, egyesületek, civil szervezetek, továbbá önkéntesek is részt vettek.

Partnerként bevont szervezetek: Oltalom Sportegyesület (futball-foglalkozások), Inspirál Cirkuszközpont (szociális cirkusz foglalkozások), Árpád Népe Egyesület (népi játékok), Teleki téri Zsinagóga (detektívjáték), Szövetkezetet Támogató Egyesület – Gólya (sportfoglalkozások, közösségi játékok)

A tábor során további látogatott helyszínek: Fűvészkert, Rendőrmúzeum, Fővárosi Állatkert, Margit sziget, Gellérthegy, Elevenpark, Gyermekcenter Soroksár, Veresegyházi Medveotthon, Kesztyűgyár Közösségi Ház

Nyári balatoni tábor

2022-ben harmadik alkalommal került megszervezésre a kerület gyermekei (200 fő) számára a Balaton partján olvasótábor, mely nem csupán egy tábor, ahol a gyermekek szabadidejüket töltik és pihennek, hanem egy tematikus, interkulturális olvasótábor, ahol a tábor minden perce előre megtervezetten zajlik.

Cél, hogy a tábor egy önmagát erősítő impulzust eredményezzen, a gyermekek eredeti közegükbe visszatérve még inkább átgondolt, a problémákat kreatívan megoldó személyé váljanak. A tábor segítséget nyújt abban is, hogy a gyermekek közösséget alkossanak, ezáltal hozzájárulunk helyes identitáskialakításukhoz, életmódjuk formálásához, személyiségük, intelligenciájuk, kultúrájuk fejlesztéséhez.

A Józsefvárosi Közösségeiért Zrt. működteti az Önkormányzat Magyarkúti üdülőjét, ahol nyári táborozásra és erdei iskola megszervezésére van lehetőség.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

Az önkormányzat a gyermekétkeztetést az óvodákban és az iskolákban vállalkozási szerződés útján, míg a bölcsődék esetében saját főzőkonyhával biztosítja. A gyermekétkeztetés után fizetendő térítési díjak az önkormányzat rendeleteiben kerülnek meghatározásra. A gyermekétkeztetés igénybevételére vonatkozó kedvezmények jogosultsági feltételei alapján a bölcsődei és az óvodai intézmények esetében az étkezést ingyenesen kell biztosítani a gyermek számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, tartósan beteg vagy fogyatékossgal élő vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékossgal élő gyermeket nevelnek, három vagy többgyermekes családban él. Továbbá olyan családban él, ahol a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjáruelkkal csökkentett összegének 130 %-át (2020. évben: 139.184,- Ft) vagy nevelésbe vették. Általános iskolai tanulók esetében ingyenes étkezést kell biztosítani a gyermeknek, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül vagy nevelésbe vették, illetve azt a tanulót, aki az általános iskolát követően nappali rendszerű oktatásban vesz részt és nevelésbe vették vagy utógondozói ellátásban részesül.

Szakközépiskolába járó és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő vagy három vagy több gyermeket nevelő családban élő, tartósan beteg vagy fogyatékossgal élő tanuló esetében az étkezést 50 %-os kedvezménnyel kell biztosítani.

2016. január 1. napjától került bevezetésre a szünidei gyermekétkeztetés rendszere. A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek tekintetében a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő

időtartamban az adott gyermek részére biztosítani. Az előbbieken meghatározott esetben nem tartozó gyermekek számára a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon, az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.

Az önkormányzat fenntartásában működő Józsefvárosi Egyesített Bölcsődékben és Józsefvárosi Óvodákban nincs egységes zárva tartás, évközi szünet vagy nyári szünet, emiatt a feladatellátás és a napközbeni étkeztetés a szünetekben minimum egy tagintézményben folyamatosan biztosított, így az önkormányzati fenntartású bölcsődébe, óvodába járó gyermekek esetében a szünidei étkeztetés megszervezéséről nem kell gondoskodni. A szünidei étkeztetést összesen, a négy szünetben: 78 alkalommal kérték, ebből tavaszi szünetre 31 fő, nyárra 22 fő, őszi 14, télire 11 alkalommal. Ezek a számok a kérelmek számát jelentik. Lehet benne átfedés, ha egy gyermek több szünetben is igényelte a szünidei étkeztetést. (2020-as adat).

Intézmény	Gyermekétkeztetés alakulása - 2020 (fő)							
	100 %-os normatív kedvezményben részesülők száma		50 %-os normatív kedvezményben részesülők száma		Normatív kedvezményben nem részesülők száma		Étkezők összlétszáma	
	háromszori étkezésben részesül	csak ebédben részesül	háromszori étkezésben részesül	csak ebédben részesül	háromszori étkezésben részesül	csak ebédben részesül	háromszori étkezésben részesül	csak ebédben részesül
Óvoda	567				165		732	0
Általános iskola	313	6	119	52	220	127	652	185
Gimnázium		0		1			0	1
Összesen	880	6	119	53	385	127	1384	186
Intézmény	Változás 2019-2020							
	100 %-os normatív kedvezményben részesülők száma		50 %-os normatív kedvezményben részesülők száma		Normatív kedvezményben nem részesülők száma		Étkezők összlétszáma	
	háromszori étkezésben részesül	csak ebédben részesül	háromszori étkezésben részesül	csak ebédben részesül	háromszori étkezésben részesül	csak ebédben részesül	háromszori étkezésben részesül	csak ebédben részesül
Óvoda	68%				70%		68%	
Általános iskola	65%	67%	74%	71%	74%	56%	69%	60%
Gimnázium		0%						0%
Összesen	67%	67%	74%	71%	72%	56%	69%	60%

- j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

2021. évben több nemzetiség összefogásával indult el integrációs, edukációs, rekreációs projekt, elsősorban hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok számára. Ebben az évben valósult meg a világon először interetnikus-interkulturális tábor projekt, melynek keretében az összes nemzetiségből 200 gyermek táborozását tette lehetővé az Interetnikus-Interkulturális Mozgalom és a Józsefvárosi Görög Önkormányzat az Esély Budapest Fővárosi Gyermekek- és Ifjúsági Alapítvánnyal, egyházakkal, országos illetve fővárosi nemzetiségi önkormányzatokkal együttműködésben.

A projekt programjai egész nyáron és ősszel, heti rendszerességgel zajlottak több száz gyermek rendszeres részvételével teljesen térítésmentesen, amíg a járványhelyzet azt lehetővé tette. A munkát önkéntes középiskolás fiatalok is segítették. A tábor azóta is évente megrendezésre kerül.

- k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A Helyi Esélyegyenlőségi Program során végzett adatgyűjtés esetén nem merült fel sem az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, sem pedig a gyermekekkel kapcsolatos hátrányos megkülönböztetés. Erre utaló önkormányzati adat, vagy civil szervezet által tett észrevétel nem volt. Így Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat nem rendelkezik adattal, erre vonatkozó vizsgálat nem indult.

- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Ösztöndíjak

Józsefvárosban jelenleg 22 felsőoktatásban tanuló rászoruló fiatal kap havi korábban 10000ft-os, jelenleg 12000 Ft-os, a jövőben 15000 Ft-os Bursa Hungarica ösztöndíjat,

Karácsony Sándor Közalapítvány a Józsefvárosért: Balogh Paci ösztöndíj

Józsefváros képviselő-testülete 1992-ben alapította a Karácsony Sándor Közalapítvány a Józsefvárosért nevű szervezetet azzal a céllal, hogy a kerületben élő időseket, családokat, illetve a gyermekek, fiatalok nevelését-oktatását támogassa. Az Alapítvány működése 2020. évben átalakult. A KSK-nak az Önkormányzat kifejezetten a hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok – pályázat-alapú – támogatását szabta feladatául. A Közalapítvány kiemelt programja ez évtől kezdve a Balogh Paci Ösztöndíj, egy olyan átfogó és hosszútávú ösztöndíj-pályázat, amibe feltörekvő fiatal művészeket várnak több kategóriában. Az ösztöndíjat egy évre lehet elnyerni, két korcsoportban pályáznak a fiatalok – köz- és felsőoktatásban tanulók, illetve pályakezdők -- jelentkezhetnek három művészeti ágban: zeneművészet, képzőművészet és vizuális művészetek, valamint irodalom és előadóművészetek kategóriában. Az elbírálásnál szakmai és szociális szempontokat is figyelembe vesznek. Az ösztöndíjasok rendszeres havi juttatásban részesülnek, Az első évben a zeneművészeti ágban összesen 20, a másik két ágban összesen 5-5 helyet hirdettek meg. A fiatalokat mentorok segítik tehetségük kibontakoztatásában.

Kerületünkben a Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete 2022. december havi ülésén meghozott döntése alapján elindult a Józsefvárosi Roma Gyakornoki program, amelyben felsőoktatásban tanuló roma fiatalok szerezhetnek mentorálással támogatott munkatapasztalatot. 2023 első félévében induló modellprogramban 10 fő, elsősorban kerületi kötődésű roma fiatal számára. A programban részt vevők a Budapest Főváros VIII. kerület Józsefváros Önkormányzat fenntartásában lévő költségvetési szerveknél, illetve a Polgármesteri Hivatalban lesz lehetőségük megismerni a közigazgatás és az adott intézmény világát működését. A program beindításával az Önkormányzat elköteleződését fejezi ki a kerületi kötődésű roma származású fiataljai munkaerőpiaci integrálása iránt. Emellett Önkormányzatunk törekszik arra is,

hogy a foglalkoztatóként maga is közvetlenül növelje a roma származásúak foglalkoztatási arányát.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

Az integrált oktatást, különleges gondozást a gyermek életkorától és állapotától függően – fogyatékossgot megállapító szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak szerint – a korai fejlesztés és gondozás, a fejlesztő felkészítés, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás keretein belül került megszervezésre.

A szegregáltan oktatható, enyhe értelmi fogyatékos tanulók általános iskolai nevelését, oktatását a Józsefvárosi Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Általános Iskola (JEGYMIAI) látja el. Az iskola 8 évfolyammal működik, ahol alapfokú gyógypedagógiai nevelés-oktatás folyik, a mozgásszervi, beszéd-fogyatékos, halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavarral, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő enyhe értelmi fogyatékos és érzékszervi fogyatékos gyermekek számára.

A kerületi sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését a JEGYMIAI utazó gyógypedagógusai is segítik.

A középsúlyos értelmi fogyatékos gyermekek nevelését-oktatását a Budapesti Bárczi Gusztáv Óvoda Általános Iskola és Készségfejlesztő Iskola végzi.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2015	687	n.a.	-
2016	685	33	4,82%
2017	711	6	0,84%
2018	718	3	0,42%
2019	725	4	0,55%
2020	n.a.	11	-

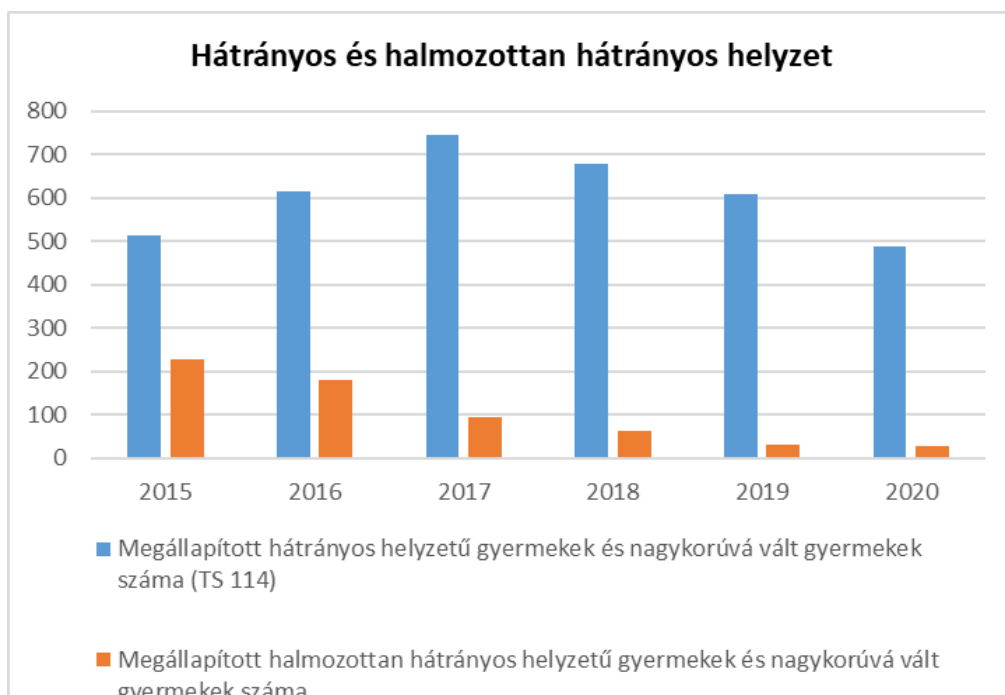
Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2015	1 705	3	0,18%
2016	1 765	3	0,17%
2017	1 728	20	1,16%
2018	1 757	18	1,02%
2019	1 731	15	0,87%
2020		19	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2015	513	228
2016	617	182
2017	747	94
2018	678	64
2019	608	30
2020	490	28

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2015	810	27	800	6	687	n.a.	n.a.	25
2016	793	27	800	6	685	n.a.	n.a.	25
2017	846	27	800	6	711	n.a.	n.a.	26
2018	873	27	800	6	718	n.a.	n.a.	27
2019	890	27	800	6	725	n.a.	n.a.	27
2020	923	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2014/2015	n.a.	69	4	25	11,79%
2015/2016	n.a.	72	4	25	12,18%
2016/2017	n.a.	72	4	24	11,75%
2017/2018	n.a.	72	4	24	12,81%
2018/2019	n.a.	73	4	24	14,33%
2019/2020	n.a.	n.a.	4	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

A józsefvárosi gyerekek körében magas az iskolai lemorzsolódás. a kompetencia-méréseken – bár nagy szórással –, de gyakran az országos átlag alatt szerepelnek. A kerületi oktatási-nevelési intézményekből való elvándorlás és ezzel együtt a szegregáció spontán kialakulásának kockázata szintén magas.

Az országos kompetenciamérés szerint a szövegértési teszten a 2010-től használt skála szerinti alapszintet el nem érő tanulók aránya 2013-ban

Intézmény	6. osztály	8. osztály
Lakatos Menyhért Józsefvárosi Általános Művelődési Központ Általános Iskola	68,8	100,0
Németh László Általános Iskola	50,0	72,3
Deák Diák Általános Iskola	7,9	45,9
Losonci Téri Általános Iskola	41,9	36,2
Molnár Ferenc Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola	9,5	32,2
Vajda Péter Ének-zenei Általános és Sportiskola	38,5	28,6

országos átlag	25,3	35,9
----------------	------	------

forrás: Országos Kompetencia-mérés FIT-jelentés 2013 évre

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

Józsefváros Önkormányzata 2020 óta dolgozik az „igazságos iskola” közpolitikai programcsomagon, mely tényekre, adatokra, alapozva avatkozik be a 3–6 éves – óvodai – korosztály esetében fenntartóként közvetlenül, míg a 6–18 éves korosztály esetében elsősorban a Tankerület (Klebelsberg Központ, Belső-Pesti Tankerület) partnereként közvetve, de a tanodák támogatásával és egyéb módokon közvetlenül is. Mindezt azzal a céllal, hogy javuljon a józsefvárosi gyerekek iskolai teljesítménye, javuljanak továbbtanulási mutatóik, kerüljenek többen az érettségit adó középiskolai képzésbe, csökkenjen aszociális hátrányból fakadó lemaradásuk, lemorzsolódásuk, és általában az oktatási (óvodai, iskola, középiskola) szegregáció. Az „igazságos iskola” program célja tehát az, hogy hozzájáruljunk a különböző háttérű gyerekek minőségi oktatáshoz való hozzáférésehez, sikeres integrációjához, inklúziójához.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

Segítő szolgáltatások

Ösztöndíjak

Józsefvárosban jelenleg 22 felsőoktatásban tanuló rászoruló fiatal kap havi korábban 10000ft-os, jelenleg 12000 Ft-os, a jövőben 15000 Ft-os Bursa Hungarica ösztöndíjat, Karácsony Sándor Közalapítvány a Józsefvárosért: Balogh Paci ösztöndíj
 Józsefváros képviselő-testülete 1992-ben alapította a Karácsony Sándor Közalapítvány a Józsefvárosért nevű szervezetet azzal a céllal, hogy a kerületben élő időseket, családokat, illetve a gyermekek, fiatalok nevelését-oktatását támogassa. Az Alapítvány működése 2020. évben átalakult. A KSK-nak az Önkormányzat kifejezetten a hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok – pályázat-alapú – támogatását szabta feladatául. A Közalapítvány kiemelt programja ez évtől kezdve a Balogh Paci Ösztöndíj, egy olyan átfogó és hosszútávú ösztöndíj-pályázat, amibe feltörekvő fiatal művészeket várnak több kategóriában. Az ösztöndíjat egy évre lehet elnyerni, két korcsoportban pályáznak a fiatalok – köz- és felsőoktatásban tanulók, illetve pályakezdők -- jelentkezhetnek három művészeti ágban: zeneművészet, képzőművészet és vizuális művészetek, valamint irodalom és előadóművészetek kategóriában. Az elbírálásnál szakmai és szociális szempontokat is figyelembe vesznek. Az ösztöndíjasok rendszeres havi juttatásban részesülnek, Az első évben a zeneművészeti ágban összesen 20, a másik két ágban összesen 5-5 helyet hirdettek meg. A fiatalokat mentorok segítik tehetségük kibontakoztatásában.

Tanodák és mentorprogramok

A józsefvárosi iskolások részére ma is több tanoda szolgáltatása elérhető. A kerület saját intézményt tart fenn Zsendülő tanoda néven, mellette a kerületben több civil szervezet által fenntartott tanoda működik.

Zsendülő tanoda

A Józsefváros Községeiért Nonprofit Zrt. által működtetett tanoda 30 gyerek számára nyújt szolgáltatást. közülük 20-25 fő naponta látogatja a tanodát. A tanoda mentorprogramjában éves szinten 100 fő fölötti az időszakosan beiratkozók száma – ők elsősorban felvételi-, osztályozó-, érettségi- és pótvizsgákra kapnak felkészítést. E gyerekek legtöbbször szegény családból érkeznek, elsősorban nekik segíthetnek a tanodák. A szolgáltatás fő célcsoportját a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű, általános iskolai és középfokú tanulmányaikat folytató gyermekek képezik. A „Zsendülő Tanoda”-ban, általános- és középiskolás tanulók fejleszthetik magukat a jobb tanulmányi eredmény elérése érdekében, valamint képességeik, tehetségük kibontakoztatásában. Ezentúl 2020-ban A Kesztyűgyár nyolc hetes napközis tábort szervezett a járvány miatt lemaradó alsó tagozatosok felzárkóztatására, és iskola előkészítő foglalkozásokat óvodásoknak.

Szolgáltatások:

- Tantárgyi segítségnyújtás és felzárkóztatás
- A szabadidő hasznos eltöltését szolgáló programok
- Kirándulások, táborozás, színházlátogatás
- Családi, közösségi és sport rendezvények

További együttműködések

Az önkormányzat együttműködik továbbá a Józsefvárosi Szabadidős Egyesülettel, melynek keretén belül működik a Városi Tanoda, amely a Zsendülő tanodához hasonlóan a tanodaszintend szerint működő, államilag támogatott tanoda. Itt szintén 30 gyermek veszi igénybe a szolgáltatást. Az Önkormányzat a kerületi gyermekek esélyeinek növelése érdekében együttműködik más szervezetekkel is, így például a Rosa Parks Alapítvány Láthatatlan Tanodájával, a Romano Kher Fővárosi Roma Művelődési Házzal az általa működtetett tanodai jellegű szolgáltatás tekintetében. Az e tanodák által elért gyermekek száma azonban messze elmarad a valós szükségletektől.

Közterek, biztonságos és tiszta környezet

A Józsefváros ma az egyik legkisebb zöldfelülettel rendelkező kerület. A levegő szennyezettsége magas, a gyermekek által használható terek, játszóterek egy részét is komfortosabbá szükséges tenni.

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2014/2015	472
2015/2016	470
2016/2017	428
2017/2018	451
2018/2019	435

2019/2020

480

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások

Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2015	86	n.a	163	n.a.
2016	99	n.a	n.a	148
2017	87	n.a	n.a	154
2018	47	n.a	n.a	132
2019	40	n.a	n.a	129
2020	28	n.a	n.a	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

A Biztos Kezdet Gyerekház a járványhelyzetre tekintettel 2020. március 16 - július 3-ig, majd december.1 – 31. -között zárva tartott, majd a Covid19 újabb hulláma miatt és a fővárosi – így a kerületben is – magas fertőzöttek száma miatt a Gyerekház részleges nyitvatartással működött 2021.01.01-2021.06.01. között. A zárvatartás és a részleges nyitvatartás alatt a családokkal online, telefonon tartották a kapcsolatot, majd lehetőség szerint egyénileg, személyesen segítették őket. A Covid járvány miatt kialakult veszélyhelyzetre való tekintettel 2020. márciustól az indikátor

szolgáltatásfejlesztés, amely az intézményes gyerek-, idős- és tartósbeteg-gondozás volumenének és színvonalának növelését érinti, közvetve hatással van a nők esélyegyenlőségére is.

A nők társadalmi arányukhoz képest sokkal kevésbé vesznek részt a közéletben és a döntéshozásban, mint a férfiak. Az Európai Unióban Magyarországon a legalacsonyabb a női képviselők aránya a Parlamentben (10% körüli), és ez az elmúlt évtizedekben változatlan maradt. Az, hogy a nők kimaradnak a politikai döntéshozásból, vagy éppen a vállalatok, cégek irányításából az egész társadalomra nézve hátrányos lehet, hiszen olyan nézőpontok hiányoznak a tervezési, döntési folyamatokból, melyek kifejezetten a nőket érintik. Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet.

Kiemelten fontos cél a nők áldozattá válásának elkerülése. Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA) 2014-es reprezentatív kutatása szerint a 15 éves koruk óta a fizikai és/vagy szexuális erőszak valamely formájának áldozatává váló magyar nők aránya a válaszadó 18–74 év közötti korosztályban 28%. Ez a 2011-es népszámlálás adataiból kiindulva több mint 1 millió 124 ezer magyar nőt jelent. Minden huszadik 15 év alatti lány, és közel minden tizedik 15 év feletti lány és nő szenvedett már el szexuális erőszakot. Egy friss, 2020 végén készült kutatás azt is kimutatta, hogy mindez csupán a jéghegy csúcsa: a magyar társadalomban széles körben elterjedt attitűd a nők lenézése, például a rendszeres verbális zaklatás formájában. A kutatásban részt vett több ezer nő több mint fele élt át legalább néhány havonta utcai zaklatást.

Jogi környezet

A Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia – Irányok és Célok 2010-2021. című 1004/2010.(I.21.) számú Kormány határozata a következő célokat fogalmazza meg:

- a nők és férfiak egyenlő mértékű gazdasági függetlenségének megteremtése, a fizetési és foglalkoztatási aránytalanságok felszámolása, a nők és a szegénység, nők és az egészség szempontjainak figyelembevétele,
- a szakmai, a magán- és a családi élet fokozottabb összehangolásának támogatása,
- a férfi-női részvétel aránytalanságai csökkentésének támogatása a politikai és gazdasági döntéshozatalban, valamint a tudomány területén,
- az erőszak elleni hatékony fellépéshez, a megelőzéshez szükséges intézkedések megtétele,
- a nemekhez kötődő sztereotípiák visszaszorításának támogatása,
- a nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőség politikájának stratégiai elve célkitűzéseinek megvalósításához elengedhetetlen változások szakmai megalapozása (képzés, intézményrendszer, nemekre érzékeny költségvetés, nemekre bontott adatgyűjtés).

A jogszabályok közül a megkülönböztetés általános tilalmát az Alaptörvény XV. cikkének (1) bekezdése rögzíti, valamint a XV. cikk (3) és (5) bekezdése kimondja, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, valamint Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Egy 2018-as reprezentatív felmérés azt mutatta, hogy a legnagyobb problémát a piaci munka és a háztartási, gondoskodási munkák összeegyeztetése jelenti a nők számára.

Magyarországon 2016-ban a férfiak foglalkoztatási rátája 73 százalék volt, a nőké 60 százalék, és átlagosan 14 százalékkal keresnek kevesebbet a nők, mint a férfiak. A munkanélküliek aránya azonos a két nem körében. Több mint kétszer akkora a féléllásban foglalkoztatott nők aránya (6,8 százalék), mint a felállásban foglalkoztatott férfiaké (3,1 százalék). A féléllás, bár segíti a háztartási, gondoskodási munkák és a bér munka összeegyeztetését, anyagilag jóval kiszolgáltatottabbá teszi a nőket.

A tapasztalatok szerint a nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak a 45 év felettek, a pályakezdők és a kisgyermekesek, és emiatt az ő. foglalkoztatásuk különös figyelmet és támogatást igényel.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott állás keresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2015	1,96%	2,15%	2,06%
2016	1,39%	1,66%	1,53%
2017	1,56%	1,53%	1,55%
2018	0,80%	1,60%	1,20%
2019	1,08%	1,49%	1,29%
2020		-	0,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott állás keresők (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott állás keresőkön belül (TS 058)
	%	%
2015	50,34%	48,32%
2016	45,66%	52,00%
2017	43,69%	47,42%
2018	43,02%	60,81%
2019	36,41%	55,22%
2020	-	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2015	296	20
2016	219	11
2017	222	9
2018	172	8
2019	184	3
2020	287	4

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az utóbbi években nő a nők gazdasági aktivitása, a klasszikus családellátó szerep mellett a munkaerő-piaci, gazdasági bizonytalanság nyomán egyre több családban vált az anya is pénzkeresővé, így módon manapság a család és a munkahely elvárásainak is meg kell felelni.

c) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Az adatok alapján nők körében a munkanélküliség magasabb, mint a férfiak körében. A nők és férfiak közötti különbség a munkaerő-piaci szegregáció jelenségében is nyomon követhető: jól elkülönülnek azok az állások, amelyek női és azok, amelyek a férfi munkaerőt részesítik előnyben. Józsefváros az általános strukturális egyenlőtlenségeket saját eszközeivel maximum csillapítani tudja, ugyanakkor saját intézményeinek eljárásai, és célzott intézkedései sokat tehetnek a nők esélyegyenlősége irányába.

d) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Országos statisztikai adatok szerint az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező nők, a kisgyermekes nők, valamint az 55 év fölötti nők a munkaerőpiaci részvételt illetően a legveszélyeztetettebb csoport. Nehezebben találnak munkát, állásuk elvesztését követően, illetve a gyermekgondozást követően nehezebben illeszkednek vissza a munkaerő-piacra. A munkanélküli nők magas százaléka alacsony iskolai végzettségű.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Budapest Józsefvárosi Önkormányzat munkáltatóként érvényt szerez az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének. Számos cég és önkormányzat mellett a Józsefvárosi Önkormányzat is csatlakozott az Amnesty International Magyarország 2020-ban indított „Egy Lépéssel Közelebb” című kampányához és vállalta, hogy nyilvánosságra hozza a bérszakadékkal kapcsolatos adatait. A felmérés alapján a Polgármesteri Hivatalnál aktív állományban lévő összesen 254 főből 95 férfi (37,4%) és 159 nő (62,6%) volt, vagyis a nők a társadalmi arányuknál jóval nagyobb mértékben

vesznek részt a hivatal munkájában. A 39 hivatali vezetőből 13 férfi, tehát a férfiak aránya a vezetők között 33,33%, ami kicsit alacsonyabb, mint a teljes hivatali állományban képviselt arányuk. A hivatalban a nők átlagos és medián bére is valamivel magasabb a férfiakénál, minden más juttatásban azonban minden hivatali dolgozó egyenlően részesül.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Magyarországon a nők munkavállalását befolyásolja a családban nevelkedő gyermekek száma, minél kevesebb gyermeke van egy nőnek, annál többen jelennek meg a munkaerő-piacon. A rugalmas, egyedi feltételek (pl.: részmunkaidős foglalkoztatás, otthoni vagy távmunka, rugalmas munkaidő biztosítása) segítség lehet a nőknek a családi életben és munkahelyi karrierjük építésében. A kisgyermekes családok esélyeit a szolgáltatási hiányosságok is rontják, a munkaerő-piaci esélyek tekintetében elsődleges a bölcsődei férőhelyek számának alakítása. Kerületünkben a gyermekek napközbeni ellátása megoldottnak tekinthető a kerületben működő intézményekkel.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2015	28	0	0
2016	25	0	0
2017	29	0	0
2018	27	0	0
2019	30,5	0	0
2020	27	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A gyermekgondozás időszaka után a nők 40 százaléka nem tud visszamenni előző munkahelyére, ha egyáltalán volt munkahelye a gyermekvállalás előtt. Különösen sérülékeny a gyermeküket egyedül nevelő anyák helyzete, akik a 25–49 éves korosztályba tartozó magyar lakosság 6,6 százalékát teszik ki. A 2011-es népszámlálása adatai szerint Magyarországon összesen 536 614 egyszülős család van, 464 761-ben (87%) az anya a családfő. Az egyedülálló anyák helyzete különösen nehéz, a munkaerő-piacon többszörös hátránnyal indulnak, főleg akkor, ha van 15 év alatti gyermekük. Még nehezebb helyzetben vannak a leányanyák, akik közül jelentős számú az állami gondozásból kikerülő fiatal. A Józsefvárosban 2011-ben a gyermeket nevelő családok száma 10725 volt, melyből 5265 olyan család volt, ahol egy szülő nevel gyermeket.

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
	68	85
	68	77
	88	81
	68	65
	68	61
	124	105

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyerekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2015	0	0	12	10	n.a.	n.a.	68	85
2016	0	0	12	10	n.a.	n.a.	68	77
2017	0	0	12	11	n.a.	n.a.	88	81
2018	0	0	12	12	20	20	68	65
2019	0	0	12	12	20	15	68	61
2020	0	0	12	12	20	12	124	105

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anyára és jövődő gyermekére fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadása már várandós korban megkezdődik beszélgetések, családlátogatás formájában. A védőnők segítséget nyújtanak a családi- szociális juttatások megismerésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A Magyarországra vonatkozó reprezentatív adatok alapján milliós nagyságrendű a nők elleni erőszak áldozatainak száma. Jelenleg több mint 220 ezer nő él olyan párkapcsolatban, ahol a partnere fizikailag és/vagy szexuálisan bántalmazza. Magyarországon átlagosan kéthetente meghal egy nő családon belüli erőszak következtében. A magyar államnak nemzetközi kötelezettsége van a hatékony és szakszerű fellépésre, ez kerületi, helyi szinten is feladatot, kötelezettséget jelent.

Az elmúlt évtizedekben történtek pozitív változások a jogszabályok, az intézményrendszer és a szolgáltatások terén is. A kutatások, elemzések, a civil szervezetek tapasztalatai és a nemzetközi szervezetek ajánlásai alapján ugyanakkor számos probléma és hiányosság is tapasztalható. Sok esetben a meglévő jogszabályokat, intézkedéseket sem alkalmazzák a gyakorlatban. Az áldozatok, érintettek ugyanakkor gyakran nem is tudnak a rendelkezésükre álló jogi és egyéb lehetőségekről, vagy arról, hogy hová fordulhatnak segítségért. Az érintettek tapasztalata szerint gyakran előfordul az ügyekben eljáró szakemberek részéről a jelenségre vonatkozó tudáshiány, az áldozathibáztatás, az erőszak bagatellizálása. Sem a segítő szakemberek, sem a jogalkalmazó szervek, hatóságok képzése során nem jelenik meg szisztematikusan, kötelező jelleggel és megfelelő tartalommal a téma. Bár kialakultak a különböző szakmák, intézmények közötti együttműködés keretei, a szereplők együttműködése fejlesztésre szorul. Az áldozatok rendelkezésére álló speciális szolgáltatások vagy nehezen elérhetőek, vagy nem léteznek. Probléma, hogy a témára vonatkozóan nincs naprakész kutatás. Vagy hiányzik a célzott adminisztratív adatok gyűjtése a különböző hatóságok, intézmények részéről, vagy az adatok nem nyilvánosak; ez nehezíti az intézményi fellépés hatékonyságának elemzését, értékelését, és a szükséges lépések meghatározását is.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Az otthontalanná vált szülő kérelmére családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani a szülőjétől. A Budapest Józsefvárosi Önkormányzat 4 db krízislakást működtetett, mely 2018. január 1-től a Családok Átmeneti Otthonának külső telephelyeként működik. 2012. április 3-tól- 2017. december 31-ig az S.O.S Krízis Alapítvány feladat-ellátási szerződés alapján biztosított 4+4 férőhelyet a VIII. kerületi lakosoknak az általuk működtetett Családok Átmeneti Otthonában.

2018. január 1. napjával a 1086 Budapest, Koszorú utca 14-16. szám alatt 34 férőhelyes Családok Átmeneti Otthona intézmény került kialakításra a Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ telephelyeként. A Kisfaludy u. 5. fsz. 4. szám alatti telephelyen 6 férőhelyet, a Sárkány utca 14. fsz. 1., a Karácsony Sándor utca 22. I.em. 22. szám, és a Kőrös utca 4/a I. em. 9. szám alatti külső férőhelyeken 4 férőhelyet, összesen 12 férőhelyet biztosít.

A 2021-ben elfogadott új józsefvárosi lakásrendelet különös figyelmet szentel a családon belüli erőszak áldozatainak és biztosítja annak jogi kereteit, hogy az erőszak elől menekülő nők biztonságos lakhatáshoz jussanak. A 25/2021. (VII. 22.) számú önkormányzati rendelet az önkormányzat tulajdonában álló lakások bérbeadásáról a "lakáshasználati megállapodás rendkívüli élethelyzet miatt" jogcímet. Az új rendelet négy esetet sorol ide, köztük nevesíti a családon belüli vagy kapcsolati erőszak miatt lakhatási válságba kerültek elhelyezését. Az ilyen élethelyzetekben a rendelet lehetőséget ad az önkormányzatnak, hogy soron kívüli eljárásban legfeljebb 6 hónap határozott idejű bérleti szerződést kössön azzal, aki a vele szemben elkövetett családon belüli vagy kapcsolati erőszak miatt veszítette el korábbi lakhatását, és jelenleg krízisközpontban, titkos menedékházban vagy félutas ház szolgáltatásban lakik.

A kerületi intézmények, hatóságok tapasztalatai alapján több fejlesztendő terület is beazonosítható. Több szakma részéről is megfogalmazódik az igény a képzések iránt. Szintén gondot jelent, hogy sok esetben a szakembereknek sincs megfelelő eszközük a hatékony segítségre, a bántalmazottak megerősítésére. Általános probléma, hogy a jelenlegi rendszer elsősorban a krízishelyzeteket kezeli, míg az áldozatok hosszú távra szóló támogatása hiányzik. Fejlesztésre szorul a szakmaközi kommunikáció, a különböző szereplők munkájának összehangolása. előfordul, hogy elmaradnak a jelzések a krízishelyzetekről. Hiányoznak a rendszeres, az összes érintett szakma képviselőinek részvételével zajló fórumok, melyek a tapasztalatcserét és szakmai

kapcsolatok építését szolgálnák. Szükség volna a védőnők és civil szervezetek közötti kapcsolatok erősítésére, illetve a helyi egészségügyi szolgáltatók aktívabb szerepvállalására ezen a területen.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Józsefváros közéletében a nők mindig is fontos szerepet játszottak, de képviselőik sosem felelt meg a nők társadalmi arányának és súlyának. A Képviselő-testület többségét mindig is férfiak alkották, míg a háttér- és szervező munkát túlnyomórészt nők végezték. Jelenleg a 17 fős testületben 3 fő női képviselő dolgozik (23,5%). Az összesen 22 józsefvárosi külső bizottsági tag közül 15 férfi (68,18%) és 7 nő (31,81%). Vagyis itt valamivel jobb a nők és férfiak aránya, mint a képviselő-testületben, de az önkormányzat összetétel még így is messze nem tükrözi híven Józsefváros lakosságát. Ezzel párhuzamosan a képviselő-testület munkáját támogató, azt szervező Polgármesteri Hivatalban dolgozók kétharmada nő, és a Hivatal jegyzője és aljegyzője is nő. Vagyis megállapítható, hogy míg a döntéshozásban jelentősen túlréprezentáltak a férfiak a végrehajtásban inkább nők vesznek részt.

A nők képviselete a köztereken is csak részben valósul meg: a személynevet viselő budapesti utcák és közterek alig több mint tizedét nevezték el nőkről és ezek csupán fele lett elnevezve valaha élt nőkről (a többi keresztnév vagy irodalmi alak). A Józsefvárosi Önkormányzat 2020-ban teremtett hagyományt azzal a céllal, hogy minden évben a nemzetközi nőnaphoz kapcsolódóan újabb köztereket nevez el női kiválóságokról. Ez eddig négy esetben valósult meg. Ezen kívül, 2021-ben nőnapra ötletpályázatot is hirdetett az Önkormányzat a Józsefvárosi Közösségeiért Nonprofit Zrt.-vel együttműködésben melynek célja, hogy megerősítse és támogassa a kerületben működő női közösségeket, vagyis azokat a civil szervezeteket és magánszemélyeket, akik elkötelezettek a nemek közötti egyenlőség elősegítésében.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A jogi szabályozásnak megfelelően kerületi szinten is működnek releváns intézmények és szolgáltatások. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 17. § (2) a) ponton alapuló jelzések fogadásáért felelős gyermekjóléti szolgálatot nyújtó szolgáltató a Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ, míg a hatósági eljárást Budapest Főváros Kormányhivatala VIII. Kerületi Hivatala, bűncselekmények esetén a Budapesti Rendőr-Főkapitányság VIII. Kerületi Rendőrkapitánysága végzi. A hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló törvény alapján a családvédelmi koordinációért felelős szerv feladatait a Polgármesteri Hivatal Családtámogatási Irodája látja el. A kerületben működik továbbá a Józsefvárosi Áldozatsegítő Szakmai Együttműködési Rendszer (JÁSZER).

„Józsefvárosi Áldozatsegítő Szakmai Együttműködési Rendszer” (JÁSZER)

A Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete a 375/2011. (IX. 15.) számú határozatában döntött arról, hogy támogatja az Önkormányzat részvételét „Az áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés” című, TÁMOP – 5.6.1-C-11/1. kódszámú pályázaton (a továbbiakban: pályázat).

A pályázat célja a már áldozattá vált személyek minél hatékonyabb segítése, az áldozatok segítségével foglalkozó, a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény alapján működő áldozatsegítő szolgálatok és a vele együttműködő hatóságok, intézmények, szervezetek tapasztalatainak felhasználásával a bűnmegelőzés, az áldozattá válás megelőzése, ennek érdekében olyan preventív ismeretanyagok

készítése képi és írásos formában, amelyeknek a terjesztése időben felhívhatja a figyelmet a leggyakoribb bűncselekmények magatartásaira, formáira, ezzel hozzájárulva az áldozattá válás, illetve az ismételt áldozattá válás esélyének csökkentéséhez.

2013. június 7. napján átvételre került a valamennyi szerződő fél által aláírt TÁMOP -5.6.1-C-11/1-2011-0002 számú, áldozatsegíttéssel kapcsolatos pályázat megvalósítására irányuló Támogatási Szerződés, amelyet a Józsefvárosi Önkormányzat a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség képviseletében eljáró ESZA Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft.-vel, mint közreműködő szervezettel kötött.

A pályázat 2013. március 1-től 2015. február 28. napjáig tartott, a fenntartási időszak a pályázati projekt lezárását követő 5 évig tart.

A pályázat keretében valósult meg a „Józsefvárosi Áldozatsegítő Szakmai Együttműködési Rendszer (JÁSZER)” programelem, amely tevékenységét a kidolgozott, és a helyi sajátosságoknak megfelelően aktualizált modellprogram alapján végzi.

A Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete a 235/2017. (XII.19.) számú határozatában döntött arról, hogy a fenntartási időszakon túl, határozatlan időre előzetesen kötelezettséget vállal a JÁSZER működtetésére.

A JÁSZER, mint mintarendszer bemutatásra került a főváros valamennyi kerületében. A józsefvárosi know-how-t felhasználva a főváros kerületei mindenhol a helyi sajátosságokat figyelembe véve, az ott lakók problémáit leginkább ismerők, a saját maguk számára legalkalmasabb módon a „J (Józsefváros)” betű elhagyásával 2016-ban kivétel nélkül megalkotották a saját Áldozatsegítő Szakmai Együttműködési Rendszerüket.

A Józsefvárosban arra törekszenek a bűnmegelőzés eszközeivel, hogy minél kevesebben váljanak bűncselekmény áldozatává, de akik mégis azzá válnak, ők a lehető legteljesebb körű segítségnyújtásban részesüljenek a helyi és fővárosi szervezetektől.

Összességében az áldozat az együttműködési rendszer bármely tagjához, szervezetéhez fordulhat, mert azok az áldozatok érdekében egymás tevékenységét megismerték, személyesen is ismerik egymást, kölcsönösen megkeresik a felmerült probléma körében leghatékonyabban eljárni képes szervezetet (egészségügyi, szociális, köznevelési, rendőrségi, önkormányzati, járási hivatali, stb.).

A JÁSZER, mint mintaprogram az együttműködésre és a hatékony kommunikációra épít. E kettő nélkül a releváns szervek egymástól elszigetelten működnek, és a lakosok nem minden esetben jutnak hozzá a számukra leginkább hatékony segítséghez, a leginkább személyre szabott tájékoztatáshoz.

Az Európai Unió irányelveinek megfelelően működtetett állami áldozatsegítő feladatok ellátása közigazgatási hatósági munka keretében zajlik. A bűncselekmények áldozatai a közigazgatás speciális ügyfélkörét teszik ki, esetükben a rugalmatlan hatósági eljárás nem minden esetben jelenti a hatékony segítségnyújtást. Erre reagálva került létrehozásra a JÁSZER, hogy az együttműködés keretében kialakulhasson az a védőháló, amely hozzájárul a felmerülő problémák hatékony orvoslásához.

A JÁSZER céljai igazodnak a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia által meghatározott célokhoz, valamint az Európai Unió bűnmegelőzés és áldozatsegítés területén megjelenő törekvéseihez. Erőssége az összefogásban és az együttműködésben rejlik, az egymástól tanulás előrébb visz a közös globális cél elérése érdekében.

A JÁSZER feladata, hogy az áldozatsegítés területén:

- Józsefvárosban a helyi együttműködés rendszereként működjön, összefogja azokat a szervezeteket, amelyekhez a bűncselekmények áldozatai fordulhatnak (önkormányzati szervezetek, kerületi állami szervezetek, rendőrség, bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény alapján működő áldozatsegítő szolgálatok, egyházak, non-profit szervezetek);
- Ernyőszervezetként működjön, az áldozat bármely tagszervhez fordul, ugyan úgy kapja meg a számára szükséges információkat és a leghatékonyabb segítséget;
- Feladata a szakemberek rendszeres tájékoztatása és érzékenyítése;
- A pályázatban elért eredményeket terjessze annak érdekében, hogy a projekt által kiváltott hatás és ezáltal a projekt megvalósítására fordított források hasznosulása a lehető legnagyobb lehessen;
- Véleményezi, javaslatot tesz a bűnmegelőzés, áldozatsegítés kerületi tevékenységével kapcsolatosan, részt vesz az e tárgykörben készülő koncepciók kimunkálásában;
- Az elnökség képviselője részt vesz a civil pályázatok elbíráló bizottságában;

A JÁSZER Team tagjai az eredeti konzorciumi partnerek képviselői, a józsefvárosi önkormányzati fenntartású intézmények, civil szervezetek, egyházak képviselői, valamint az áldozatsegítéssel foglalkozó szervezetek és magánszemélyek, így különösen:

- Budapest Főváros Kormányhivatala képviselője,
- Budapesti Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztálya képviselője,
- Budapesti Rendőr-főkapitányság VIII. kerületi Rendőrkapitánysága képviselője,
- Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Polgármesteri Kabinet, rendészeti és bűnmegelőzési referense,
- Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermejjóléti Központ képviselője,
- Józsefvárosi Szent Kozma Egészségügyi Központ képviselője,
- Józsefvárosi Egyházügyi Tanács képviselője,
- Budapesti Áldozatsegítő Központ képviselője,
- Az a magánszemély, aki részt vett a pályázat megírásában, végrehajtásában valamint a JÁSZER működtetésében, azonban munkahelyváltás miatt már nem a bűnmegelőzés és áldozatsegítés területén dolgozik.

A JÁSZER Team tagjai szavazati joggal rendelkeznek.

A JÁSZER Tagjai: A JÁSZER tagjai a bűnmegelőzés és áldozatsegítés ügyének előmozdításáért tenni akaró szervezetek és magánszemélyek A JÁSZER Tagsága nyitott. JÁSZER Tagok köre:

- állami intézmények,
- önkormányzatok és önkormányzati fenntartásban működő intézmények,
- rendészeti szervek,
- oktatási intézmények,
- szociális intézmények,
- egészségügyi intézmények,
- gazdasági társaságok,
- civil szervezetek,
- egyházak

- kulturális intézmények,
- magánszemélyek.

A helyi intézményrendszer szakmai együttműködése más szereplőkkel - civil és egyéb szervezetekkel - jó alapot adnak és lehetőséget teremtenek a közös munkára, fellépésre. A partnerségben, a feladatok megosztásában a Kesztyűgyár, a FIDO Közösségi Ház a Zsendülő tanoda és a Biztos Kezdet Gyerekház fontos szereplők.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
aránytalan családi munkamegosztási modell	részmunkaidő és távmunka lehetőségek, önkormányzati intézmények munkaidőbeosztásának felülvizsgálata, összhangba hozása a gyermekeket ellátó intézmények nyitvatartásával
nők elleni erőszak prevenciója erősítésre szorul	akcióterv kidolgozása (Európa Tanácsi egyezményrel összhangban), a témában érintett kerületi hatóságok, intézmények, civil szervezetek bevonása, JÁSZER koordinálása és a Józsefváros Közbiztonságáért Közalapítvány bevonása szakemberek számára továbbképzés szervezése a családon belüli erőszak felismerésére, áldozatsegítésről információs kampány szervezése-JÁSZER

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Az idős kor nem betegség, bár számos betegség nehezíti. A közbeszédben gyakran méltatlan az élet utolsó szakaszának megítélése, ami nehezíti az elfogadást, az empátiát. A fogyasztói társadalom bővelkedik az idős kor tagadására irányuló termékek garmadájával, mely tovább fokozza az ellenállást, az idős kor értékeinek hátrítását. Az életkor egy adat, mely nem minden esetben fedi annak szubjektív megítélését. A test fiziológiás állapota (biológia kor), a mentálhigiéné (a pszichológia kor) gyakran függvénye a szociológiai kornak, vagyis annak a ténynek, hogy milyen lehetőségeket ad az adott közösség, az adott társadalom az egyén, a társadalmi csoport számára.

Az orvostudomány és a farmakológia fejlődésével életkorunk jelentősen meghosszabbodott, de az idősek helye, társadalmi biztonsága gyengült.

A család szerepének, a családi szerepek változása melyet nem csak a makro-, de a mikrokörnyezetváltozások is követtek, már kevésbé ad otthont ennek a generációnak.

A statisztikai adatok alátámasztják, hogy társadalmunk erőteljesen elöregedett. Ez a jellemző igaz Józsefváros tekintetében is, az itt élő lakosság majdnem egynegyede 60 éven felüli. A budapesti kerületek közül ugyanakkor Józsefvárosban a legalacsonyabb a 65 éven felüliek aránya, és itt legalacsonyabbak a nyugdíjak. A havi ellátás átlagos összege (kerekítve) 2018-ban 135 ezer Ft volt, ami a legalacsonyabb érték Budapesten (a fővárosi átlag 88 százaléka).

A társadalombiztosítás jelenlegi rendszere gyakran nem biztosítja a szociális jólétet, mely tény tovább nehezíti a lét hármas szerepének (autonómia, kompetencia, kapcsolódás) kiteljesülését.

Egyéni és társadalmi érdek is, hogy az aktív szakaszt munkával, értelmes szabadidő eltöltéssel, fizikai aktivitással, más tevékenységekkel kitöltve az idősek a lehető legnagyobb mértékben a társadalom aktív közreműködői legyenek.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2015	3 471	3 108	111,68%
2016	3 524	3 208	109,85%
2017	3 552	3 318	107,05%
2018	3 637	3 344	108,76%
2019	3 746	3 364	111,36%
2020	3 794	3 393	111,82%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2015	1856	3035	4891
2016	1868	3031	4899
2017	1819	2972	4791
2018	1800	2949	4749
2019	1801	2941	4742
2020	1751	2921	4672

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
	77	38	1445	2566	8	89	9
	66	5	1466	2615	14	87	8
	66	5	1456	2559	6	74	4
	64	5	1450	2559	5	64	5
	56	5	1444	2560	7	49	6
	55	4	1413	2550	8	47	5

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskereső száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Fő összesen		296	219	222	172	184
41-45 év (TS 042)	Fő	33	29	22	23	23	40
	%	11,15%	13,24%	9,91%	13,37%	12,50%	13,94%
46-50 év (TS 043)	Fő	33	21	28	23	17	34
	%	11,15%	9,59%	12,61%	13,37%	9,24%	11,85%
51-55 év (TS 044)	Fő	33	27	21	17	9	33
	%	11,15%	12,33%	9,46%	9,88%	4,89%	11,50%
56-60 év (TS 045)	Fő	30	23	25	12	19	30
	%	10,14%	10,50%	11,26%	6,98%	10,33%	10,45%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	53	34	40	35	40	40
	%	17,91%	15,53%	18,02%	20,35%	21,74%	13,94%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az Idősügyi Nemzeti Stratégia az Egészségügyi Világszervezet életkor szerinti felosztását használja, mely szerint a 60-74 év közöttiek az idősödők, a 75-89 év közöttiek az idősek és a 90 év fölöttiek a nagyon idősek. Magyarországon a nyugdíjkorhatár az elmúlt időszakban folyamatosan emelkedett, mely problémát eredményez a munkaerő-piacon történő elhelyezkedés és megmaradás területén.

Az aktív időskor egyénre és a társadalom idősödő populációjára egyaránt vonatkoztatható, egészségben és fizikai, szellemi és mentális kapacitások birtokában megélt időskort jelent. Az aktivitás nem jelent egyet a munkaerő-piaci aktivitással, ez kulturális, gazdasági, társadalmi, közéleti aktivitást jelent.

Az időskorúak megélhetését elsősorban biztosító jövedelem a nyugdíj, illetve egyéb nyugellátás. Az időskorúak járadéka azoknak az idős személyeknek a részére biztosít ellátást, akik a nyugdíjkorhatáruk betöltése után a szükséges szolgálati idő (résznyugdíjhoz: legalább 15 év, teljes nyugdíjhoz: legalább 20 év) hiányában saját jogú nyugellátásra nem jogosultak és jövedelemmel egyáltalán nem vagy csak minimális mértékben rendelkeznek.

- b) tevékeny idős kor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Józsefváros önkormányzata a törvényben meghatározott módon biztosítja az idősek ellátását a Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ intézményen keresztül.

Nappali ellátás keretében 5 idősklub működik, ahol a 18. életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek vehetnek igénybe az állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatásokat. Az idősek nappali ellátásának helyet adó idősek klubjai: Napraforgó Klub, Ciklámen Klub, Víg Otthon Klub, Ószikék Klub, Reménység Klub helyiségeiben aktív élet folyik.

Az idősklubok tagjai részére

- szabadidős programok szervezését,
- egészségügyi felvilágosító előadások szervezését,
- mentális gondozást,
- életvezetés segítségét,
- hivatalos ügyek intézésének segítségét biztosítják.

Rendszeresen szervezünk rendezvényeket (húsvéti ünnepség, majális, szüreti multság stb.) és kirándulásokat.

2022 januárjától a Katolikus Szeretetszolgálattal megkötött együttműködési szerződés szerint lelki gondozói tevékenység is zajlik klubjainkban, melyre szintén nagy igény mutatkozott.

A Józsefvárosi Közösségeiért Nonprofit Zrt. nyugdíja ping-ponggal várja a sportolni vágyó idős embereket.

- b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Nincs erre vonatkozó nyilvántartása az önkormányzatnak, de a tapasztalatok szerint a munkaerőpiacon nehezebben helyezkednek el az idősebb korosztályba tartozók.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

- a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

Józsefváros Önkormányzata 2013. évben elnyerte az Idősbarát Önkormányzat díjat.

Józsefváros helyi szinten is kiemelten foglalkozik az idős emberek fizikai, lelki és anyagi támogatásával. Az Önkormányzat sokat tett a kerület idősebb polgárai életminőségének javítása érdekében, több olyan intézkedést hozott, amely segíti és megkönnyíti az életüket, a mindennapi boldogulásukat.

Többek között élelmiszersomaggal és fűtéstámogatással, gyógyszerkiadások viseléséhez támogatással járul hozzá ahhoz, hogy csökkenjenek a kiadásaik. Az Idősbarát péntek keretében a hét minden munkanapján egy mikrobusz ingyenesen viszi a kerületi időseket a szakrendelésekre és az önkormányzatba. Az önkormányzat bevezette a Szűrőszombatokat is, amelyeken a józsefvárosiak ingyenes orvosi vizsgálatokon, szűréseken vehetnek részt. Ezt a szolgáltatást is többnyire a nyugdíjasok veszik igénybe. Az önkormányzat gondoskodik az idősek szabadidős programjairól is, hogy csökkentse a nyugdíjba vonulás utáni passzivitást és bezárkózást. A kerület

idősklubjaiban minden nap színes programokkal várják a társaságra vágyókat. Kirándulásokat, múzeum- és színházlátogatásokat, kézműves foglalkozásokat, teadélutánokat szerveznek. A Józsefvárosi Önkormányzat szeretne még több olyan szolgáltatást bevezetni, amely megkönnyíti és szebbé teszi a nyugdíjasok mindennapjait.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2015	3 471	37	42	141
2016	3 524	36	43	138
2017	3 552	33	44	112
2018	3 637	29	44	104
2019	3 746	31	45	121
2020	3 794	20	47	103

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma (Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
5	1856	3035	4891
6	1868	3031	4899
7	1819	2972	4791
8	1800	2949	4749
9	1801	2941	4742
0	1751	2921	4672

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Önkormányzatunk a 65+ program keretében kedvezményt biztosít a nyugdíjasok számára a Turay Ida színházban tartott előadások jegyvásárlása esetén.

c) idősök informatikai jártassága;

Az időskorú lakosság informatikai jártasságára vonatkozó adattal Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat nem rendelkezik adattal. A kerületben a Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ által működtetett idős klubokban lehetősége van a klubtagoknak számítógép és internet használatára, az ott dolgozó kollégák segítenek az idős embereknek a számítógép használatában.

A Józsefváros Közösségeiért Nonprofit Zrt. működtetésében lévő Kesztyűgyár Közösségi Ház rendelkezik a lakosság számára elérhető és használható számítógéppel és internethasználatra is lehetőség van, az ott dolgozó kollégák segítenek az informatikai eszközök használatában.

d) a generációk közötti programok.

A kerületi idősklubok és a Józsefvárosi Óvodák közös programokat szerveznek a generációk közötti kapcsolattartás érdekében. Az óvodás gyermekek anyák napján és az idősök világnapja alkalmából műsorral kedveskednek az időklub tagjainak, valamint az idősök a mikulás napján kézzel készített ajándékot visznek a gyermekeknek.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Időskorúak Átmeneti Otthona (Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ-IÁO) – szakellátás - Ezüsthfnyő Gondozóház

Szintén a Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ intézmény keretein belül működik az Ezüsthfnyő Gondozóház, ami a 2016. évi CLXVI. törvény hatálybalépését követően az Időskorúak Átmeneti Otthona feladatait látja el.

Az Ezüsthfnyő Gondozóház a Budapest VIII. kerület által nyújtott szociális szolgáltatás 21 fő részére, mely átmeneti jelleggel biztosít teljes körű ellátást a tartós felügyeletet, gondozást igénylő, de kórházi ellátásra nem szoruló idős személyek számára. Segítségét nyújt a kerületben élő családoknak, hogy idős hozzátartozójuk elhelyezését biztosítani tudják pl. nyaralás, betegség, az idősotthoni felvételre történő várakozás idejére.

Az intézmény férőhely kapacitása 21 fő. A lakók elhelyezése 1-2-3 ágyas szobákban biztosított. Az ellátást a szakmai vezető irányításával szakképzett gondozónők, mentálhigiénés szakember, mozgásterapeuták és technikai személyzet biztosítják. A szolgáltatás igénybevételének időtartama maximum egy év, mely indokolt esetben orvosi javaslatra újabb egy évvel meghosszabbítható.

A személyi térítési díj összege a jövedelem függvényében kerül megállapításra. Az átmeneti elhelyezést nyújtó időskorúak gondozóháza ellátás után fizetendő térítési díj mértéke az ellátott havi jövedelmének 60%-a, a vonatkozó önkormányzati rendelet szerint.

A szociális ellátás ezen telephelye fejlesztések következtében alkalmassá tehető nagyobb léptékű, szakellátást biztosító idősellátás befogadására. Jelenleg a hospice szolgáltatásra igen nagy igény mutatkozik, illetve további gerontológiai, geriátriai szolgáltatások bevezetését is tervezzük.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás kerületünkben igen nagy múltra tekint vissza. E szolgáltatás bevezetése, a kísérleti szakasz kezdetei a mi kerületünkben zajlottak. Az Idősök Átmeneti Otthonában 1997 februárjától került elhelyezésre a beteg-felügyeleti rendszer, az

Önkormányzat saját működtetésében, külső vállalkozás igénybevétele nélkül. Ügyeletét főállású, folyamatos műszakban dolgozó, szakképzett kollégák látják el. Ez a rendszer különösen azokban az esetekben növeli az ápolás biztonságát, ahol a beteg teljesen egyedülálló.

A VIII. kerületben élő ellátottaknak az igénybevétel térítésmentes. A rászorultságot a törvényben meghatározottak szerint vizsgálják. Szakmai kapcsolatot tartanak fenn a háziorvosokkal, az alapellátással és a szakrendelők tájékoztatása folyamatos.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás iránti igényeket telefonon lehet jelezni az intézmény felé, mely telefonszám Józsefváros időskorú lakossága számára/érdekében krízistelefonszámként is működik.

A „demensekért szolgáltatás” 2017

Az Ezüstoffenyő Gondozóház és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás integráltan részt vesz a Józsefváros Önkormányzat Képviselő-testülete által biztosított Speciális gondozást igénylők segítése elnevezésű programban, mely a demencia kórképpel rendelkező személyek és hozzátartozóik életvitelének segítésére fókuszál.

Az önkormányzat döntése alapján a Józsefvárosban élő demens személyek részére térítésmentes az adathordozó biztosítása, és ez által az idős emberek részére szükség esetén a szociális segítségnyújtás biztosított.

A demens személyek és családjaik számára további segítő szolgáltatásokat kívánunk létrehozni a következő két évben.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Idősek részvételének növelése a célcsoportjukat érintő konzultációkban	Idősügyi Kerekasztal működtetése, Idősügyi koncepció elkészítése
idősek egészségi állapota városi környezet és a kerületi sajátosságok miatt romlik	idősek esetében hangsúlyosabb prevenció, szűrővizsgálatokra ösztönzés (Szűrőszombat), Civil szervezetek bevonása, Egészségterv készítése
idősek aktivitása ösztönzésre szorul	kedvezményes színházbelépők, civil szervezetek bevonása

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékos emberek a magyar társadalom leghátrányosabb helyzetű csoportjai közé tartoznak. A 2011. évi népszámlálás adatai szerint a fogyatékkal élők száma 457 ezer fő volt (a népesség 4,6%-a), a népszámlálási törvény értelmében a válaszadás önkéntes, a lakosság 89 százaléka

válaszolt rá. A fogyatékos népességben belül az előző népszámlálási adathoz hasonlóan a mozgássérülteké a legnépesebb csoport (közel 50%), ezt követően a látássérült, hallássérült, mentálisan sérült, értelmi fogyatékos.

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény szerint a fogyatékkal élő emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal, és lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán vagy egyáltalán nem képesek élni. Olyan körülményeket kell megteremteni, amely integrálhatja a fogyatékkal élőket. Meg kell előzni az állapot rosszabbodást, illetőleg annak következményeit. Kiemelten kell kezelni a fogyatékos személyek sajátos szükségleteit, meg kell teremteni azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik számukra a társadalmi életben való aktív, egyenrangú és egyenlő esélyű részvételt.

Kiemelten kezelendő az egyenlő esélyű hozzáférés a közszolgáltatáshoz. Fontos, hogy mindenki, különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban akadályozott emberek számára akadálymentes, kiszámítható, értelmezhető és érzékelhető legyen mind a közszolgáltatást nyújtó épület, mind a szolgáltató. A középületeknek a nyilvánosság számára nyitva álló része mindenki számára megközelíthető és bejárható, vészhelyzetben biztonsággal elhagyható, a szolgáltatásai teljes mértékben használhatók legyenek. A fogyatékos személyeket megilleti az akadálymentes környezet mellett, hogy a közérdekű információkhoz hozzájussanak, a biztonságos közlekedést, tömegközlekedést igénybe tudják venni, valamint álljon rendelkezésre megfelelő számú és alapterületű parkolóhely részükre. A mindennapi életben segítségükre álljanak a támogató szolgálatok és a megfelelő segédeszközök.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2015	241	268	509
2016	231	249	480
2017	210	258	468
2018	199	249	448
2019	202	249	451
2020	195	240	435
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2015	21
2016	20
2017	20
2018	20
2019	19
2020	14

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről.

A kerületben a pszichiátriai betegek nappali ellátása kötelező önkormányzati feladat biztosítása ellátási szerződéses formában valósul meg. A megkötött ellátási szerződések alapján a Moravcsik Alapítvány és a Szigony Útitárs a Komplex Pszicho-szociális Rehabilitációért Közhasznú Nonprofit Kft. látja el a feladatot. A két alapítvány foglalkoztat megváltozott munkaképességű személyeket szociális foglalkoztatás keretében. A Moravcsik Alapítvány 2022ben 29 fő, a Szigony Útitárs Kft. 2022-ben 23 fő megváltozott munkaképességű személyt foglalkoztatott.

Az értelmi fogyatékosok nappali ellátását a Budapest Józsefvárosi Önkormányzat fenntartásában működő Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ Nappali Ellátás szakmai egysége végzi a 1082 Bp., Kisstáció u. 11. szám alatti telephelyén (engedélyezett férőhelyszám 20). Az „Ezüstfenyő Gondozóházban” (Időskorúak Átmeneti Otthona) több esetben gondoznak többnyire mozgásában korlátozott idős embereket. Mindkét intézmény maradéktalanul megfelel az akadálymentesítés szabályainak.

A nyilvántartott megváltozott munkaképességű álláskereső száma 2013. évhez képest csökkenő tendenciát mutat. 2013-ban 82 fő, 2014-ben 72 fő, 2015-ben 73 fő, 2016-ban 27 fő megváltozott munkaképességű álláskereső keresett munkát.

Budapest Főváros VIII. kerületi Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete a 161/2016. (VIII.25.) számú határozatában döntött arról, hogy „A leromlott településrészekben élő alacsony státuszú lakosság életkörülményeinek javítása, társadalmi és fizikai rehabilitációja Budapesten” című, VEKOP-6.2.1-15 kódszámú pályázati felhívásra a Józsefvárosi Önkormányzat Támogatási kérelmet nyújt be, „Budapest-Józsefváros, Magdolna-Orczy Negyed szociális városrehabilitációs program” című, a Dankó utca – Magdolna utca – Dobozi utca – Baross utca – Kálvária tér – Diószegi utca – Dugonics utca – Illés utca – Kálvária tér által határolt területre eső 7 tömb (141., 142., 144., 145., 260., 261., 262. tömbök) területre fókuszáló projekt finanszírozása érdekében. A pályázat megvalósítása 2019-2021. évre szól. A pályázat tartalmi elemei között foglalkoztatási és gazdasági programok is szerepelnek, melynek része a munkaerőpiaci (re)integráló, képzési programok, helyi gazdaságfejlesztés és munkahelyteremtés megváltozott munkaképességűek részére. A projekt megvalósításában konzorciumi partnerként bevonja a Moravcsik Alapítványt,

mely megvalósítja a munkahelyteremtést megváltozott munkaképességűek részére. A pszichiátriai betegekkel foglalkozó VIII. kerületben működő Moravcsik Alapítvánnyal az Önkormányzatnak évek óta ellátási szerződése van a pszichiátriai betegek nappali ellátása érdekében. Az Alapítvány évek óta foglalkoztat megváltozott munkaképességű dolgozókat, többek között a Kálvária u. 19-es telephelyén is, mely a pályázat tervezett akcióterületén található.

A megváltozott munkaképességűek egyedi foglalkoztatási problémáinak megoldása csak speciális programokkal biztosítható. Mivel elhelyezkedésük a nyílt munkaerőpiacon csak megfelelő előkészítés után lehetséges, ezért számukra olyan munkahely(ek)et szükséges létrehozni, mely alkalmazkodni képes foglalkoztatásuk speciális szükségleteihez, ahol védett környezetben készülhetnek fel a nyílt munkaerőpiaci elhelyezkedéshez szükséges készségek, képességek elsajátításához.

A munkahelyteremtő program keretében a Moravcsik Alapítvány két program megvalósítását tervezi.

A Kálvária tér 19. szám alatt működő, megváltozott munkaképességűeket foglalkoztató védett munkahely bővítésével további 5 fő foglalkoztatása válik lehetségessé. A könyvkötéssel foglalkozó munkahely pincehelyiségének minimális felújításával egy újabb nyomdai gép helyezhető el itt, ami által lehetővé válik komolyabb nyomdai munkák (pl. szakdolgozatok kötése) elvégzése is. Így nem csak több ember foglalkoztatása válik lehetségessé, de egyben a „helyi piac”-ot is jobban ki tudják szolgálni, tekintettel a környéken már meglévő és éppen épülő egyetemekre, amivel a munkahely hosszú távú fenntarthatósága is biztosíthatóvá válik. A felújítás és a nyomdai gép megvásárlása a pályázati forrásból megvalósítható.

A program keretében az akcióterületen lévő nagyszámú üres üzlethelyiségek egyikében bolt és kávézó indulhat kettős céllal. Egyrészt a boltban dolgozók maguk is megváltozott munkaképességű személyek, így a bolt új védett munkahelyeket hoz létre, összesen 4 fő számára. Másrészt a bolt árucikkei azok a termékek lesznek, melyeket a helyi szociális foglalkoztatókban/védett munkahelyeken maguk a megváltozott munkaképességűek állítottak elő. A Moravcsik Alapítvány vállalja a bolt üzemeltetését. A kerületben található Art Brut Galériában már üzemeltetnek hasonló boltot, így az ehhez szükséges szakmai tapasztalattal rendelkeznek, a megváltozott munkaképességű munkavállalók fizetése egyéb támogatásokból hosszú távon biztosított.

2016 januárjában megnyitott a fogyatékkal élők által működtetett Nem Adom Fel Cafe&Bar a Magdolna utcában. A Nem Adom Fel Alapítvány által működtetett Nem Adom Fel Kávézó és Étterem Budapest első fogyatékossgal élő emberek által alapított kávézója, ahol maguk a fogyatékossgal élő és megváltozott munkaképességű emberek készítik és szolgálják fel az ételeket és az italokat, illetve közreműködnek a programok szervezésében és lebonyolításában.

A kávézó két szervezet közös együttműködésével jött létre. Az egyik, a Nem Adjuk Fel Szociális Szövetkezet, amely a vendéglátó tevékenységet biztosítja, a másik pedig a Nem Adom Fel Alapítvány, amely a tulajdonában lévő ingatlannal a közösségi tér, a közösségi programok szervezésével, illetve a fogyatékkal élő emberek foglalkoztatásával kapcsolatos szakmai háttérrel vesz részt a megvalósításban.

A kávézóban dolgozó csapat sok színes és sokoldalú egyéniségekből áll, akikre egytől egyig jellemző a „nemadomfel” lelkület, azaz, hogy lehet bárki bármilyen élethelyzetben, mindenkiben megvan az a lelkerő, az a képesség, amely által a legtöbbet tudják kihozni magukból, és a társadalom aktív tagjaivá válnak.

A kávézó mindamelllett, hogy egy alternatív foglalkoztatási lehetőség megváltozott munkaképességűek számára, olyan integrált közösségi tér és kulturális programok befogadó helyszíne is egyben, amely lehetőséget teremt mindenkinek az egymás iránti elfogadáson és felelősségen alapuló emberi kapcsolatok kialakítására, ápolására.

- b) munkavállalást segítő lehetőségek;
- c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Nincs erre vonatkozó nyilvántartása az önkormányzatnak, de a tapasztalatok szerint a munkaerőpiacon nehezebben helyezkednek el a fogyatékkal élők.

- d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

A Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat az intézményein keresztül, valamint a szerződéses partnerei útján segítséget nyújt a lakókörnyezetükben élő fogyatékos személyek részére önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában. Ennek eszköze a házi segítségnyújtás, a családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás biztosítása, a nappali ellátás, a gyermekek esetén a szülők tájékoztatása, segítése, a szolgáltatások helyben biztosítása. A szakellátás biztosítása, megszervezése nem feladata az Önkormányzatnak. Ezzel kapcsolatban tevékenysége a minél szélesebb körű információnyújtásra korlátozódik.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Fogyatékosági támogatás: a támogatásra az a 18. évet betöltött súlyosan fogyatékos személy jogosult, aki látási fogyatékos, hallási fogyatékos, vagy értelmi fogyatékos, vagy autista, vagy mozgásszervi fogyatékos, vagy halmozottan fogyatékos, és állapota tartósan vagy véglegesen fennáll, továbbá önálló életvitelre nem képes vagy mások állandó segítségére szorul, vagy állapota kromoszóma-rendellenesség miatt súlyosnak, vagy közepsúlyosnak minősíthető, és állapota tartósan, vagy véglegesen fennáll, továbbá önálló életvitelre nem képes vagy mások állandó segítségére szorul. A támogatás súlyosan fogyatékos személy részére havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás, melynek célja, hogy anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Magasabb összegű családi pótlék: a tartósan beteg, illetőleg súlyosan fogyatékos kiskorú, valamint a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos nagykorú személy részére megállapított ellátás.

Rokkantsági járadék: 18. életévét betöltött személy részére megállapított ellátás, ha 25. életévének betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett. A járadékot a fiatal egészségkárosodott személyek részére állapítják meg, a járadék megállapításához nem kell szolgálati idővel rendelkezni.

Vakok személyi járadéka: 2001. június 30-ig a 18. életévét betöltött erősen látáscsökkenő vagy vak személy részére a vakok személyi járadékát állapították meg. 2001. július 1-jétől új jogosult részére a vakok személyi járadékát nem lehet megállapítani. A vakok személyi járadékában részesülő személy a járadék helyett kérheti a fogyatékosági támogatás megállapítását.

Közgyógyellátás: alanyi jogosultsággal a rendszeres szociális segélyben részesülő egészségkárosodott személy, az átmeneti gondozásban részesülő, és a nevelésbe vett kiskorú, egyes speciális esetekben azok, akik rokkantsági ellátásban részesülnek, a rokkantsági járadékos, a hadigondozott és a nemzeti gondozott illetve az aktív korúak ellátására jogosult egészségkárosodott személy.

Normatív alapon jogosult az, akinek a gyógyellátás költségei havonta meghaladják a mindenkori öregségi nyugdíj minimum összegének 10%-át, és a családban az egy főre jutó havi jövedelem nem éri el a nyugdíjminimumot, a 28.500 Ft-ot, egyedül élők esetében a 42.750 Ft-ot.

Gyógyszertámogatás: támogatásban kizárólag a közgyógyellátási igazolvánnyal nem rendelkezők részesülhetnek. A gyógyszer-támogatás a háziorvos által kiadott igazolváson szereplő gyógyszerek

megvásárlására használható fel. A támogatás egy alkalommal legfeljebb 6 hónap időtartamra kerül megállapításra, havonta 6.000 Ft összegben.

Vissza nem térítendő állami támogatás: mozgáskorlátozott személyek részére akadálymentes lakás építéséhez vagy vásárlásához, valamint az akadálymentesítés többletköltségeire igényelhető.

Közlekedési kedvezmény: a súlyos mozgáskorlátozott, vagy egyéb fogyatékkal élő személyek részére, mely alapján személygépkocsi szerzési és átalakítási támogatás állapítható meg.

Személyi jövedelemadó kedvezmény: mely krónikus betegség, súlyos fogyatékoság után járó adókedvezmény, melynek összege az aktuális minimálbér 5 %-a.

Parkolási igazolvány: igényelhető a mozgásában korlátozott személyek részére.

Súlyos mozgáskorlátozott személyek gépjárműadó mentessége: a súlyos mozgáskorlátozott személyt, a súlyos mozgáskorlátozott kiskorút, a cselekvőképességet korlátozó (kizáró) gondokság alatt álló súlyos mozgáskorlátozott nagykorú személyt rendszeresen szállító, vele közös háztartásban élő szülőt egy db 100 kW teljesítményt el nem érő, nem személy taxiként üzemelő személygépkocsija után legfeljebb 13.0000 Ft erejéig illeti meg.

Utazási költségtérítés: a fogyatékos gyermek korai fejlesztését és gondozását, fejlesztő felkészítését nyújtó intézmény igénybevételeivel kapcsolatban felmerült utazási költségekhez támogatás jár.

Fogyatékos személyek utazási kedvezményei a helyi, helyközi közlekedésben: a közforgalmú személyszállítási utazási kedvezményekről szóló 85/2007(VI.25.) Korm.rendelet alapján.

A fővárosi, megyei kormányhivatal járási, fővárosi kerületi hivatala aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg annak az aktív korú (18. életévét betöltött, de a rá irányadó nyugdíjkorhatárt be nem töltött) személynek,

a) aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy

b) aki vakok személyi járadékában részesül, vagy

c) aki fogyatékosági támogatásban részesül [az a)-c) pont szerinti személy a továbbiakban együtt: egészségkárosodott személy.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

A fogyatékosággal élő személyek esélyegyenlőségének egyik legfontosabb fokmérője az akadálymentesség mértéke, amelynek fogalma az utóbbi években jelentősen átalakult, új tartalmat nyert: ma már valamennyi fogyatékosági csoporthoz tartozó ember – azaz nemcsak a mozgássérültek – speciális szükségleteinek figyelembevételét szokás a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtésén érteni. Ez olyan eszközök és megoldások alkalmazását jelenti, amelyek lehetővé teszik, hogy egy-egy szolgáltatást a legkülönbözőbb fogyatékosági típussal élő emberek is igénybe vehessenek. (Hangos térkép, indukciós hurok, könnyen érthető tájékoztató füzetek stb.) A kulcs az, hogy ma már nem pusztán épületek akadálymentességéről beszélünk, hanem arról, hogy a fogyatékosággal élő emberek számára a közszolgáltatásokhoz, kulturális- és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetősége fizikai, információs és kommunikációs szempontból az ép társaikkal közel azonos legyen.

Sajnos a legtöbb fővárosi és kerületi közszolgáltató intézmény nem rendelkezik elég forrással ahhoz, hogy ne csak az intézmény belső terét, hanem annak közvetlen külső környezetét is

akadálymentessé tegye, így jelenleg jelentős mértékben sérülhet a fogyatékossgal élő emberek esélyegyenlősége a szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén is. Az autizmussal élő embereket még további hátrány is érheti, az ellátórendszer ugyanis általában nincs felkészülve az autizmussal élő személyek speciális szükségleteire.

Ma már kötelezően, jogszabályban előírt követelmény a munkahelyek akadálymentesítése, amelynek betartatása az építésügyi hatóság feladata. Alapelv, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános elvárásként jelenik meg az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszere.

A városi közlekedés akadálymentessége az egyik legfontosabb esélyegyenlőségi kérdés a fogyatékkal élő személyek számára. A leggyakoribb akadályt a gyalogos átkelőhelyen és a tömegközlekedés megállóhely szigetein a kiemelt szegélyek okozzák. Az érintett személyek útvonalain, a gyalogos átkelőhelyeken a szegély lesüllyesztése, a biztonságos átkelés elősegítésére pedig a középső gyalogos védősziget nyújt megfelelő megoldást.

- c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;
- d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Ma már kötelezően, jogszabályban előírt követelmény a munkahelyek akadálymentesítése, amelynek betartatása az építésügyi hatóság feladata. Alapelv, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános elvárásként jelenik meg az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszere.

- e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

Súlyos esélyegyenlőségi problémákat jelez a fogyatékossgal élők foglalkoztatási, munkaerőpiaci helyzete. A fogyatékossgal élő vagy más egészségi okból korlátozott népességben országosan fele annyian dolgoznak, mint a teljes népességben. Döntő többségük (78,5 %) gazdaságilag tartósan inaktív, és a felmérés időpontjában (2011) Budapesten mindössze 17,5 %-uk volt foglalkoztatott. A megváltozott munkaképességűek esélye az integrált foglalkoztatási lehetőségek tekintetében kedvezőtlen, azaz a fogyatékossgal, tartós pszichiátriai vagy szenvedélybetegséggel élő munkavállalók foglalkoztatását a piaci szféra csak igen korlátozott mértékben vállalja föl. A munkahelyek jelentős része fizikai szempontból és problémaérzékenysége alapján is alkalmatlan fogyatékossgal élő munkavállalók fogadására, így azok foglalkoztatási esélyegyenlősége sérül. Ráadásul még az aktív fogyatékossgal élő dolgozók döntő többsége sem piaci feltételek és bérek mellett foglalkoztatott, jellemzően olyan, alacsonyabb társadalmi és anyagi megbecsültségű ágazatokban, mint a feldolgozóipar vagy az egészségügyi és szociális ellátás – e két szféra a 2011-es adatok szerint az összes fogyatékossgal élő foglalkoztatott több mint 1/3-át teszi ki. A tartósan egészségkárosodottak és a fogyatékossgal élők elsődleges jövedelmi forrása az adatfelvétel időpontjában a rokkantsági nyugdíj (68%) vagy a rokkantsági járadék (14%) volt. Mivel a fogyatékossgal élő inaktív embereknek egy jelentős része folyamatosan ápolásra, gondozásra szorul, a családjukkal élők esetében ez további családtagok elhelyezkedését/keresővé válását akadályozhatja.

A munkaerőpiacon történő megfelelő elhelyezkedést a közlekedési eszközök korlátozottabb igénybevételi lehetősége is nehezíti. A munkába járó fogyatékossgal élő és nem fogyatékossgal élő emberek között főleg abban van eltérés, hogy igénybe vesznek-e közlekedési eszközt vagy sem. A fővárosban élő aktív fogyatékossgal élő emberek inkább otthon dolgoznak és igyekeznek olyan munkahelyet választani, amelyet gyalog is megközelíthetnek, mivel a

munkahelyek elérése a közutak és a tömegközlekedés akadálymentességi hiányosságai miatt sokszor megoldhatatlan feladat a számukra.

- f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye stb.);

Az értelmi fogyatékosok nappali ellátását a Budapest Józsefvárosi Önkormányzat fenntartásában működő Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermejjóléti Központ Nappali Ellátás szakmai egysége végzi a 1082 Bp., Kistáció u. 11. szám alatti telephelyén (engedélyezett férőhelyszám 20). Az „Ezüstfnyő Gondozóházban” (Időskorúak Átmeneti Otthona) több esetben gondoznak többnyire mozgásában korlátozott idős embereket. Mindkét intézmény maradéktalanul megfelel az akadálymentesítés szabályainak.

- g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

A kerület közvetlenül intézményei révén, és közvetetten, szerződött partnerszervezetei révén részt vesz a fogyatékossgal, illetve pszichiátriai és szenvedélybetegséggel élő személyek ellátásában, rehabilitációjában, segítésében.

Szociális támogatások

Az Önkormányzat pénzbeli és természetbeni, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermejjóléti ellátások helyi szabályairól szóló 10/2015. (III.01.) önkormányzati rendeletében több ponton is külön nevesíti, és kedvezőbb szabályokat fogalmaz meg a fogyatékossgal élő személyek, vagy családjuk, háztartásuk számára. A legfontosabb ezek közül, hogy a jogosultságot megalapozó jövedelmi határok kiszámításánál a Rendelet fogyasztási egységeket határoz meg, amelyeknél a fogyatékossgal élő személyek, gyermekek nagyobb szorzóval kerülnek beszámításra. Hasonló a helyzet a szociális lakbérre való jogosultság esetén is (lakások bérbeadásáról szóló 25/2021. (VII. 22.) önkormányzati rendelet). További plusz segítséget jelenthet, hogy a rendszeres gyermekvédelmi támogatás esetében a fogyatékossgal élő vagy tartósan beteg gyermeket nevelő családoknál az egy fogyasztási egységre számított jogosultsági jövedelemhatár magasabb.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermejjóléti Központ által működtetett Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthona Budapest VIII. kerületében élő, 16 év feletti értelmileg, illetve halmozottan sérült (mozgás, hallás, látás) személyek, valamint külön megállapodás alapján a Főváros IX. kerület és II. kerület közigazgatási területén élő sérült fiatalok nappali ellátását biztosítja. A megkötött ellátási szerződések alapján IX. kerületi lakóhellyel rendelkezők esetében 4 fő, II. kerületi lakóhellyel rendelkezők esetében 1 fő tekintetében biztosítjuk az ellátást.

2022-ben a látogatási napok számának eloszlása:

I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII	Össz.
212	188	164	116	200	282	282	238	243	269	232	213	2639

Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermejjóléti Központ adata

Legtöbben a középsúlyosan fogyatékos rétegből kerülnek ki, de van közöttük Down-kóros, epilepsziás, skizofrén, mozgássérült és autisztikus személyiség is. A napközit jelenleg látogató fiatalok közül 6 fő tartozik a középsúlyos, 3 fő súlyos, 4 fő a halmozottan súlyos és 1 fő a nagyon súlyos értelmi fogyatékkal élők közé.

Az ellátottak nemek szerinti megoszlása: 7 nő és 7 férfi, életkor alapján pedig 2 fő 20-30 év közötti, 6 fő 30-40 év közötti, 5 fő 40-50 év közötti, 1 fő pedig 50 év feletti. A legfiatalabb ellátottunk 22, míg a legidősebb 54 éves. A 14 fő életkori megoszlása alapján az átlagéletkor jelenleg 38 év.

Programok:

- a szabadtéri programok száma növekedett, hogy elkerüljék a tartós összezártaságot,
- augusztus hónapban 10 fő + 4 fő kísérő 3 napot töltött Magyarúton,
- szeptemberben 4 fővel a XI. Óbudai Rehab Atlétikai kupán vettek részt az ellátottak, ahol jól szerepeltek.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A Józsefvárosban élő pszichiátriai és szenvedélybetegek vonatkozásában fontos cél, hogy minél több ellátásra szoruló személyt sikerüljön integrálni az önkormányzat vagy szerződött partnerei által a szociális ellátórendszer keretein belül működtetett intézményekbe, elősegítve ezzel gyógyulásukat és rehabilitációjukat. Ehhez első lépésként szükség volna az érintettek - demográfiai, egészségügyi stb. - adatainak és igényeinek felmérésére, ugyanis ezek egyelőre nem állnak kerületi szinten rendelkezésre. További fontos cél, hogy az Önkormányzat szabályozási hatásköreinek gyakorlásával lehetőségeihez mérten elősegítse az egészségi okból akadályozott személyeket másodlagos esélyegyenlőségi - így munkaerőpiaci, lakhatási, közlekedési - nehézségeik megoldásában.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Komplex akadálymentesítés nem megoldott (Polgármesteri Hivatal és Intézményei)	<ul style="list-style-type: none"> - akadálymentes térkép készítése - infokommunikációs akadálymentesítés - játszóterek felújítása, járdák, zöldterületek esetén akadálymentesség elérése
Többségi társadalom érzéketlensége és az információ hiánya a fogyatékkal élők problémáival kapcsolatban	<ul style="list-style-type: none"> - szemléletformáló programok szervezése partnerszervezetekkel - információs kampányok, események szervezése
Fogyatékkal élők foglalkoztatása és életminősége nem megfelelő szintű	<ul style="list-style-type: none"> - fogyatékkal élők nyílt munkaerő-piacra való visszatérést elősegítő, életviteli készségek fejlesztése
Egészségügyi okból akadályozott személyek lakhatási problémái	<ul style="list-style-type: none"> - önkormányzati bérlakás pályázatokon kiemelten kell kezelni a fogyatékkal vagy pszichiátriai betegséggel élőket
Szakember hiány önkormányzati vagy a fenntartásában lévő intézményeknél	<ul style="list-style-type: none"> - továbbképzés szervezése, biztosítása
a KEF működésének racionalizálása szükséges	<ul style="list-style-type: none"> - fórum működésének intenzívebbé tétele, új ügyrend elfogadása szükséges,

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
lakhatási szegénységgel érintettek száma magas	a speciális igényű csoportok (hajléktalanságban élők, állami gondozásból kikerülők, támogatott lakhatásra jogosultak) lakhatásának biztosítása érdekében együttműködési megállapodások kötése lakhatással foglalkozó civil szervezetekkel
pszichiátriai betegséggel küzdő hajléktalanok ellátása nem megoldott	együttműködési megállapodások megkötése civil szervezetekkel
oktatási szegregáció	Befogadó Óvodák projekt (2023.június 15-ig) meghosszabbítása, óvodakörzetek meghatározása, amely kiegyensúlyozott etnikai

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);
- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;
- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;
- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége
- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;
- f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Az esélyegyenlőség szerves eleme, hogy a helyi közélethez minden lakó egyformán hozzáférjen és lehetősége legyen alakítani azokat a döntéseket, amelyek közvetlenül vagy közvetetten érintik. A polgárok részvétele a közéletben azonban nem tud, de semmiképpen sem tud hatékonyan megvalósulni civil szervezetek közreműködése nélkül, melyek az egyéni akaratokat társadalmi akarattá formálják, artikulálják és közvetítik a döntéshozók felé.

Ugyanakkor a civil kurázsinak nem csak az érdekérvényesítés terén van óriási szerepe, hanem óriási innovációs potenciállal rendelkezik, rengeteg plusz energiát és erőforrást tud mozgósítani részben a civil szervezeti keret rugalmasabb működése folytán, részben azért, mert résztvevői motiváltak, saját ügyüknek tekintik a tevékenységet, amit végeznek.

A különböző civil és egyházi szervezetek olyan szolgáltatásokat képesek ellátni, melyek az önkormányzat által fenntartott intézményekben nem működnek, és teljes körű ellátásukra nincs lehetőség.

2020 decemberében elfogadásra került a Józsefvárosi Civil Stratégia, ami nem csak abban a tekintetben volt újdonság, hogy korábban az önkormányzat ilyen koncepcióval nem rendelkezett, de teljesen új szemlélet is hozott a civilek és önkormányzat együttműködési rendszerébe. A stratégia alapvető célkitűzése az volt, hogy a civil szervezetek és közösségek és az önkormányzat közötti együttműködés átlátható és nyitott legyen, az önkormányzat partnernek tekintse a civil szervezeteket és közösségeket, és az állampolgárok bele tudjanak szólni az őket érintő döntésekbe. Ennek jegyében a következő programok és intézkedések valósultak meg (részben vagy már egészben):

- Új civil pályázati rendszer elfogadása
- Civil szervezetek kedvezményes helyiségbérleti szerződéseinek felülvizsgálata
- Helyiségtámogatás beindítása pályázat útján
- Bérbeszámítás rendszerének felülvizsgálata a kedvezményes helyiségbérletek esetén
- Rövidtávú terem-bérlet átláthatóvá tétele
- Civil centrum-hálózat kialakításának előkészítése
- Civil hírlevél elindítása
- Civil szervezetek tanácskozási jogának rendezése
- Szakmai/civil egyeztető fórumok rendezése
- Kapcsolattartás fejlesztése a civil szervezetekkel
- A civil szervezetekkel kötött szerződéses együttműködések felülvizsgálata
- A lakosok, cégek és a civil szervezetek közti kapcsolat erősítését szolgáló koncepció kidolgozása
- Józsefvárosi Közösségekért kitüntetés alapítása

Az esélyegyenlőség szempontjából egyik legfontosabb intézkedésnek tekinthető, hogy az Önkormányzat kiemelten kezeli a hátrányos helyzetű emberekkel/közösségekkel foglalkozó programok támogatását. Minden évben pályázati alapot különít el a költségvetésből, amelyből a kerület érdekében tevékenységet végző szervezetek, egyházak, sportegyesületek, nemzetiségi önkormányzatok, illetve művészeti tevékenységet folytató magánszemélyek munkája támogatható. Annak érdekében, hogy a civil és egyházi szervezetek aktív szerepet vállaljanak az esélyegyenlőség megteremtésében, a pályázat elbírálása során a hátrányos helyzetű embereket támogató programok többletpontot kapnak.

Támogatja továbbá az önkormányzat a helyi lakosokat megcélzó civil szervezetek helyiséghez juttatását. Az általános kedvezmény mellett lehetőséget biztosít arra, hogy az első néhány évben civil szervezetek gyakorlatilag a teljes bérleti díj elengedésben részesüljenek. A pályázatok elbírálása során figyelembe veszi, hogy az adott civil szervezet hány helyi lakos számára nyújt szolgáltatást. Plusz pontot jelent, ha a pályázó civil szervezet szándéka, hogy a helyiséget más szervezettel is megossza, vagyis ezáltal egyfajta civil inkubációs szerepet valósítson meg.

Az önkormányzat új díjat alapított, amelyre civil és közösségi munkát végző szervezeteket, magánembereket és informális közösségeket lehet jelölni, akik a társadalmi igazságosságért, az egyenlőségért, a befogadásért, Józsefváros lakóinak biztonságáért és a környezeti fenntarthatóságért végzett munkájukban értek el kiemelkedő eredményt.

Az új stratégia egyik legmeghatározóbb eleme olyan civil innovációk támogatása, melyek viszonylag kevés anyagi hozzájárulást igényelnek, mégis képesek a közösségi aktivitás fölélnkítésére és a lakosság szemléletformálására, mint azt az alábbi példák mutatják:

- Ötletcsarnok pályázat a Rákóczi téri csarnok közösségi térére változtatásáról
- Józsefvárosi Szomszédünnep pályázat a helyi közösségek megerősítésére
- „Nem kérünk virágot” – alternatív nőnap
- Bérlokijelölési jog civil és egyházi szervezeteknek (alternatív szociális bérlakás program)

Az új támogatói stratégia vezérelve, hogy kisebb támogatással, inkább a kreativitásra és a lakossággal való együttműködésre építő civil szervezetek részesülnek előnyben mintsem azok, amelyek az állami is önkormányzati vagy egyéb nagy támogatói alapok forrásaira hagyatkoznak és ennek megfelelően is alakítják tevékenységüket.

Kommunikáció

Az önkormányzat mindenki számára átlátható és elszámoltatható módon kíván működni, aminek lényegi része a folyamatos kommunikáció és egyeztetés a lakossággal, és különösen a civil szervezetekkel, részben közvetlen kapcsolattartás útján, részben a nyilvánosság különböző fórumain.

A civil szervezetek és közösségek három különböző formában vehetnek részt a Józsefvárosi Önkormányzat munkájában.

- a. Civil hírlevél
- b. Civil szervezetek tanácskozási joga

(Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény kötelezővé teszi, hogy a képviselőtestület szervezeti és működési szabályzatában (SZMSZ) meghatározza, mely önszerveződő közösségek képviselőit illeti meg az adott tevékenységi területet illetően tanácskozási jog a képviselő-testület és bizottsága ülésein. Ennek érdekében a civil szervezetek az SZMSZ-ben is lefektetett tanácskozási jogot kapnak a képviselőtestület, valamint a bizottságok ülésein.)

- c. Szakmai/civil egyeztető fórumok

A Józsefvárosi Önkormányzat Szociálpolitikai Kerekasztalt, Egyházügyi Tanácsot, Kábítószerügyi Egyeztető, valamint HEP Fórumot működtet, melyek segítségével a helyben működő civil és egyházi szervezetek a saját területükön lévő döntések előkészítésében és véleményezésében is szerepet kapnak. Ezen kívül félévente egyszer Civil Fórum néven tanácskozást tart a civil szervezetekkel és helyi informális csoportok képviselőivel.

Amennyiben egy civil szervezetnek hivatalos megállapodása van az önkormányzattal, akkor elsősorban a Humánkapcsolati Irodával tartja a kapcsolatot, amely indokolt esetben bevonja a Közösségi Részvételi Irodát is.

Az önkormányzat hivatalos honlapján a civil szervezeteknek szóló információk egységesen vannak kezelve, így könnyen elérhetőek a pályázatokkal és egyéb civil témákkal kapcsolatos információk. Ezen kívül az önkormányzat aktív kommunikációt folytat a lakossággal az önkormányzat Facebook felületein, mindenekelőtt a Jóban Nyolcban Facebook-csoportban, a havonta megrendezésre kerülő közösségi fogadóórákon, valamint a Józsefváros appon keresztül, amely ingyenes és anonim bejelentési lehetőséget biztosít elsősorban közterületi problémákkal kapcsolatban.

Közösségi Részvételi Iroda

A Józsefvárosi Önkormányzat az országban elsőként hozta létre a Közösségi Részvételi Irodát, melynek feladata a helyi lakosság aktivizálása, a szolidaritás erősítése, valamint a civil szervezetek, informális közösségek, önkormányzati intézmények és a helyi lakosság közötti együttműködés erősítése. Az Iroda felelős azért, hogy a választott képviselők felé közvetítse a civil szervezetek igényeit, és elősegítse a civil szervezetekkel közös rendezvények, programok lebonyolítását. Az önkormányzat közösségi eseményei és rendezvényei szervezésekor törekszik arra, hogy mindig bevonja a területileg vagy tematikusan érintett civil szervezeteket a szervezésbe és megvalósításba. Másfelől az Iroda feladata a széleskörű közérdekű és közérthető tájékoztatás olyan módon, hogy a helyi közszolgáltatások és a helyi közelet mindenki számára egyenlő módon hozzáférhető lehessen társadalmi vagy vagyoni helyzetűtől és nemi, szexuális vagy etnikai identitástól függetlenül. Ennek érdekében a Polgármesteri Kabinet kommunikációs stábjával együttműködésben számos online és offline felületet működtet, amelyeken nagy hangsúlyt kapnak a sérülékeny csoportok számára fontos információk, és megkülönböztetett figyelemmel törődik az önkormányzati lakásban élő bérlők tájékoztatásával, akik számára különösen fontosak a jogtudatossághoz és érdekérvényesítéshez szükséges ismeretek.

A tájékoztatás egyik legfontosabb csatornája – együttműködve a szociális ellátórendszerrel – a józsefvárosi zöld szám, amely egy ingyenes segélyvonal és tanácsadó szolgálat minden kerületi lakos számára, akinek információra vagy akár konkrét segítségre van szüksége. A Közösségi Részvételi Iroda által szervezett helyi önkéntesek szintén rendszeresen együttműködnek a szociális ellátórendszer intézményeivel különösen krízishelyzetekben. Szintén az Iroda koordinációjával valósulnak meg az önkormányzat adománygyűjtő kampányai, amelyek során pénzbeli és természetbeni adományokat gyűjt a helyi rászorulóknak részére.

Célkitűzés

Ugyan Magyarországon jelentős méretű a civil szektor, a közel 60 ezer szervezet a GDP mintegy 5%-t termeli ki és nagyjából 150 ezer főt foglalkoztat, a szektor fejlettsége viszont nagyon egyoldalú és jelentős mértékben függ az állami és egyéb pályázati forrásoktól, miközben társadalmi beágyazottsága alacsony fokú. Leginkább szolgáltató szervezetként, ún. NGO-ként működik. Kulcskérdés a magyar demokrácia szempontjából, hogy minél több alulról építkező, saját tagságra és lakossági bázisra támaszkodó, azokat képviselő, a nyilvánosság és szolidaritás erejével föllépő szervezet jöjjön létre. Ez nem csak a demokratikus kontroll miatt lényeges, hanem mert a marginalizált csoportok kezében az egyik legerősebb eszköz arra, hogy saját érdekükben hatékonyan föllépjenek, és kiszolgáltatottságukon enyhítsenek.

A civil szféra társadalmi beágyazottságát erősítő az önkormányzat civil támogatási gyakorlatán is változtatni kell oly módon, hogy a civil szervezetek tevékenységüket elsősorban ne a pályázati források szempontrendszeréhez igazítsák, hanem a környezetükben fölmerülő társadalmi igényekhez. Ennek fényében az Önkormányzat azokat a szervezeteket, civil kezdeményezéseket kívánja előnyben részesíteni, melyek kreatív ötletekkel tudnak a közösségi élet katalizátorává válni, és erős társadalmi bázist építenek.

A Civil Stratégiában megfogalmazott és már megvalósítás alatt álló tervekkel összhangban és a lehetőségek függvényében Józsefváros folytatja tovább azt a fajta közösségalapú, közösségfejlesztő önkormányzati politikát, mely a kreatív tevékenységet végző, közösségi kapcsolatokat építő és ebben örömet és társadalmi megbecsülést lelő ember eszméjén alapul.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a

beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a)* a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;
- b)* az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.
- c)* A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összefoglalása

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<p>-előre nem látható helyzet, rezsiválság miatt a lakosok deprivációja</p> <p>-a kerületben szignifikáns a magyar nyelvet kevésbé, vagy azt nem beszélő lakosok száma, így a közszolgáltatásokhoz való hozzáférésük is korlátozott</p> <p>-a kerület egészségügyi mutatói kedvezőtlenebbek a fővárosi átlagnál</p> <p>hátrányok a különböző szolgáltatásokhoz való hozzáférésben</p>	<p>-támogatások feltételrendszerének folyamatos felülvizsgálata, szükség esetén módosítása</p> <p>rezsitámogatás</p> <p>-igényfelmérés, nyelvi akadálymentesítés</p> <p>-egészségterv készítése, kedvezményes úszás a kerületi lakosoknak, mozgás ösztönzése szabadidőparkok létesítésével</p> <p>szociális szolgáltatások kapacitásbővítése</p> <p>-roma referens alkalmazása, roma gyakornoki program működtetése, együttműködés roma civil szervezetekkel</p>
Gyermekek	<p>-születési támogatást igénybe vevők száma alacsony</p> <p>-a városi környezet és Józsefváros adottságai megnehezítik az egészséges gyermekkor feltételeinek kialakítását</p> <p>-Józsefvárosban szórványosak a gyermekeket érintő témákra szakosodott konzultációk</p> <p>-lemorzsolódás veszélyének kitett fiatalok számának növekedése</p>	<p>-kampány a támogatás népszerűsítésére, védőnők önkormányzati fenntartású intézmények bevonása a támogatás célcsoportjának könnyebb elérhetőségéhez</p> <p>-zöldfelületek növelése</p> <p>Füvészkerti belépők támogatása, Zöld ovik</p> <p>-új gyermekrésztvételi mechanizmusok kialakítása, Gyermekbarát Kerekasztal létrehozása, Józsefvárosi Fiatalok Tanácsának létrejötte, helyi közösségi akciók fiatalok bevonásával</p> <p>-tanodai és mentorprogram fenntartása, további programok és együttműködések szervezése</p> <p>Zsendülő tanoda kapacitásának biztosítása és emelése, kerületi tanodák</p>

		támogatása Bursa Hungarica ösztöndíj, Balogh Paci Ösztöndíj összművészeti program
Idősek	Idősek részvételének növelése a célcsoportjukat érintő konzultációkban idősek egészségi állapota városi környezet és a kerületi sajátosságok miatt romlik idősek aktivitása ösztönzésre szorul	Idősügyi Kerekasztal működtetése, Idősügyi koncepció elkészítése idősek esetében hangsúlyosabb prevenció, szűrővizsgálatokra ösztönzés (Szűrőszombat), Civil szervezetek bevonása, Egészségterv készítése kedvezményes színházbelépők, civil szervezetek bevonása
Nők	-aránytalan családi munkamegosztási modell -nők elleni erőszak prevenciója erősítésre szorul	-részmunkaidő és távmunka lehetőségek, önkormányzati intézmények munkaidőbeosztásának felülvizsgálata, összhangba hozása a gyermekeket ellátó intézmények nyitvatartásával -akcióterv kidolgozása (Európa Tanácsi egyezményrel összhangban), a témában érintett kerületi hatóságok, intézmények, civil szervezetek bevonása, JÁSZER koordinálása és a Józsefváros Közbiztonságáért Közalapítvány bevonása szakemberek számára továbbképzés szervezése a családon belüli erőszak felismerésére, áldozatsegítésről információs kampány szervezése-JÁSZER
Fogyatékkal élők	-Komplex akadálymentesítés nem megoldott (Polgármesteri Hivatal és Intézményei) -Többségi társadalom érzéketlensége és az információ hiánya a fogyatékkal élők problémáival kapcsolatban -Fogyatékkal élők foglalkoztatása és életminősége nem megfelelő szintű -Egészségügyi okból akadályozott személyek lakhatási problémái -Szakember hiány önkormányzati vagy a fenntartásában lévő intézményeknél -a KEF működésének racionalizálása szükséges	- akadálymentes térkép készítése - infokommunikációs akadálymentesítés - játszóterek felújítása, járdák, zöldterületek esetén akadálymentesség elérése - szemléletformáló programok szervezése partnerszervezetekkel - információs kampányok, események szervezése - fogyatékkal élők nyílt munkaerő-piacra való visszatérést elősegítő, életviteli készségek fejlesztése - önkormányzati bérlakás pályázatokon kiemelten kell kezelni a fogyatékkal vagy pszichiátriai betegséggel élőket - továbbképzés szervezése, biztosítása - fórum működésének intenzívebbé tétele, új ügyrend

		elfogadása szükséges,
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	-lakhatási szegénységgel érintettek száma magas -pszichiátriai betegséggel küzdő hajléktalanok ellátása nem megoldott -oktatási szegregáció	-a speciális igényű csoportok (hajléktalanságban élők, állami gondozásból kikerülők, támogatott - lakhatásra jogosultak) lakhatásának biztosítása érdekében együttműködési megállapodások kötése lakhatással foglalkozó civil szervezetekkel -együttműködési megállapodások megkötése civil szervezetekkel -Befogadó Óvodák projekt (2023.június 15-ig) meghosszabbítása, óvodakörzetek meghatározása, amely kiegyensúlyozott etnikai

Jövőképünk

Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat célja, hogy a kerületben élő lakosság jólétét biztosítsa, életminőségét folyamatosan javítsa, mindenki számára egyformán elérhető magas színvonalú szolgáltatásokat biztosítson, támogató környezet megteremtésével. Célunk a kerület sokszínűségének és multikulturalitásának megőrzése.

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák felzárkóztatását segíti az Önkormányzat, egyenlő esélyeket teremt a nevelés-oktatás területén a konstruktív életvezetés gyakorlatához biztosít eszközöket.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők száma csökkenjen a rászoruló lakosok megkapják az önkormányzat támogatását a mindennapi élethez szükséges színtereken, hozzájussanak az információkhoz és a megfelelő szolgáltatásokhoz az életminőségük javulása érdekében.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekekre való odafigyelést, Önkormányzatunk megtesz mindent annak érdekében, hogy a minden gyermek és fiatal olyan bánásmódban részesüljön a közösségben és az Önkormányzat részéről, ami tiszteletet, igazságosságot, és odafigyelést tükröz. Minden gyermeknek és fiatalnak hozzáférése legyen magas színvonalú szociális és önkormányzati ellátáshoz és szolgáltatáshoz. Minden gyermek és fiatal biztonságos és tiszta környezetben nőhessen fel. Minden gyermeknek és fiatalnak lehetősége legyen a szabadidő, játék, közösségi élet számára biztosított magas színvonalú közterek használatára.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek igényeire, életszínvonaluk javítására, a részükre biztosított szolgáltatások fejlesztésére.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén az esélyegyenlőséget, család és munkavállalás közötti egyensúly megteremtését, fontosnak tartjuk a nők megsegítését a családon belüli erőszak területén.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők helyzetére, akadálymentesített környezet megteremtésére.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzat közö... együttműködés megvalósítására intézkedéseibe együttműködés bemutatása
	0. Településszintű probléma											
1												
2												
3												
...												
	I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége											
1												
2												
3												

...												
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1												
2												
3												
...												
III. A nők esélyegyenlősége												
1												
2												
3												
...												
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1												
2												
3												
...												
V. A fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlősége												
1												

2												
3												
...												

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

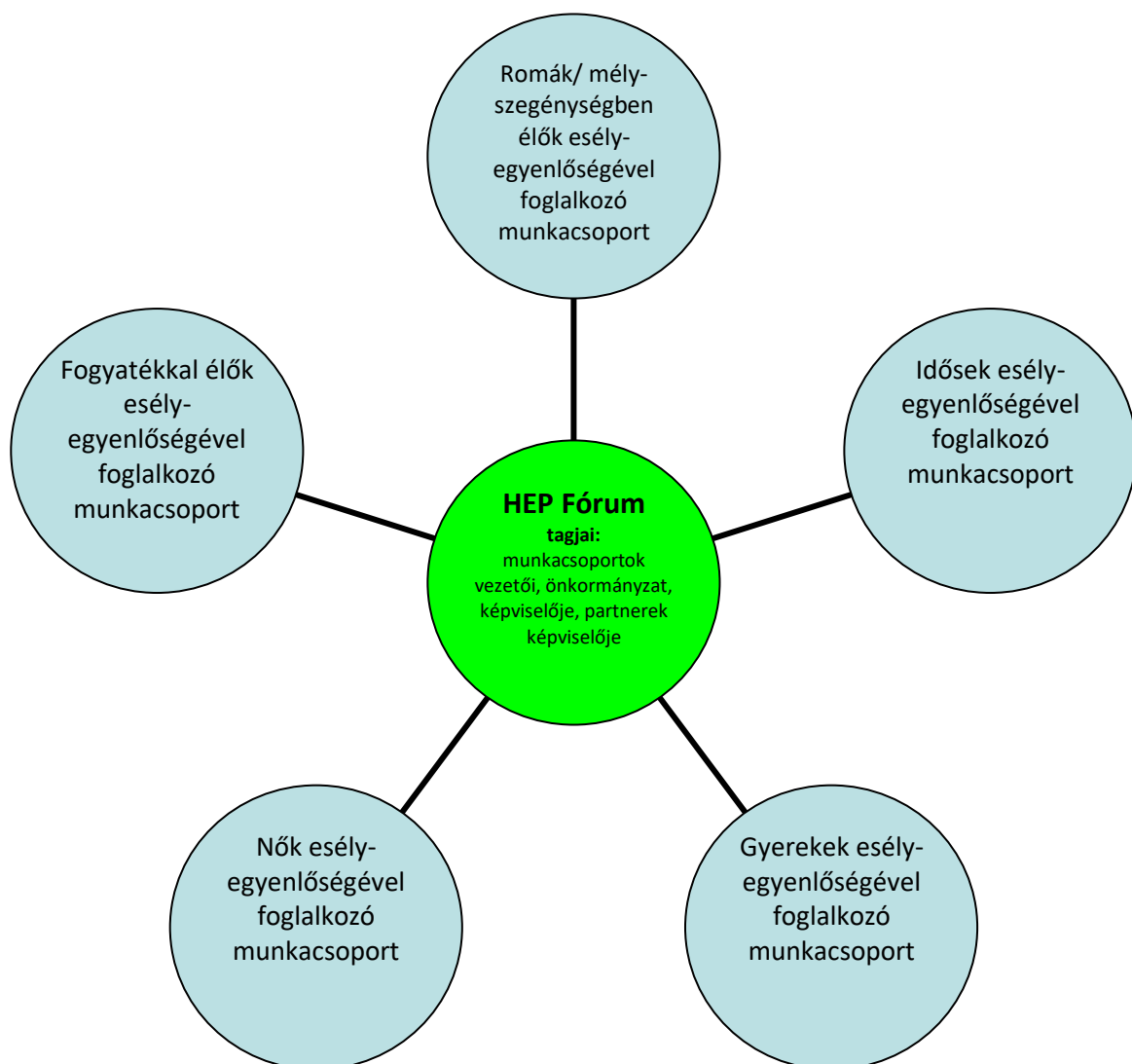
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosság szám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A város/község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően város/község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Dátum

Aláírás

A KÉPVISELŐ TESTÜLET ELFOGADÓ HATÁROZATÁNAK KIVONATA